II

(Muud kui seadusandlikud aktid)

OTSUSED

KOMISJONI OTSUS (EL) 2021/2034,

10. juuni 2021,

riigiabi SA.28599 (C 23/2010) (ex NN 36/2010, ex CP 163/2009) kohta, mida Hispaania andis maapealse digitelevisiooni kasutuselevõtuks äärealadel ja vähem linnastunud piirkondades (väljaspool Castilla-La Manchat)

(teatavaks tehtud numbri C(2021) 4048 all)

(Ainult hispaaniakeelne tekst on autentne)

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA KOMISJON,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 108 lõike 2 esimest lõiku,

võttes arvesse Euroopa Majanduspiirkonna lepingut, eriti selle artikli 62 lõike 1 punkti a,

olles kutsunud huvitatud isikuid üles esitama märkusi vastavalt eespool viidatud sätetele ([1]) ja võttes nende märkusi arvesse

ning arvestades järgmist:

1. MENETLUS

(1) 18. mail 2009 sai komisjon kaebuse ettevõtjalt SES Astra S.A. (edaspidi „Astra"). Kaebus käsitles väidetavat riigiabikava, mille olid vastu võtnud Hispaania ametiasutused seoses üleminekuga analoogtelevisioonilt digitelevisioonile Hispaania äärealadel ja vähem linnastunud piirkondades. Astra väitis, et kavast ei teatatud ja seetõttu oli tegemist ebaseadusliku abiga, millega moonutati konkurentsi satelliidi- ja maapealsete ringhäälinguplatvormide vahel.

(2) Vaidlusalune kava tuleneb 14. juuni 2005. aasta seadusest 10/2005 maapealse digitelevisiooni edendamise, kaabeltelevisiooni liberaliseerimise ja pluralismi toetamise kiireloomuliste meetmete kohta ([2]). Seoses maapealsele digitelevisioonile üleminekuga vastu võetud õigusaktide hulka kuuluvad muu hulgas 29. juuli 2005. aasta kuninglik dekreet 944/2005, millega kiidetakse heaks riiklik maapealse digitelevisiooni tehniline kava; ([3]) 29. juuli 2005. aasta kuninglik dekreet 945/2005, millega kiidetakse heaks maapealse digitelevisiooni teenuse pakkumise üldeeskirjad; ([4]) 29. juuli 2005. aasta määrus ITC 2476/2005, millega kiidetakse heaks maapealse digitelevisiooni teenuse pakkumise üldeeskirjad ja tehnilised nõuded, ([5]) ning 28. juuli 2006. aasta kuninglik dekreet 920/2006, millega kiidetakse heaks raadio- ja kaabeltelevisiooni ringhäälinguteenuse pakkumise üldeeskirjad ([6]).

([1]) ELT C 337, 14.12.2010, lk 17.

([2]) *Ley 10/2005, de 14 de junio, de Medidas Urgentes para el Impulso de la Televisión Digital Terrestre, de Liberalización de la Televisión por Cable y de Fomento del Pluralismo. BOE número 142,* 15.6.2005 (http://www.boe.es/boe/dias/2005/06/15/pdfs/A20562-20567.pdf).

([3]) *Real Decreto 944/2005, de 29 de julio, por el que se aprueba el Plan técnico nacional de la televisión digital terrestre. BOE número 181,* 30.7.2005 (http://www.boe.es/boe/dias/2005/07/30/pdfs/A27006-27014.pdf).

([4]) *Real Decreto 945 /2005, de 29 de julio, por el que se aprueba el Reglamento general de prestación del servicio de televisión digital terrestre* (https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2005-13114).

([5]) *Orden ITC/2476/2005, de 29 de julio, por la que se aprueba el Reglamento técnico y de prestación del servicio de televisión digital terrestre* (https://www.boe.es/diario_boe/txt.php?id=BOE-A-2005-13117).

([6]) *Real Decreto 920/2006, de 28 de julio, por el que se aprueba el Reglamento general de prestación del servicio de difusión de radio y televisión por cable* (https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2006-15301).

(3) 29. septembri 2010. aasta kirjaga teatas komisjon Hispaania Kuningriigile oma otsusest algatada kõnealuse abi suhtes Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 lõikes 2 sätestatud ametlik uurimismenetlus, mis hõlmab kogu Hispaania territooriumi, välja arvatud Castilla-La Mancha, mille puhul algatati eraldi menetlus ([7]). Komisjoni otsus menetluse algatamise kohta (edaspidi „menetluse algatamise otsus") avaldati 14. detsembril 2010 *Euroopa Liidu Teatajas* ([8]). Komisjon kutsus huvitatud isikuid üles esitama meetme kohta oma tähelepanekuid.

(4) Pärast tähtaja pikendamist vastas Hispaania 30. novembri 2011. aasta kirjaga menetluse algatamise otsuses esitatud palvele esitada märkusi. Peale keskvalitsuse esitasid oma märkused ja vastused menetluse algatamise otsuses esitatud küsimustele Astuuria, Aragóni, Baskimaa, Castilla-Leóni, Castilla-La Mancha, ([9]) Extremadura, Galicia, La Rioja, Madridi ja Murcia ametiasutused.

(5) Komisjonile esitasid oma märkused ka 11. jaanuari 2011. aasta kirjaga Radiodifusión Digital SL (edaspidi „Radiodifusión"), 28. jaanuari kirjadega Grupo Antena 3 ja UTECA (Union de Televisiones Comerciales Asociadas), 31. jaanuari 2011. aasta kirjaga Gestora La Sexta, 2. veebruari 2011. aasta kirjaga Abertis Telecom SA (alates 1. aprillist 2015 nimega Cellnex Telecom S.A., edaspidi „Abertis" või „Cellnex") ning 4. veebruari 2011. aasta kirjadega Astra ja Telecinco. Komisjon edastas need märkused 19. jaanuari ja 9. veebruari 2011. aasta kirjaga Hispaaniale, kellele anti võimalus vastata. Hispaania esitas märkused 22. veebruari 2011. aasta ja 14. märtsi 2011. aasta kirjaga.

(6) Uurimise käigus toimus mitu kohtumist: 11. ja 12. aprillil 2011 komisjoni ja Hispaania vahel, 14. aprillil 2011 komisjoni ja Astra vahel, 5. mail 2011 komisjoni ja Abertise vahel ning 5. juulil 2011 komisjoni ja UTECA vahel. Pärast seda, kui Hispaania oli saatnud mitmel korral omal algatusel teavet, sealhulgas Baskimaa 24. veebruari 2011. aasta tähelepanekud, esitati Hispaaniale 14. veebruari 2012. aasta kirjaga ametlik teabenõue. Pärast tähtaja pikendamist esitas Hispaania vastuse 16. aprilli kirjaga, millele järgnesid 2012. aasta 15., 19. ja 25. juuni kiri. Kuna osa teabest oli ikka veel puudu, nõudis komisjon 9. augustil 2012 lisateavet. Pärast tähtaja pikendamist esitas Hispaania vastused 10. oktoobri 2012. aasta kirjaga, millele järgnes 30. oktoobri 2012. aasta kiri.

(7) Peale selle esitas Abertis 22. juunil 2011 ja 25. juulil 2012 omal algatusel lisamaterjale. Astra esitas lisateavet 21. juuli 2011. aasta, 16. mai 2011. aasta, 8. septembri 2011. aasta ja 11. novembri 2011. aasta kirjaga, mis saadeti kõik selgituste saamiseks Hispaaniale.

(8) 19. juunil 2013 võttis komisjon nõukogu määruse (EÜ) nr 659/1999 ([10]) (edaspidi „1999. aasta menetlusmäärus") artikli 7 kohaselt vastu otsuse 2014/489/EL ([11]) (edaspidi „2013. aasta otsus"). 2013. aasta otsuse artiklis 1 on sätestatud, et maapealse televisiooniplatvormi operaatoritele maapealse digitelevisiooni võrgu (edaspidi „DTT") kasutuselevõtmiseks, hooldamiseks ja käitamiseks II piirkonnas riigiabi andmisel rikuti ELi toimimise lepingu artikli 108 lõiget 3 ning et see abi on siseturuga kokkusobimatu, välja arvatud abi, mis anti kooskõlas tehnoloogilise neutraalsuse kriteeriumiga. 2013. aasta otsuse artikliga 3 kohustati kokkusobimatu abi maapealse digitelevisiooni operaatoritelt tagasi nõudma, olenemata sellest, kas nad said kõnealust abi otse või kaudselt.

([7]) Komisjoni 29. septembri 2010. aasta otsus 2010/C 335/08 (ELT C 335, 11.12.2010, lk 8).

([8]) Komisjoni 29. septembri 2010. aasta otsus 2010/C 337/07 (ELT C 337, 14.12.2010, lk 17).

([9]) Lisaks märkuste esitamisele käesoleva juhtumi kohta esitas Castilla-La Mancha hiljem oma tähelepanekud juhtumi C 24/2010 kohta.

([10]) Nõukogu 22. märtsi 1999. aasta määrus (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli 93 kohaldamiseks (EÜT L 83, 27.3.1999, lk 1).

([11]) Komisjoni 19. juuni 2013. aasta otsus 2014/489/EL riigiabi SA.28599 (C 23/10 (ex NN 36/10, ex CP 163/09)) kohta, mida Hispaania Kuningriik andis maapealse digitaaltelevisiooni kasutuselevõtuks äärealadel ja vähem linnastunud piirkondades (väljaspool Castilla-La Manchat) (ELT 2014, L 217, lk 52).

(9) Pärast 2013. aasta otsuse vastuvõtmist aitasid komisjoni talitused Hispaanial välja töötada tehnoloogiliselt neutraalsete hangete jaoks näidisvormi. Vorm valmis 14. oktoobril 2014. Komisjoni talitused andsid Hispaaniale aega kuni 31. oktoobrini 2014, pärast mida pidid kõik asjaomased Hispaania autonoomsed piirkonnad ja linnad algatama selle vormi alusel uued, tehnoloogiliselt neutraalsed hankemenetlused. See tingimus ei ole täidetud, nagu on kirjeldatud jaotises 2.3.

(10) Hispaania ja mõned abisaajad esitasid 2013. aasta otsuse peale Üldkohtule mitu tühistamishagi. Üldkohus jättis 26. novembril 2015 kõik need hagid rahuldamata, jättes 2013. aasta otsuse jõusse ([12]). Seejärel kaevati Üldkohtu otsused edasi Euroopa Kohtusse. Euroopa Kohus jättis Hispaania, Baskimaa ja Itelazpi, Kataloonia ja CTTI, Navarra de Servicios y Tecnologíase ning Cellnex Telecomi ja Retevisióni esitatud apellatsioonkaebused rahuldamata ([13]). Pärast Galicia ja Retegali autonoomse piirkonna esitatud apellatsioonkaebust tühistas Euroopa Kohus 20. detsembril 2017 Üldkohtu vastava otsuse ([14]) ja 2013. aasta otsuse, ([15]) kuna komisjon ei põhjendanud vaidlusaluse meetme valikulisust.

(11) Pärast 2013. aasta otsuse tühistamist esitas Astra (22. ja 30. jaanuaril 2018, 29. mail 2018, 15. juunil 2018 ja 11. jaanuaril 2019) omal algatusel oma seisukohad tühistamise tagajärgede kohta. Uurimise käigus toimus poolte algatusel mitu kohtumist: 28. juunil 2018 komisjoni ja Cellnexi vahel, 19. septembril 2018 komisjoni ja Astra vahel ning 16. oktoobril 2018 komisjoni ja Hispaania vahel. 31. oktoobril 2018 esitas Hispaania ülevaate hankemenetlustest ja muudest meetmetest, mida autonoomsed piirkonnad olid ellu viinud pärast 2013. aasta otsust. Komisjon nõudis 14. detsembri 2018. aasta kirjaga Hispaanialt lisateavet. Hispaania esitas lisateabe 19. veebruaril 2019. 19. märtsil 2019 edastas Hispaania komisjonile Baskimaa 4. veebruari 2019. aasta kirja. 4. aprillil 2019 saatis komisjon Hispaaniale teabenõude, millele Hispaania vastas 10. mail 2019. 26. aprillil 2019 saatis komisjon Hispaaniale, Itelazpile, Cellnexile, Retevisiónile, CTTI-le, Navarra de Servicios y Tecnologiasele, SA-le, Retegalile ja Astrale täiendavad teabenõuded, et nad esitaksid oma seisukoha meetmete valikulisuse kohta, võttes arvesse Euroopa Kohtu otsust kohtuasjas C-70/16 P. Astra vastas teabenõudele 27. mail 2019, samal ajal kui Cellnex ja Itelazpi esitasid oma vastused 13. juunil 2019. Hispaania vastas teabenõudele 14. juunil 2019. 1. oktoobril 2020 saatis komisjon Hispaania ametiasutustele teabenõude, paludes ajakohastatud teavet pärast 2013. aasta otsust rakendatud meetmete kohta. Hispaania vastas sellele viimasele teabenõudele 19. oktoobril 2020 ja 5. veebruaril 2021.

2. **ABI ÜKSIKASJALIK KIRJELDUS**

2.1. **Taust**

2.1.1. *Kaebus*

(12) Kaebuse esitaja on satelliidiplatvormi operaator. 1985. aastal nime all Société Européenne des Satellites (SES) loodud SES ASTRA (edaspidi „Astra") oli Euroopa esimene eraõiguslik satelliidioperaator. Astra käitab ASTRA satelliidisüsteemi, mis pakub ulatuslikku valikut ringhäälingu- ja lairibalahendusi klientidele nii Euroopas kui ka sellest väljaspool. See edastab raadio- ja telesaateid otse miljonitesse kodudesse ning pakub riigiasutustele, suurettevõtjatele, VKEdele ja kodumajapidamistele internetiühendust ja võrguteenuseid.

([12]) Kohtuotsus, Üldkohus, 26. november 2015, Comunidad Autónoma de Cataluña ja CTTI *vs.* komisjon, T-465/13, ECLI:EU:T:2015:900; kohtuotsus, Üldkohus, 26. november 2015, Comunidad Autónoma del País Vasco ja Itelazpi *vs.* komisjon, T-462/13, ECLI:EU:T:2015:902; kohtuotsus, Üldkohus, 26. november 2015, Hispaania Kuningriik *vs.* komisjon, T-461/13, ECLI:EU:T:2015:891; kohtuotsus, Üldkohus, 26. november 2015, Comunidad Autónoma de Galicia ja Retegal *vs.* komisjon, liidetud kohtuasjad T-463/13 ja T-464/13, ECLI:EU:T:2015:901; kohtuotsus, Üldkohus, 26. november 2015, Navarra de Servicios y Tecnologías *vs.* komisjon, T-487/13, ECLI:EU:T:2015:899; kohtuotsus, Üldkohus, 26. november 2015, Abertis Telecom ja Retevisión I *vs.* komisjon, T-541/13, ECLI:EU:T:2015:898.

([13]) Vt kohtuotsus, Euroopa Kohus, 20. detsember 2017, Hispaania Kuningriik *vs.* komisjon, C-81/16 P, ECLI:EU:C:2017:1003; kohtuotsus, Euroopa Kohus, 20. detsember 2017, Comunidad Autónoma del País Vasco jt *vs.* komisjon, liidetud kohtuasjad C-66/16 P–C-69/16 P, ECLI:EU:C:2017:999.

([14]) Kohtuotsus, Üldkohus, 26. november 2015, Comunidad Autónoma de Galicia ja Retegal *vs.* komisjon, liidetud kohtuasjad T-463/13 ja T-464/13, ECLI:EU:T:2015:901.

([15]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 20. detsember 2017, Comunidad Autónoma de Galicia ja Retegal *vs.* komisjon, C-70/16 P, ECLI:EU:C:2017:1002. Vt eelkõige punktid 57–63.

(13) Astra väidab oma kaebuses, et valitsuse ja autonoomsete piirkondade poolt Hispaania äärealadel ja vähem linnastunud piirkondades kehtestatud meetmed on vastuolus tehnoloogilise neutraalsuse põhimõttega, kuna nendega nähakse digiteerimise ainsa võimalusena ette maapealsed ülekanded. Astra viitab eelkõige Kantaabria juhtumile. Tuginedes hankemenetlusele, mis algatati 2008. aasta jaanuaris digitelevisiooni leviala laiendamiseks kogu Kantaabria territooriumile, oli Kantaabria autonoomse piirkonna omavalitsus valinud vabalevikanalite pakkujaks Astra. 2008. aasta novembris lõpetas kõnealune piirkondlik omavalitsus siiski selle lepingu. Astra väitel lõpetas piirkondlik omavalitsus lepingu alles siis, kui talle teatati keskvalitsuse kavast rahastada maapealse analoogvõrgu ajakohastamist. Tegelikult selgitati Kantaabria ametiasutuste 7. novembri 2008. aasta kirjas, et lepingu lõpetamise põhjuseks oli asjaolu, et keskvalitsus oli vahepeal teinud otsuseid digitelevisiooni leviala laiendamise kohta kogu Hispaaniale ([16]). Seega tundub Kantaabria juhtum näitavat esiteks seda, et Astra võis sellel turul konkureerida, ja teiseks seda, et keskvalitsuse otsus muutis selle konkureerimise võimatuks.

2.1.2. *Asjaomane sektor*

(14) Juhtum puudutab ringhäälingusektorit, kus ringhäälinguteenuste tarneahela eri tasanditel tegutseb palju ettevõtjaid.

(15) „Ringhäälinguorganisatsioonid“ on telekanalite toimetajad, kes ostavad või toodavad ise telesaateid ja panevad neist kokku kanalite programme. Seejärel pakutakse neid kanaleid eri platvormide (nt satelliittelevisiooni, maapealse digitelevisiooni, kaabeltelevisiooni, IP-televisiooni) kaudu üldsusele. Hispaania seadusandja on otsustanud, et ringhäälinguteenused on avalikud teenused, ning seepärast pakuvad neid nii riigile kuuluvad ringhäälinguorganisatsioonid (Radiotelevisión Española, RTVE) kui ka eraõiguslikud ringhäälinguorganisatsioonid, kes on sõlminud riigiga kontsessioonilepingu ([17]). Vaatajad ei pea nende vabalevikanalite eest maksma. Selleks et elanikkond saaks seda avalikku teenust tõhusalt kasutada, on nii avalik-õiguslikele ringhäälinguorganisatsioonidele kui ka kontsessioonilepingu sõlminud eraõiguslikele operaatoritele seoses neile usaldatud ülesandega seadusega kehtestatud minimaalsed levialaga seotud kohustused. Sellest tulenevalt on avalik-õiguslikel ringhäälinguorganisatsioonidel kohustus katta levialaga vähemalt 98 % Hispaania elanikkonnast, samal ajal kui eraõiguslikud ringhäälinguorganisatsioonid peavad katma vähemalt 96 % elanikkonnast. Riiklikel ringhäälinguorganisatsioonidel ei ole Hispaanias riiklikku ringhäälinguvõrku. Seepärast sõlmivad nad oma saadete edastamiseks ja levialaga seotud kohustuste täitmiseks kokkulepped platvormide operaatoritega.

(16) „Platvormioperaatorid“ (või võrguoperaatorid) ([18]) on eraõiguslikud või riigi kontrolli all olevad üksused, kes käitavad ringhäälinguorganisatsioonide toodetud kanalite üldsusele edastamiseks vajalikku taristut (näiteks transpordivad ja edastavad signaali). Platvormioperaatorid võivad ka rajada vajaliku taristu ja pakkuda riistvara. Televisioonitööstuse algusaastatel oli ainus olemasolev platvorm maapealne analoogplatvorm. Tehnoloogia täiustudes on turule tulnud rohkem platvorme: satelliidiplatvorm, kaabeltelevisiooni platvorm ja viimati IP-televisioon, ([19]) mis kasutab telesignaali edastamiseks lairibaühendust.

(17) „Riistvaratarnijad“ on eri platvormide ehitamiseks vajalike taristute ja seadmete tootjad või paigaldajad.

(18) Maapealse ringhäälingu puhul saadetakse telesignaal telestuudiost ülekandejaama (peajaama), mis kuulub tavaliselt võrguoperaatorile, kes seda ka käitab. Seejärel edastatakse ja levitatakse signaal ülekandejaamast (peajaamast) võrguoperaatori hallatavatesse ringhäälingukeskustesse (nt torni); mõnikord edastatakse signaal satelliidi kaudu. Lõpuks edastatakse signaal ringhäälingukeskustest kodudesse. Maapealse analoogvõrgu digiteerimiseks tuleb

([16]) Astra vaidlustas lepingu lõpetamise Santanderi esimese astme kohtus (menetlus nr 1728/2009), kes kohustas 23. detsembril 2011 Kantaabria ametiasutusi hüvitama Astrale lepingu põhjendamatu lõpetamine. Kohus ei tuvastanud ühtki Astra-poolset lepingusätte rikkumist, mis oleks õigustanud lepingu lõpetamist. Kohtu sõnul oli üks lepingu lõpetamise põhjuseid Hispaania keskvalitsuse otsus töötada välja riiklik maapealse digitelevisiooni strateegia. Vt Santanderi esimese astme kohtu otsus nr 000313/2011.

([17]) Kontsessioonilepinguga kaasneb maapealse ringhäälingu jaoks sageduse eraldamine.

([18]) Mõisteid „platvormioperaatorid“ ja „võrguoperaatorid“ tähendavad käesolevas otsuses sama.

([19]) „Internetiprotokollipõhine televisioon” on mõiste, millega tähistatakse süsteeme, mille abil levitatakse tele- ja videosignaale internetiprotokolli kasutava elektroonilise sidevõrgu kaudu.

maapealsed saatjad asendada. Kuna aga digisignaali leviala on analoogsignaali omast väiksem, mistõttu vajab uus tehnoloogia tihedamat võrku, tuleb leviala säilitamiseks või laiendamiseks mõnel juhul ehitada ka uued ülekandejaamad.

(19) Satelliitlevi puhul saadetakse signaal ülekandejaama (peajaama) ja siis satelliidile, mis edastab selle kodudesse. Teise võimalusena võib signaali saata kõigepealt telestuudiost otse satelliidile, kui telestuudiol on vastavad seadmed. Vaatajal peab olema paraboolantenn ja dekooder. Selleks et suurendada mõnes piirkonnas satelliitlevi levikuala, tuleb maapealsed seadmed paigaldada kliendi koju.

(20) Mis puudutab geograafilist katvust, siis satelliidiplatvorm suudaks katta Hispaania territooriumist ligi 100 %, samal ajal kui maapealne platvorm katab umbes 98 %.

2.1.3. *Taust*

(21) Uurimisalust meedet tuleb vaadelda ringhäälingu digiteerimise taustal, mida maapealsed, satelliit- ja kaabelplatvormid on läbinud või praegu läbivad. Võrreldes analoogringhäälinguga on digiringhäälingu eelis suurem edastusmaht, mis tuleneb raadiosagedusspektri tõhusamast kasutamisest. Digitehnoloogiale üleminek on eriti oluline maapealse ringhäälingu puhul, kus olemasolev sagedusspekter on piiratud. Satelliitedastuse eelis on seevastu tegutsemine täiesti erinevas sagedusalas, kus sageduste nappust ei esine.

(22) Analoogtelevisioonilt digitelevisioonile üleminekul vabaneb märkimisväärne hulk kvaliteetseid raadiosagedusi nn digitaalse dividendina, mis jäävad vabaks elektrooniliste sideteenuste jaoks. See digitaalne dividend, eelkõige sagedus 790–862 MHz (nn 800 MHz sagedusala), saab anda tõuke elektrooniliste sideteenuste tööstusele, mõjutada oluliselt konkurentsivõimet ja majanduskasvu ning pakkuda kõikvõimalikke sotsiaalseid ja kultuurilisi hüvesid ([20]).

(23) Digitaalse dividendi võib saada kas üleminekuga maapealselt platvormilt mõnele teisele platvormile või üleminekuga analoogringhäälingult maapealsele digiringhäälingule. Ette võib näha ka segalahenduse, milles ühendatakse eri platvormid ([21]).

(24) Maapealse ringhäälingu puhul jääb isegi pärast digiteerimist siiski probleemiks sageduste nappus. Sellest annab tunnistust asjaolu, et üsna pea pärast analoogtelevisioonilt digitelevisioonile ülemineku lõpetamist 2010. aasta aprillis pidi Hispaania valitsus paigutama ringhäälinguorganisatsioonid 800 MHz sagedusalalt ümber teisele sagedusalale. Ringhäälinguorganisatsioonidele eraldatud maapealse digitelevisiooni multiplekside ümberpaigutamine tõi kaasa lisakulud ja täiendava riigiabi, mille komisjon tunnistas siseturuga kokkusobimatuks ([22]). Lisaks toetab Hispaania 700 MHz sagedusala vabastamist maapealse televisiooni teenuste alt, hüvitades kodumajapidamistele ja televisiooniteenuse osutajatele kahju. Ühelt poolt hüvitatakse meetmega

([20]) Komisjoni teatises Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Digitaalse dividendi muutmine sotsiaalseks kasuks ja majanduskasvuks“ (COM(2009) 586) soovitati liikmesriikidel lõpetada 800 MHz sagedusala kasutamine suure võimsusega ringhäälinguteenuste tarbeks ning täielikult rakendada ELi otsus tehnilise ühtlustamise kohta ELi tasandil kokkulepitud kuupäevaks.

([21]) Vt näiteks Prantsusmaa puhul riigiabi N666/2009 kohta – abikava TNT N 111/2006 muudatus; Slovakkia puhul riigiabi N671/2009 – üleminek digitelevisioonile Slovakkias. Hispaanias: riigiabi SA.28685 (2011/NN) – digitaaltelevisiooni vastuvõtmine Kantaabrias. Tuleks ka märkida, et Hispaanias ei olnud uuritavatel äärealadel ja vähem linnastunud piirkondades (edaspidi „II piirkond“) alati võimalik edastada televisioonisignaali maapealse digitelevisiooni platvormi kaudu ning seepärast valiti mõnikord satelliitedastus.

([22]) Vt komisjoni 5. augusti 2016. aasta otsus (EL) 2016/2395 riigiabi SA.32619 (2012/C (ex 2011/N)) kohta, millest teatas Hispaania Kuningriik ja mis on ette nähtud digitaalse dividendi vabakslaskmisega seotud teatavate kulude hüvitamiseks (ELT L 361, 31.12.2016, lk 1).

kortermajade omanikele televisiooni vastuvõtuseadmete kohandamisega seotud kulud. Kogueelarve on 150 miljonit eurot. Teiselt poolt hüvitatakse meetmega eraõiguslikele televisiooniteenuse osutajatele ringhäälingu ülekandesüsteemide kohandamise kulud. Kogueelarve on 10 miljonit eurot ([23]).

(25) Teleringhäälingu puhul võiks maapealse digiedastuse tulevikus asendada lairibatehnoloogiaga, kuna järgmise põlvkonna lairibavõrkudest saab tõenäoliselt juhtiv edastustehnoloogia. Praegu aga ei ole selliste järgmise põlvkonna lairibavõrkude geograafiline katvus Hispaanias üldine.

(26) Hispaanias on praegu neli ringhäälinguplatvormi: DTT – maapealne digitelevisioon (DVB-T), satelliittelevisioon (DVB-S), kaabeltelevisioon (DVB-C) ja IPTV. Maapealne digitelevisioon on Hispaania tasuta levitatavate avalik-õiguslike kanalite ja erakanalite peamine platvorm ([24]). Peamine maapealse võrgu operaator on Abertis, kes kontrollib ka satelliidioperaatorit Hispasat. Hispaanias on ka mitu kohalikku telekommunikatsioonivõrgu operaatorit, kes edastavad maapealse digitelevisiooni signaale, mis on tavaliselt seotud Cellnexi üleriigilise võrguga. Tasulisi telekanaleid edastatakse peamiselt satelliit-, kaabel- ja IP-televisiooni kaudu. Peamised satelliidioperaatorid on Astra ja Hispasat.

(27) Digiteerimisprotsessiga tegeledes võttis Hispaania analoogtelevisioonilt digitelevisioonile üleminekuks aastatel 2005–2009 vastu hulga maapealse võrguga seotud reguleerivaid meetmeid, mida on kirjeldatud jaotises 2.2. Hispaania keskasutused jagasid Hispaania territooriumi kolmeks eristatavaks piirkonnaks:

— I piirkond – hõlmab valdavat enamikku Hispaania elanikkonnast; selles piirkonnas kandsid üleminekukulud ringhäälinguorganisatsioonid – 96 % elanikkonnast teenindavad eraõiguslikud ringhäälinguorganisatsioonid ja 98 % avalik-õiguslikud ringhäälinguorganisatsioonid. Kuna kulud kandsid ringhäälinguorganisatsioonid, puudus vajadus riigiabi järele. Üleminek maapealselt analoogtelevisioonilt maapealsele digitelevisioonile toob tarbijatele kaasa kulusid, sest nad peavad ostma kas sisseehitatud muunduriga digiteleri või eraldi maapealse digitelevisiooni digimuunduri ([25]).

— II piirkond – vähem linnastunud piirkonnad ja äärealad, mis hõlmavad 2,5 % elanikkonnast, kellele varem edastati avalik-õiguslikke ja erakanaleid maapealse analoogtelevisiooni kaudu. Kuna üleminek digitehnoloogiale nõuab olemasolevate ülekandejaamade ajakohastamist ja uute ehitamist, tuli maapealsesse võrku teha märkimisväärseid investeeringuid. Erasektori ringhäälinguorganisatsioonidel puudus piisav ärihuvi teenuste osutamiseks II piirkonnas ja nad keeldusid digiteerimiskulude kandmisest. Seepärast kehtestasid Hispaania ametiasutused uurimisaluse riigiabikava olemasolevate ülekandejaamade ajakohastamiseks ja uute ehitamiseks, tagamaks, et need riigi elanikud, kelleni erakanalid ja avalik-õiguslikud kanalid olid seni jõudnud maapealse analoogtelevisiooni vahendusel, saaksid jätkuvalt kõiki kanaleid maapealse digitelevisiooni vahendusel. Sellele protsessile viidati tavaliselt kui „maapealse digitelevisiooni leviala laiendamisele“ (st maapealse digitelevisiooni leviala muutmine suuremaks kui eraõiguslikele ringhäälinguorganisatsioonidele kohustuslik leviala). Nii nagu I piirkonnaski toob üleminek maapealsele digitelevisioonile II piirkonnas kaasa kulusid tarbijatele, sest nad peavad ostma kas sisseehitatud muunduriga digiteleri või eraldi maapealse digitelevisiooni digimuunduri.

— III piirkond – piirkond, kus topograafia tõttu ei ole võimalik televisiooniteenust pakkuda maapealse platvormi kaudu ja seepärast pakutakse seda satelliidi vahendusel. Tasuta televisioonisignaalide edastamise III piirkonnas tagab Hispasat. Televisiooniteenuse pakkumine satelliidi kaudu tähendab kulusid tarbijale, kes peab soetama endale paraboolantenni ja digimuunduri.

([23]) Komisjon hindas neid meetmeid ja võttis Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkti c alusel vastu vastuväidete esitamisest loobumise otsused: 12. aprillil 2019 juhtumis SA.51079 (2018/N) – Hispaania audiovisuaalringhäälingu vastuvõtu abi kortermajadele (ELT C 194, 7.6.2019, lk 1) ja 2. augustil 2019 juhtumis SA.51080 – Hispaania – audiovisuaalse ringhäälingu edastamise abi audiovisuaalteenuste osutajatele (ELT C 303, 6.9.2019, lk 1).

([24]) Umbes 26 üleriigilist vabalevikanalit ja umbes 30 piirkondlikku kanalit.

([25]) Selliste kulude olemasolu tunnistatakse Itelazpi 2015. aasta uuringus ja Itelazpi 2019. aasta uuringus, mille Itelazpi esitas 13. juunil 2019.

2.2. **Abi kirjeldus**

(28) Uurimisalune kava põhineb keerukal õigusnormide süsteemil, mille Hispaania keskasutused kehtestasid alates 2005. aastast. Nende õigusnormide alusel andsid autonoomsed piirkonnad ja kohalikud omavalitsused 2008.–2009. aastal riigiabi maapealse digitelevisiooni kasutuselevõtuks II piirkonnas, eraldades abisaajatele rahalisi vahendeid riigieelarvest ja kohalike omavalitsuste eelarvest. Lisaks on autonoomsed piirkonnad andnud alates 2009. aastast jooksvalt abi II piirkonna võrkude hooldamiseks ja käitamiseks.

(29) Üleminekut digitelevisioonitehnoloogiale hakati reguleerima alates 14. juuni 2005. aasta seaduse 10/2005 vastuvõtmisest ([26]). Selles mainitakse vajadust toetada üleminekut maapealselt analoogtehnoloogialt maapealsele digitehnoloogiale ning nõutakse, et valitsus võtaks selle ülemineku tagamiseks asjakohaseid meetmeid.

(30) Selle volituse alusel kiitis ministrite nõukogu kuningliku dekreediga 944/2005 heaks riikliku tehnilise kava, milles määrati analoogtelevisiooni edastamise lõpetamise kuupäevaks Hispaanias 3. aprill 2010.

(31) Riiklikus tehnilises kavas kehtestati eraõiguslike ringhäälinguorganisatsioonide kohustus katta selleks kuupäevaks oma vastavate levialadega 96 % ([27]) elanikkonnast, samal ajal kui avalik-õiguslikud ringhäälinguorganisatsioonid pidid katma samaks kuupäevaks oma vastavate levialadega 98 % elanikkonnast.

(32) I piirkonnas olid ringhäälinguorganisatsioonid kohustatud saavutama need näitajad maapealse digitelevisiooniga ja nad pidid ise kandma digiteerimiskulud. Seega ei olnud selles piirkonnas riigiabi vaja.

(33) II ja III piirkonna puhul nähti riikliku tehnilise kava kaheteistkümnenda lisasättega ette võimalus, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused laiendavad leviala nii, et see kataks 96–100 % elanikkonnast. Sellega seoses viidatakse riiklikus tehnilises kavas sõnaselgelt maapealsele digitelevisioonile (DTT) ja kehtestatakse kuus tingimust, mille alusel kohalikud omavalitsused saaksid leviala laiendada. Tingimuse e kohaselt peab kohalik paigaldis olema kooskõlas maapealse digitelevisiooni tehnilise kavaga.

(34) Seejärel kiitis ministrite nõukogu 7. septembril 2007 heaks riikliku maapealsele digitelevisioonile ülemineku kava (edaspidi „üleminekukava"), ([28]) millega rakendatakse riiklik tehniline kava. Üleminekukavas jagati Hispaania territoorium üheksakümneks tehnilise ülemineku projektiks ([29]) ja kehtestati iga projekti jaoks analoogtelevisiooni edastamise lõpetamise tähtaeg.

(35) Tööstus-, turismi- ja kaubandusministeerium võttis 29. veebruaril 2008 vastu otsuse, mille eesmärk oli täiustada telekommunikatsioonitaristuid ning määrata kindlaks kriteeriumid ja rahaliste vahendite jaotamine meetmete puhul, mis on mõeldud infoühiskonna kava „Avanza 2008" ([30]) kohaseks arendamiseks. Selle otsusega heaks kiidetud eelarve oli 558 miljonit eurot ning see eraldati osaliselt lairibaühenduse arendamiseks ja osaliselt televisiooni digiteerimiseks Hispaania äärealadel ja vähem linnastunud piirkondades, mille suhtes ei kehti eraõiguslike ringhäälinguorganisatsioonide seadusest tulenevad kohustused ([31]). Nendes piirkondades toimunud digiteerimisele viidati tavaliselt kui „leviala laiendamisele". Otsus rakendati kehtivate 2006. aasta raamlepingute ([32]) mitme lisa kaudu, mille tööstus-, turismi- ja kaubandusministeerium ning autonoomsed piirkonnad allkirjastasid

([26]) Vt eespool joonealune märkus nr 3.

([27]) Kuningliku dekreediga 944/2005 kehtestati eraõiguslikele ringhäälinguorganisatsioonidele 95 % katvuse kohustus. 2010. aastal suurendati kuningliku dekreediga 365/2010 leviala katmise kohustust 96 %ni.

([28]) http://www.televisiondigital.es/Documents/PlanNacionalTransicionTDT.pdf

([29]) Projektid jaotati hiljem esimese, teise ja kolmanda etapi projektideks.

([30]) Resolución de 29 de febrero de 2008, de la Secretaría de Estado de Telecomunicaciones y para la Sociedad de la Información, por la que se publica el acuerdo de Consejo de Ministros, por el que se formalizan los criterios de distribución, y la distribución resultante para el año 2008, del crédito para la financiación de las actuaciones encaminadas al desarrollo de la Sociedad de la Información en el marco del Plan Avanza, acordados por la Conferencia Sectorial de Telecomunicaciones y Sociedad de la Información. BOE número 57, 6.3.2008; (http://www.boe.es/boe/dias/2008/03/06/pdfs/A13832-13834.pdf).

([31]) Otsus lairibaühenduse arendamiseks ette nähtud vahendite jaotamise ja II piirkonnas televisiooni digiteerimise kohta jäeti piirkondlike omavalitsuste teha.

([32]) Tööstus-, turismi- ja kaubandusministeerium ning autonoomsed piirkonnad allkirjastasid raamlepingud 2006. aastal Avanza kava raames.

2008. aasta juulist novembrini (edaspidi „2006. aasta raamlepingute lisad") ning mis avaldati Hispaania ametlikus väljaandes iga autonoomse piirkonna kohta eraldi. 2006. aasta raamlepingute lisades järgitakse kõigi autonoomsete piirkondade puhul mõningate väikeste erinevustega sama malli. 2006. aasta raamlepingute lisades viidatakse Avanza kavale, üleminekukavale ja kuninglikule dekreedile 944/2005 maapealsele digitelevisioonile ülemineku riikliku kava kohta. Enamikul juhtudel nähtub nende lepingute sõnastusest, et ainus tehnoloogia, mida rahastatakse, on maapealne digitehnoloogia. Tööstus-, turismi- ja kaubandusministeerium kandis rahalised vahendid lepingute alusel üle neile autonoomsetele piirkondadele, kes kohustusid katma meetme ülejäänud kulud oma eelarvest. Need lisad hõlmasid ka kohalike omavalitsuste kohustust järgida riikliku tehnilise kava kaheteistkümnendat lisasätet.

(36) Samal ajal nõustus ministrite nõukogu 17. oktoobril 2008 eraldama täiendavad 8,72 miljonit eurot, et laiendada maapealse digitelevisiooni leviala ja saada sellega ühele poole üleminekuprojektide raames, mis tulid lõpule viia üleminekukava esimeses etapis 2009. aasta esimeses pooles. Vahendid eraldati pärast seda, kui tööstus-, turismi- ja kaubandusministeerium ning autonoomsed piirkonnad olid sõlminud 2008. aasta detsembris uued raamlepingud (edaspidi „2008. aasta raamlepingud"). Nendes lepingutes viidatakse eespool nimetatud 8,72 miljoni euro suurusele eraldisele ning nende nimi on „Raamleping tööstus-, turismi- ja kaubandusministeeriumi ning [...] autonoomse piirkonna koostööks maapealsele digitelevisioonile ülemineku riikliku kava väljatöötamisel". Lepingutes on sätestatud loetelu tegevustest, mida rahastavad kesk- ja piirkondlikud ametiasutused, et saavutada digitelevisiooni puhul leviala, mis on sama ulatuslik kui olemasoleva analoogtelevisiooni leviala. Need tegevused on seotud maapealse digitelevisiooni kasutuselevõtuga.

(37) 23. veebruaril 2009 võeti vastu kuninglik dekreet 1/2009 kiireloomuliste meetmete kohta telekommunikatsiooni valdkonnas ([33]). Kuninglikus dekreedis 1/2009 kinnitatakse, et leviala laiendamine II piirkonnas on kavandatud üksnes maapealse digitehnoloogia abil: kuningliku dekreedi artikliga 2 lisatakse seadusesse nr 10/2005 uus säte, mille kohaselt on „juurdepääs neile satelliitedastussüsteemi(de) kaudu levitatavatele kanalitele piiratud kodanikega, kes elavad piirkonnas, kuhu pärast üleminekut maapealsele digitelevisioonile riigi tasandi maapealse digitelevisiooniteenuse leviala ei ulatu". Lisaks on kõnealuse dekreedi preambulis sätestatud, et ametiasutuste rahastamisel laiendatakse II piirkonnas leviala üksnes maapealse tehnoloogia abil. Teisisõnu eeldab kuninglik dekreet, et I ja II piirkonnas kasutatakse ainult maapealset tehnoloogiat ([34]).

(38) 29. mail 2009 kiitis ministrite nõukogu heaks kriteeriumid 52 miljoni euro eraldamiseks maapealsele digitelevisioonile ülemineku meetmete rahastamiseks, et toetada üleminekukava teise ja kolmanda etapi projektide kohast leviala laiendamist ([35]). Ministrite nõukogu lepingus luuakse üleminekukavaga otsene seos, kuna selles on sätestatud, et „saavutamaks riiklikus maapealsele digitelevisioonile ülemineku kavas püstitatud eesmärk, nimelt praeguse analoogtehnoloogiat kasutava maapealse televisiooni levialaga sarnane maapealse digitelevisiooni leviala, on vaja riigiasutuste rahalist toetust" ning et „selle koostöö elluviimine vormistatakse riikliku maapealsele digitelevisioonile ülemineku kavaga ettenähtud raamistikus".

([33]) Real Decreto-ley 1/2009, de 23 de febrero, de medidas urgentes en materia de telecomunicaciones. BOE número 47, 24.2.2009; (https://www.boe.es/eli/es/rdl/2009/02/23/1).

([34]) Kuningliku dekreedi 1/2009 preambulis on sätestatud: „De este modo, mediante sistemas de satélite, se realiza la extensión complementaria de la cobertura poblacional de los canales de Televisión Digital Terrestre de ámbito estatal, respecto de las zonas en las que residan ciudadanos que no vayan a tener cobertura de dichos canales de televisión una vez cumplidos los compromisos de alcanzar el 96 % de la población por los operadores privados del servicio de Televisión Digital Terrestre de ámbito estatal y del 98 % de la población por la Corporación de Radio y Televisión Española, así como realizadas las extensiones de cobertura, por las Administraciones Públicas, más allá de dichos porcentajes de población. Esta obligación de extensión complementaria de cobertura a través de sistemas por satélite, que se estima que alcanzará en el entorno del 1,5 % de la población que se ubica en zonas dispersas y aisladas del territorio y cuya cobertura mediante emisores terrestres de televisión supone un coste desproporcionado."

([35]) Resolución de 24 de junio de 2009, de la Secretaría de Estado de Telecomunicaciones y para la Sociedad de la Información, por la que se publica el Acuerdo de Consejo de Ministros de 29 de mayo de 2009, por el que se formalizan los criterios de distribución y la distribución resultante, para el año 2009, del crédito para la financiación de las actuaciones encaminadas a la transición a la televisión digital terrestre y actuaciones en el marco del Plan AVANZA, aprobados por la Conferencia Sectorial de Telecomunicaciones y Sociedad de la Información. BOE número 159, 02.07.2009 (http://www.boe.es/boe/dias/2009/07/02/pdfs/BOE-A-2009-10972.pdf).

(39) Lisaks avaldati 2009. aasta oktoobrist detsembrini Hispaania ametlikus väljaandes 2008. aasta raamlepingute lisad (millele on osutatud põhjenduses (36)), milles käsitletakse muu hulgas üleminekukava II ja III etapi kohase leviala laiendamise rahastamist. Nendes lisades on kindaks määratud, mida tuleks mõista väljendi „leviala laiendamise meede" all, viidates sõnaselgelt üksnes maapealsele tehnoloogiale (ehkki muid tehnoloogiaid selles ametlikult ei välistata) ([36]).

(40) Pärast 2008. aasta raamlepingute ja eespool nimetatud lisade ([37]) avaldamist hakkasid autonoomsete piirkondade omavalitsused laiendamist ellu viima. Nad kas korraldasid ise riigihanke või tegid laiendamise ja/või hankemenetluse korraldamise ülesandeks mõnele riigi osalusega ettevõttele. Toetustes lepiti osaliselt kokku tööstus-, turismi- ja kaubandusministeeriumiga ning seepärast rahastati neid riigieelarvest (vt eespool põhjendused (35)–(38)) või rahastasid autonoomsed piirkonnad neid osaliselt ise. Teatavatel juhtudel tegid autonoomsed piirkonnad leviala laiendamise korraldamise ülesandeks kohalikele omavalitsustele.

(41) Leviala laiendamiseks korraldatud hankemenetlused tähendasid, et hankemenetluse võitnud ettevõtja sai ülesande tagada (sageli rajada) toimiv maapealse digitelevisiooni võrk. Kohustuste hulka kuulusid võrgu projekteerimine ja ehitamine, signaali edastamine, võrgu kasutuselevõtmine ja varustamine vajalike seadmetega. Leviala laiendamise hanked hõlmasid peale toimiva digitelevisiooni võrgu rajamise tavaliselt ka vajalike seadmete tarnimist (ja teatavatel juhtudel võrguoperaatori seadmetega tasuta varustamist). Lisaks hõlmasid leviala laiendamise hanked tavaliselt lisalepinguid, mis on seotud ülekandejaamade digiteerimisega või uute ülekandejaamade ehitamisega (nt elamute kohandamine, energiavarustus, nn range hooldus, liisingulepingud, ohutus- ja terviseuuringud). Teist liiki hankemenetlused olid menetlused riistvara tarnimiseks, mida korraldati siis, kui võrgud olid juba olemas. Hankemenetluse võitjalt eeldati selle ajakohastamist vajalike seadmetega, st seadmete tarnimist, paigaldamist ja aktiveerimist.

(42) Enamiku hangete puhul viitavad korraldusasutused hankemenetluse eseme määratluses selgelt ([38]) ja tehnilises kirjelduses või rahastatavate seadmete kirjelduses kaudselt ([39]) maapealsele tehnoloogiale ja maapealsele digitelevisioonile. Neil üksikutel juhtudel, kui on sõnaselgelt nimetatud satelliittehnoloogiat, viidatakse paraboolantennidele, mis on mõeldud satelliitsignaali vastuvõtmiseks maapealses televisioonitornis, ([40]) või seadmetele, mille abil saab vastu võtta digitelevisiooni III piirkonnas ([41]). Väga väheseid hankemenetlusi võiks pidada tehnoloogiliselt neutraalseteks. Need tehnoloogiliselt neutraalsed hanked sõnastati nii, et hoolimata Hispaania valitsuse kavast kasutada maapealset digitehnoloogiat üksnes leviala laiendamiseks, ei välistanud need muid tehnoloogiaid lisaks maapealsele digitelevisioonile ([42]). Pakkumiskutsete avaldamise asemel valisid mõned ametiasutused maapealse digitelevisiooni leviala laiendamiseks teistsuguse viisi. Näiteks Baskimaa andis rahalist toetust otse piirkondlikule võrguoperaatorile Itelazpi. Sarnane lahendus valiti ka Navarras.

([36]) Vt näiteks Andaluusiat käsitlev lisa: Resolución de 5 de octubre de 2009, de la Secretaría de Estado de Telecomunicaciones y para la Sociedad de la Información, por la que se publica la Adenda al Convenio marco de colaboración entre el Ministerio de Industria, Turismo y Comercio y la Comunidad Autónoma de Andalucía, para el desarrollo del Plan Nacional de Transición a la TDT. BOE número 260, 28.10.2009 (http://www.boe.es/boe/dias/2009/10/28/pdfs/BOE-A-2009-17108.pdf).

([37]) Ametiasutused sõlmisid leviala laiendamise kohta kokku üle 600 lepingu (raamlepingud, lisa jne).

([38]) Näiteks Extremadura, Astuuria, Kanaari saared, Kataloonia, Madrid.

([39]) Näiteks Aragón.

([40]) Nagu Aragóni või Astuuria puhul.

([41]) Extremadura.

([42]) Kõigis piirkondades (v.a Castilla-La Manchas) korraldatud 516 hankemenetlusest analüüsis komisjon 82 hankemenetlusest moodustatud valimit. Valim hõlmab kõiki Hispaania autonoomseid piirkondi, välja arvatud Melilla (selle piirkonna kohta Hispaania ametiasutused hankemenetluste teavet ei esitanud, väites, et asjakohased dokumendid puudusid). Neist 82 hankemenetlusest pidas komisjon tehnoloogiliselt neutraalseks ainult nelja: kolme Castilla-Leónis korraldatud hanget ja üht Kantaabrias korraldatud hanget: Gobierno de Cantabria/Dirección General de transportes y comunicaciones, Contratación de Contrato menor de „Infraestructura de Telecomunicación Multiservicio (ITM) en Herrerias", expediente H12453C60581).

(43) 2008.–2009. aastal investeeriti leviala laiendamisse II piirkonnas kokku ligi 163 miljonit eurot riigieelarvest (osaliselt sooduslaenudena, mida tööstus-, turismi- ja kaubandusministeerium andis autonoomsetele piirkondadele ([43])) ja 60 miljonit eurot 16 uurimisaluse autonoomse piirkonna (v.a Castilla-La Mancha) eelarvest. Lisaks rahastasid omavalitsused leviala laiendamist omavahenditest ligikaudu 3,5 miljoni euroga.

(44) Pärast maapealse digitelevisiooni laiendamist II piirkonda on mõned autonoomsed piirkonnad korraldanud alates 2009. aastast teise sammuna täiendavaid hankeid või on sõlminud hankemenetlust korraldamata lepinguid digiteeritud ja laiendamise käigus kasutusele võetud seadmete käitamiseks ja hooldamiseks. Erinevalt üleminekuabist kujutavad viimati nimetatud meetmed endast jooksvalt antavat abi. Kuna need lepingud on mõeldud II piirkonda rajatud maapealse võrgu käitamiseks ja hooldamiseks, ei ole need ka tehnoloogiliselt neutraalsed. Aastatel 2009–2011 anti hankemenetluste kaudu seadmete käitamiseks ja hooldamiseks kokku vähemalt 32,7 miljonit eurot (jooksvalt antav abi).

2.3. **Pärast 2013. aastat toimunud muutused**

(45) Pärast 2013. aasta otsuse vastuvõtmist tegid mõned autonoomsed piirkonnad teatavaid muudatusi *taristu* käitamise ja hooldamisega seotud meetmetes. Täpsemalt (põhjendused 46–60):

(46) Andaluusias kuulutas avaliku sektori hankija 12. novembril 2014 välja hanke telekommunikatsiooniteenuste osutamiseks, mis võimaldavad võtta Andaluusia autonoomse piirkonna teatavates geograafilistes piirkondades vastu tasuta levitatavaid riiklikke digitelevisioonikanaleid. Hanke võitis 11. aprillil 2017 ettevõtja U.T.E Andalucía Televisión Digital (Retevisión ja Axión Infraestructuras de Telecomunicaciones, S.A.). Leping sõlmiti 9. juunil 2017.

(47) Aragónis kuulutati 25. novembril 2016 välja hange digitelevisiooniteenuste osutamiseks äärealadel ja vähem linnastunud piirkondades. Hanke võitis 19. mail 2017 ettevõtja Retevisión ja leping sõlmiti 26. juunil 2017.

(48) Baleaaridel kuulutati hankemenetlus välja 14. juulil 2014. 5. novembril 2014 sõlmiti leping Tradia Telecomiga, S.A.

(49) Kanaari saartel kuulutati 28. jaanuaril 2015 välja hange (võistlev dialoog) riiklike ja piirkondlike digitelevisioonikanalite edastamise teenuse osutamiseks Kanaari saarte autonoomse piirkonna äärealadel ja vähem linnastunud piirkondades. Hispaania ametiasutuste 5. veebruaril 2021 esitatud teabe kohaselt sõlmiti leping 2020. aasta jaanuaris ja teenus võetakse kasutusele alates 3. juulist 2020.

(50) Kantaabrias kuulutati 13. mail 2015 välja hange digitelevisioonikanalite edastamise teenuse osutamiseks autonoomse piirkonna äärealadel ja hõredamalt asustatud piirkondades. Hanke võitis 2. detsembril 2015 Retevisión ja leping sõlmiti 14. märtsil 2016.

(51) Extremaduras kuulutati 3. aprillil 2015 välja hange telekommunikatsiooniteenuste osutamiseks, mis võimaldavad levitada ja vastu võtta digitelevisioonikanaleid Extremadura autonoomse piirkonna teatavates piirkondades. Hanke võitis 30. detsembril 2015 Retevisión ja leping sõlmiti 15. märtsil 2016.

(52) Navarras kuulutati 11. novembril 2014 välja hange digitelevisiooni laiendamiseks äärealadel ja vähem linnastunud piirkondades. 28. mail 2019 otsustasid Navarra ametiasutused lepingut mitte sõlmida ja loobusid menetlusest.

(53) La Riojas kuulutati 13. novembril 2014 välja võistleva dialoogi menetlus. Hispaania ametiasutuste 5. veebruaril 2021 esitatud teabe kohaselt on menetlus pooleli.

([43]) V.a Castilla-La Mancha.

(54) Astuuria autonoomne piirkond kuulutas 28. detsembril 2018 välja hanke seadmete ühispaiknemise pakkumiseks ([44]). Hanke võitis Retevisión 10. jaanuaril 2019. 19. detsembril 2018 kuulutati välja hange hooldusteenuste lepingu sõlmimiseks. Lisaks algatati 10. detsembril 2018 hankemenetlus ringhäälingu ülekandeteenuste osutamiseks Astuurias Astuuriale kuuluvate seadmetega. Hispaania ametiasutuste 16. jaanuaril 2019 esitatud teabe kohaselt on kaks viimast hankemenetlust veel pooleli.

(55) Galicia kohta teatasid Hispaania ametiasutused komisjonile, et Galicia ei soovi rahastada ettevõtjate osutatavaid käitamis- ja hooldusteenuseid II piirkonnas ning seetõttu ta uusi tehnoloogianeutraalseid hankeid ei korralda. Ringhäälinguvõrgu II piirkonna operaatorite osutatavad käitamis- ja hooldusteenused ei kuuluks autonoomse piirkonna vastutusalasse, vaid pigem kohalike omavalitsuste pädevusse.

(56) Hispaania ametiasutused teatasid komisjonile, et Madridi autonoomne piirkond algatas hankemenetluse digitelevisiooniseadmete hooldamiseks. Hanke võitis Retevisión 8. juulil 2019 ja leping sõlmiti 7. augustil 2019. Melilla ja Murcia kohta teatasid Hispaania ametiasutused komisjonile, et hankemenetlust ei korraldata ja et hoolduse eest vastutab kohalik omavalitsus.

(57) Hispaanialt saadud teabe kohaselt ei ole Baskimaa pärast 2013. aasta otsust ühtegi hankemenetlust korraldanud ega kavatse seda ka teha. Baskimaa võttis selle asemel vastu üldist majandushuvi pakkuvate teenuste deklaratsiooni. Kohalik omavalitsus kiitis 2. detsembril 2014 heaks Baskimaa autonoomses piirkonnas telekanalite leviala laiendamise teenuse lepingu.

(58) Ceuta kohta teatasid Hispaania ametiasutused komisjonile, et hankemenetlust ei korraldata, ning väitsid, et hoolduse eest makstava toetuse suhtes kohaldatakse vähese tähtsusega abi eeskirju.

(59) Valencia autonoomses piirkonnas korraldati 2017. aasta jaanuaris pakkumismenetlus seadmete hooldamiseks. Hanke võitis Retevisión 2017. aasta detsembris ja leping sõlmiti 18. mail 2018. Leping piirdub seadmete hooldusega ega hõlma ennetava ja parendusliku hoolduse teenuste osutamist.

(60) Katalooniaga seoses kuulutati 3. augustil 2018 *Euroopa Liidu Teatajas* välja hange ([45]) II piirkonna Kataloonia elanikkonda hõlmavate audiovisuaalsete signaalide edastamiseks ja levitamiseks. 2019. aastal sõlmiti üheaastane leping, mida pikendati veel üheks aastaks.

(61) Eelöeldu alusel peatati mõnes autonoomses piirkonnas käitamis- ja hooldusabiga seotud esialgsed meetmed alates esialgsete lepingute lõpetamise kuupäevast, kuna jõustusid uued muudetud meetmeid käsitlevad lepingud või kehtestati uus õiguslik alus jooksva abi andmiseks käitamise ja hoolduse tarvis (mis Hispaania arvates kuuluvad üldist majandushuvi pakkuvate teenuste või vähese tähtsusega abi alla).

(62) Käesolevas otsuses ei käsitleta uute muudetud meetmete õiguslikku hindamist. Käesolev otsus ei mõjuta mingil viisil muudetud meetmete hindamist riigiabi eeskirjade alusel.

2.4. **Menetluse algatamise põhjused**

(63) Menetluse algatamise otsuses märkis komisjon esiteks, et kirjeldatud meede näis vastavat kõigile ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 kriteeriumidele ja seega võis seda pidada riigiabiks.

([44]) Abisaaja vastavate seadmete asjakohaseks majutamiseks ja ühendamiseks vajaliku füüsilise ruumi ja tehniliste vahendite tagamine.

([45]) https://ted.europa.eu/TED/notice/udl?uri=TED:NOTICE:340064-2018:HTML:ES:HTML&tabId=1&tabLang=es

(64) Kuna ringhäälinguturul on eri tasandid, tehti menetluse algatamise otsuses kindlaks kolm riigiabi saajate kategooriat: i) võrguoperaatorid, ii) leviala laiendamiseks vajalike seadmete hankemenetluses osalevad riistvaratarnijad ja iii) telekanalite edastajad.

(65) Komisjon jõudis esialgsele järeldusele, et maapealse digitelevisiooni leviala laiendamise kulusid rahastades võidi kavaga moonutada konkurentsi eri tehnoloogiavaldkondades tegutsevate riistvaratarnijate vahel ning maapealsete ja satelliidiplatvormi operaatorite vahel või luua võimalus selliseks konkurentsimoonutuseks. Eelkõige märgitakse komisjoni esialgsetes seisukohtades järgmist (põhjendused 66–68):

(66) Tekkida võib konkurentsi moonutamine eri platvormide (maapealne ja satelliidiplatvorm) vahel, sest vaidlustatud meetme eesmärk on maapealsete ülekandekeskuste digiteerimine ja uute rajamine, arvestamata satelliittehnoloogiat.

(67) Vaidlustatud meede võib kahjustada ka ringhäälinguorganisatsioonidevahelist konkurentsi. Varem on maapealne platvorm traditsiooniliselt vastu võtnud tasuta levitatavaid telekanaleid ja satelliidiplatvorm peamiselt tasulist televisiooni ja vaatamiskorrapõhise tasuga televisiooni (*pay-per-view*). Menetluse algatamise otsuse tegemise ajal lõid tasuta levitatavaid telekanaleid pakkuvad ringhäälinguorganisatsioonid maapealsel platvormil siiski tasulisi telekanaleid ning satelliitringhäälinguorganisatsioonid taotlesid juurdepääsu tasuta kanalitele, et täiendada oma pakkumist ja konkureerida aktiivsemalt tasuta levitatavaid kanaleid pakkuvate ringhäälinguorganisatsioonidega.

(68) Mis puudutab riistvaratarnijaid, siis vaidlustatud meetmega näis kaasnevat konkurentsieelis (suurenenud nõudluse näol) riistvaratarnijate kasuks.

(69) Komisjon leidis oma esialgses hinnangus, et meede kujutab endast riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses, ning ei näinud ühtegi põhjust, kuidas see saaks olla siseturuga kokkusobiv, kuna ükski erand ei tundunud olevat kohaldatav.

(70) Täiendavate üksikasjade saamiseks viidatakse käesolevas otsuses menetluse algatamise otsusele.

3. **HUVITATUD ISIKUTE MÄRKUSED**

3.1. **Astra märkused**

3.1.1. *Üldised tähelepanekud*

(71) Astra kordab oma varasemat seisukohta, et maapealsele digitelevisioonile üleminekuni viinud meetmete puhul oli tegemist keskvalitsuse tasandil kavandatud ja piirkondlike omavalitsuste elluviidud kooskõlastatud kavaga. Ent isegi kui eeldada, et leviala laiendamiseks antavat riigiabi kavandati, korraldati ja rakendati piirkondlikul tasandil, on Astra veendunud, et meetmed kujutavad endast ebaseaduslikku ja siseturuga kokkusobimatut abi.

(72) Seoses Kantaabria hankemenetlusega rõhutab Astra, et vastupidi Hispaania väitele olid Kantaabria ametiasutused kohustatud hankima ringhäälinguorganisatsioonidelt loa nende kanalite kättesaadavaks tegemiseks satelliidiplatvormi vahendusel. Pealegi, ehkki ringhäälinguorganisatsioonid olid saatnud oma kirjad 2008. aasta märtsis, pakkusid Kantaabria ametiasutused teistele autonoomsetele piirkondadele alternatiivi, mille nad olid valinud 2008. aasta juulis. Kui Astraga lepingu lõpetamise põhjus oleks olnud ringhäälinguorganisatsioonide soovimatus kasutada satelliidiplatvormi, nagu väidab Hispaania, ei oleks Kantaabria ametiasutused teistele autonoomsetele piirkondadele satelliitlahendust soovitanud.

3.1.2. *Riigiabi olemasolu*

(73) Võrguoperaatorite ja eelkõige Abertise saadud eelise kohta märgib Astra, et riistvaratarnija Abertisega sõlmiti umbes 45 % hankelepingutest leviala laiendamisega hõlmatud piirkondades asuvate maapealsete rajatiste digiteerimiseks. Kuna Abertis on platvormioperaator, on võrgu digiteerimine tema ringhäälinguorganisatsioonidele esitatud pakkumust silmas pidades soodne, kuivõrd maapealne digitelevisioon jõuab nüüd ilma lisakuluta peaaegu 100 %ni elanikkonnast võrreldes 96 või 98 %ga, mis oleks vaidlusaluse meetme puudumise korral digiteeritud maapealselt. Peale selle tuleb Abertisele kasuks asjaolu, et Astral kui peamisel konkureerival platvormioperaatoril takistatakse II piirkonda sisenemisega Hispaania turul kanda kinnitada.

(74) Lisaks sai Abertis Astra sõnul meetmete tulemusel muidki eeliseid. Esiteks on Hispaania ametiasutused andnud uurimisaluste meetmete raames rahalisi vahendeid märkimisväärsele hulgale Abertise maapealsetele rajatistele, mille käitaja on samuti Abertis. Seda eelkõige rajatiste jaoks, mis asuvad piirkonnas, kus RTVE (avalik-õiguslik ringhäälinguorganisatsioon) on kohustatud edastama oma signaali, kuid kus eraõiguslikel ringhäälinguorganisatsioonidel sellist kohustust ei ole (hõlmab umbes 2,5 % elanikkonnast). Teiseks väidab Astra, et Abertis sai riigiabist kaudselt kasu lähiturgudel, näiteks transporditurul. Veel märgib kaebuse esitaja, et uurimisalune meede põhjustab III piirkonnas konkurentsimoonutusi ([46]).

(75) Astra arvates kuuluvad satelliidiplatvorm ja maapealne platvorm samale turule. Erinevus vaatamiskorrapõhise tasuga televisiooni ja tasuta levitatava televisiooni vahel ei ole platvormidevahelise konkurentsi seisukohast oluline. Maapealne platvorm ja satelliidiplatvorm konkureerivad tasulise televisiooni edastamise pärast juba praegu, sest juba praegu on olemas vähemalt kaks vaatamiskorrapõhise tasuga kanalit, mis pakuvad oma signaali maapealse digitelevisiooni platvormi kaudu, ja üks neist on kättesaadav üksnes maapealse digitelevisiooni kaudu. Lisaks on Astra sõnul kõik praegu tegevusluba omavad ringhäälinguorganisatsioonid juba taotlenud valitsuselt litsentsi oma saadete edastamiseks tasu eest.

(76) Oma 27. mai 2019. aasta kirjas avaldas Astra arvamust, et kõnealused meetmed on valikulised ja nendega ei edendata ringhäälingutegevuse arengut tervikuna, vaid pigem diskrimineeritakse maapealse võrgu operaatoreid. Astra selgitab, et leviala laiendamisel äärealadel ja maapiirkondades tuleks muid tehnoloogiaid, sealhulgas ASTRAt kasutavaid võrguoperaatoreid käsitada maapealset tehnoloogiat kasutavate operaatoritega võrreldavas olukorras olevatena. Astra juhib eelkõige tähelepanu sellele, et mõnel juhul (näiteks Kantaabria, Navarra) korraldati leviala laiendamise hankemenetlused tehnoloogilise neutraalsuse põhimõttest lähtudes ning satelliidiplatvormid konkureerisid maapealsete operaatoritega ja võitsid hanke. Teistes liikmesriikides (näiteks Prantsusmaal, Portugalis ja Ühendkuningriigis) konkureerivad alternatiivsed platvormid maapealse platvormiga. Lisaks kasutatakse Hispaanias satelliidioperaatori Hispasati teenuseid üksnes III piirkonnas. Astra väidab, et satelliidiplatvorm ei ole maapealse tehnoloogiaga võrreldes ebasoodsas konkurentsiolukorras. Astra arvates näitavad kõik need asjaolud, et maapealsed operaatorid ja teistsuguseid tehnoloogiaid kasutavad operaatorid on asjaomaste meetmetega taotletavaid eesmärke silmas pidades võrreldavas olukorras.

(77) Astra on arvamusel, et uuritud meetmed ei olnud proportsionaalsed. Ta märgib, et üleminek maapealsele digitelevisioonile nõudis märkimisväärseid kohandusi korterelamutes ja investeerimist kaablitesse. Toetamaks oma väidet, et leviala laiendamine satelliidi teel ei oleks olnud kallim kui maapealse platvormi kaudu, viitas Astra 2008. aasta novembris korraldatud ettevõttesisesele kulu-uuringule (edaspidi „Astra uuring“), mis esitati koos kaebusega. Uuringus võrreldi leviala laiendamise kulusid nii maapealse kui ka satelliittehnoloogia kasutamise korral. Uuringu eeldused erinevad Hispaania ja Abertise tehtud uuringute eeldustest mitmes aspektis, muu hulgas seoses paraboolantennide hinnaga ja vajadusega osta maapealse digitelevisiooni vastuvõtmiseks eraldiseisev digimuundur. Uuringu tulemuste alusel saab järeldada, et leviala laiendamine satelliidi kaudu ei pruukinud olla ilmtingimata kallim kui maapealse tehnoloogia kasutamine. Astra esitas ka lisadokumendid, mille eesmärk oli näidata, et nende kahe tehnoloogia paigaldus- ja käitamiskulud märkimisväärselt ei erine.

(78) Astra väidab ka seda, et satelliitringhäälingule juurdepääsu tingimuslikkuse tagamine ei takista vabalevikanalite edastamist. Tingimusjuurdepääsusüsteemid on olemas kogu maailmas ja neid ei ole keeruline kasutada ([47]). Pealegi sai Kantaabrias tingimusjuurdepääsu jaoks välja pakutud lahendus heakskiidu Kantaabria ametiasutustelt, kellel oli võimalus otsustada, milliseid kasutajaid teenuse vastuvõtmiseks aktiveerida. Seega kontrollis teenuse territoriaalset piiritlemist Kantaabria omavalitsus. Selle jaoks ei olnud vaja teha spetsiaalset kohandamist.

([46]) Astra sõnul saab Abertise kaasomandis olev ja III piirkonda teenindav satelliiditeenuse osutaja Hispasat tänu ametiasutuste poolt II piirkonna meetmete raames antud rahalistele vahenditele pakkuda oma satelliidivõimsust ringhäälinguorganisatsioonidele ilma lisakuludeta. Veel väidab Astra, et meetme tulemusel anti III piirkonnas edastuskohustus vaid Abertisele.

([47]) Satelliidiplatvormidel on kogu maailmas väidetavalt väga palju tingimusjuurdepääsuga kasutajaid ning tingimusjuurdepääsu keerukus ei ole takistanud selle kasutuselevõttu.

(79) Meetme asjakohasuse kohta väidab Astra, et mastaabisäästu tõttu on satelliittehnoloogia majanduslikult seda atraktiivsem, mida suurem on geograafiline leviala. Satelliittehnoloogia pandi ebasoodsamasse konkurentsiolukorda ainuüksi sellega, et meede jagati II piirkonnas enam kui 600 kohalikuks ja piirkondlikuks hankeks. Isegi kui Hispaania valitsus ei oleks saanud nõuda või soovitada piirkonnaülese koostoime kui rahaliste vahendite eraldamise tingimuse arvessevõtmist, oleksid piirkonnad võinud selle võimalusega arvestada, et tagada oma maksumaksjatele kõige kulutasuvama lahenduse valimine. Tegelikult väidab Astra, et nad püüdsid seda teha, enne kui Hispaania keskvalitsus sekkus otsusega maapealse tehnoloogia kasuks. Olles valinud riigihankemenetluse tulemusel välja Astra, püüdsid Kantaabria ametiasutused alguses veenda ka teisi piirkondi valima satelliidiplatvormi, kuivõrd see oleks vähendanud veelgi nende oma kulusid.

3.1.3. *Käitamiseks ja hooldamiseks antav riigiabi*

(80) Astra kordab, et osa vaidlusalustest meetmetest kujutavad endast jooksvalt antavat riigiabi, kuna autonoomsete piirkondade omavalitsused rahastavad II piirkonna kohalike võrkude käitamist ja hooldamist jooksvalt. Mis puudutab satelliitlahenduse iga-aastaseid käitamis- ja hoolduskulusid, siis Astra hinnangul ulatuvad need 100 000 euroni kanali kohta aastas, ehkki seda summat oleks olnud võimalik vähendada, kui satelliitlahenduse oleks valinud rohkem kui üks piirkond.

3.2. **Abertise / Cellnexi märkused**

(81) Abertis on telekommunikatsioonitaristu operaator ja võrguseadmete tarnija. Talle kuuluvad muude äriühingute hulgas Retevisión S.A. ja Tradia S.A., kes haldavad ja käitavad telekommunikatsioonivõrke ja -taristuid.

3.2.1. *Riigiabi olemasolu*

(82) Esiteks märgib Abertis, et uurimisalused meetmed ei kujuta endast riigiabi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses. Piirkondlikud omavalitsused lihtsalt soetasid turutingimustel kaupu ja teenuseid avatud hankemenetluste teel ning nad jäävad II piirkonna ülekandejaamadesse paigaldatud seadmete omanikuks. Seega ei edastatud ei rahalisi vahendeid ega selle eest soetatud digiseadmeid kunagi kolmandale isikule.

(83) Peale selle leiab Abertis, et vaidlusalused meetmed ei andnud võrguoperaatoritele mingit arvestatavat majanduslikku eelist. Abertis väidab, et ta ei käita ühtki II piirkonnas asuvat kohalikku võrku (isegi kui nendega seotud ülekandejaamad kuuluvad talle) ning et seepärast ei ole tal võimalik saada mingit otsest kasu. Teiseks tegutses Abertis II piirkonnas üksnes riistvaratarnijana. Kolmandaks, isegi juhtudel, kui Abertis müüs ülekandejaama ajakohastamiseks kasutatud digiseadmed ja need seadmed paigaldati hiljem Abertisele kuuluvasse ülekandejaama, ei kaasnenud sellega mingit kasu. Seda seetõttu, et Abertis lihtsalt rendib neid ülekandejaamu turutingimustel kohalikele võrguoperaatoritele ja digiteerimisprotsess Abertisele makstavat rendisummat ei mõjutanud. Neljandaks rõhutab Abertis, et maapealse digitelevisiooni leviala mõningane suurenemine (1–2 %) ei too Abertisele kui I piirkonna platvormioperaatorile mingit majanduslikku kasu. Lisaks ei mõjuta II piirkonna digiteerimine hinda, mida Abertis saab ringhäälinguorganisatsioonidelt oma edastusteenuste eest nõuda, võttes eeskätt arvesse seda, et Abertise hulgimüügi hinnakujundust reguleerib Hispaania reguleeriv asutus Comisión del Mercado de Telecomunicaciones (edaspidi „CMT“) ([48]).

(84) Seoses II piirkonna kohalike võrguoperaatoritega (st kohalike omavalitsustega) leiab Abertis, et nende puhul ei saa rääkida mingist majanduslikust eelisest, sest nad ei ole ettevõtjad ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses ja igal juhul pakuvad nad avalikku teenust.

([48]) Alates 2013. aasta oktoobrist on CMT ülesanded määratud Comision Nacional de los Mercados y la Competencia'le (CNMC).

(85) Abertis väljendas ka arvamust, et uurimisalune meede ei toonud ringhäälinguorganisatsioonidele mingit majanduslikku kasu. II piirkonnas toimunud üleminek digiringhäälingule ei suurendanud televaatajate hulka võrreldes vaatajaskonnaga, kellel oli juurdepääs analoogtelevisioonile enne digiringhäälingule ülemineku protsessi algust 2005. aastal.

(86) Peale selle leiab Abertis, et vaidlusalustel meetmetel ei olnud arvestatavat mõju võrguoperaatoritevahelisele konkurentsile. Asjaolu, et ei Astra ega ükski muu eraettevõtja ei ole viimase 20 aasta jooksul näidanud üles huvi II piirkonnas ülekandeteenuste osutamise vastu, kinnitab, et turgu ei eksisteerinud ja et riigi sekkumine oli teenuste osutamise hõlbustamiseks vajalik. Ennekõike ei saa rääkida konkurentsi moonutamisest satelliittelevisiooni ja maapealse digitelevisiooni vahel, sest tegemist on kahe eraldi turuga. II piirkonna maapealsete võrkude digiteerimine ei muutnud mingil moel asjaomaste turgude konkurentsistruktuuri, vaid kujutas endast üksnes olemasoleva analoogplatvormi vajalikku tehnilist ajakohastamist.

(87) Abertise väitel pakutakse II piirkonna võrkude ringhäälinguteenuseid vaid teatud isoleeritud piirkondades ning seepärast ei mõjuta see liikmesriikidevahelist kaubandust.

(88) Juhul kui komisjon on seda meelt, et asjaomased riigiasutused või nende allüksused on ettevõtjad ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses, leiab Abertis, et vahendid, mis hõlmasid üleminekut digiringhäälingule II piirkonnas, kujutasid endast hüvitist avaliku teenuse osutamise eest. Sellega seoses on Abertis veendunud, et vaidlustatud meetmed vastavad Altmarki kohtupraktikas ([49]) sätestatud tingimustele ja et tegemist ei ole riigiabiga.

(89) Oma 13. juuni 2019. aasta kirjas selgitab Cellnex, et kõnealused meetmed ei ole valikulised ja seetõttu ei kujuta need endast riigiabi. Nende arvates ei ole maapealse digitelevisiooni tehnoloogia ja satelliittehnoloogia kõnealuse õiguskorra eesmärki silmas pidades võrreldavas faktilises ja õiguslikus olukorras. Nimelt kohaldatakse maapealse digitelevisiooni ja satelliittelevisiooni suhtes erinevaid õigusakte ning erinevalt satelliittelevisioonist on maapealne digitelevisioon oma laadilt avalik teenus. Maapealsel tehnoloogial on juba olemasolev taristu ja maapealse digitelevisiooni puhul on kasu I piirkonna digiteerimisega loodud sünergiast. Lisaks juhib Cellnex tähelepanu sellele, et ringhäälinguorganisatsioonidel ei ole sageli satelliidi kaudu edastamise õigust ja nad peaksid oma programmi jaoks nõutavad sisuõigused uuesti läbi rääkima. See suurendaks sisu maksumust ja sisu autorid ei tarvitse olla valmis õigusi müüma. Lisaks oleksid satelliittelevisiooniga seotud kulud märkimisväärselt suuremad kui maapealse digitelevisiooniga seotud kulud, nagu näitavad mitmed toimikus esitatud uuringud. Cellnex selgitab, et Astra uuringul on mitmeid puudusi ja seetõttu ei saa komisjon sellele uuringule tugineda.

(90) Cellnex väidab, et 2013. aasta otsuse tühistamisega kaasneb menetluse algatamise otsuse tühistamine. Cellnexi arvates oleks komisjon pidanud pärast 2013. aasta otsuse tühistamist vastu võtma uue menetluse algatamise otsuse, esitades põhjused selle kohta, miks uuritud meetmed on valikulised. Cellnex väidab, et sellise otsuse puudumisel ei saa ta oma kaitseõigust kasutada.

3.2.2. *Olemasolev abi*

(91) Abertise sõnul algas ringhäälinguvõrkude kasutuselevõtt II piirkonnas liberaliseerimata ringhäälingusektoris 1982. aastal. Sel ajal kuulus Hispaania riigile maapealse ringhäälingu turul seaduslik monopol. Enne kõnealuse sektori liberaliseerimist II piirkonnas rajatud kohalike võrkude paigaldamise, hooldamise ja käitamise rahastamiseks kasutatakse avaliku sektori vahendeid. Seepärast kujutab uuritav meede endast jooksvat, olemasolevat abi.

3.2.3. *Kokkusobivus siseturuga*

(92) Abertis väidab, et mis tahes võimalik riigiabi oleks ELi toimimise lepingu artikli 106 kohaselt siseturuga kokkusobiv, kuna see vastab kõigile komisjoni otsuse 2005/842/EÜ ([50]) (edaspidi „artikli 86 lõike 2 kohaldamise otsus“) tingimustele.

([49]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 24. juuli 2003, Altmark Trans GmbH ja Regierungspräsidium Magdeburg, C-280/00, ECLI:EU:C:2003:415.

([50]) Komisjoni 28. novembri 2005. aasta otsus 2005/842/EÜ EÜ asutamislepingu artikli 86 lõike 2 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele avalike teenuste eest makstava hüvitisena antava riigiabi suhtes (ELT L 312, 29.11.2005, lk 67).

(93) Kui see aga nii ei ole, oleks mis tahes võimalik abi igal juhul vastavuses ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktiga c. Esiteks on Hispaania ametiasutuste vastu võetud meetmete eesmärk kiirendada Hispaanias digiringhäälingule ülemineku protsessi, mis on tunnistatud komisjoni riigiabialastes otsustes ühist huvi pakkuvaks eesmärgiks. Teiseks oli abi asjakohane vahend, kuna maapealne digitelevisioon on leviala laiendamiseks sobivam tehnoloogia ([51]). Lisaks majanduslikele põhjustele märgib Abertis ka seda, et ringhäälinguorganisatsioonid suhtuvad satelliidiplatvormi kasutamisse tõrksalt, sest neil tuleb oma tasuta levitatavate saadetega seotud õiguste omandamisel silmitsi seista piirangutega. Enamikul juhtudel omandavad nad üksnes õiguse edastada sisu konkreetse platvormi, nimelt maapealse digitelevisiooni kaudu, kuna see tehnoloogia võimaldab ülekandeid suunata ja geograafiliselt piiritleda. Peale selle on meetmed proportsionaalsed, kuna need hõlmavad üksnes kulusid, mis on hädavajalikud, et minna II piirkonnas üle analoogtelevisiooni teenustelt digitaaltelevisiooni teenustele. Vaidlusaluste meetmetega toetatakse vaid neid kulusid, mis on seotud II piirkonnas asuvate ülekandejaamade digiteerimisega, milleks omandatakse ja paigaldatakse digiseadmed.

(94) Meetme tehnoloogilise neutraalsuse kohta märgib Abertis, et maapealne tehnoloogia ei olnud ainus lahendus, mida Hispaania valitsus kaalus. Pealegi peeti III piirkonnas digitelevisiooni teenuste osutamiseks kõige sobivamaks tehnoloogiliseks valikuks lõpuks satelliidiplatvormi. Mis veelgi olulisem, lähtudes esitatud kulu-uuringutest, peetakse Abertise väitel maapealset digitelevisiooni tehnoloogiat II piirkonnas digitelevisiooni teenuste pakkumiseks kõige asjakohasemaks ja vähemkulukas platvormiks, et saavutada sama leviala, mis oli enne analoogtelevisiooni edastamise lõpetamist ([52]).

3.3. **Itelazpi märkused**

(95) Itelazpi S.A (edaspidi „Itelazpi“) on Baskimaa omavalitsuse avalik-õiguslik äriühing, mis osutab edastamis- ning raadio- ja televisiooniringhäälinguteenuseid. Oma 13. juuni 2019. aasta kirjas selgitab Itelazpi, et kõnealused meetmed ei ole valikulised ja seetõttu ei kujuta need endast riigiabi. Ta selgitab, et maapealse digitelevisiooni tehnoloogia ja satelliittehnoloogia ei ole kõnealuse õiguskorra eesmärki silmas pidades võrreldavas faktilises ja õiguslikus olukorras. Eelkõige kohaldatakse maapealse digitelevisiooni ja satelliittelevisiooni suhtes erinevaid õigusnorme (sealhulgas territoriaalse katvuse kohustust käsitlevad õigusnormid, autoriõigus). Erinevalt satelliittelevisioonist on maapealne digitelevisioon oma laadilt avalik teenus. Maapealsel digitelevisioonil on juba olemasolev taristu, mis tekitab sünergiat ja õigustab maapealse digitelevisiooni tehnoloogia valimist. Lisaks ei ole ringhäälinguorganisatsioonidel sageli õigust saateid satelliidi kaudu edastada ja kui neilt nõutakse satelliidiplatvormi kasutamist, peaksid nad oma programmi jaoks nõutavad sisuõigused uuesti läbi rääkima. See suurendaks sisu maksumust ja sisu autorid ei tarvitse olla valmis õigusi müüma. Lisaks oleksid satelliittelevisiooniga seotud kulud märkimisväärselt suuremad kui maapealse digitelevisiooniga seotud kulud, nagu näitavad mitmed toimikus esitatud uuringud. Itelazpi esitab veel kaks kulu-uuringut, mille tegi FTI Consulting 2015. ja 2019. aastal ([53]) (edaspidi „Itelazpi 2015. aasta uuring“ ja „Itelazpi 2019. aasta uuring“).

(96) Lisaks ei selgitata menetluse algatamise otsuses Itelazpi arvates valikulisuse kriteeriumiga seotud analüüsiraamistikku. Itelazpi väidab, et pärast 2013. aasta otsuse tühistamist oleks komisjon pidanud vastu võtma uue menetluse algatamise otsuse, milles oleks tulnud esitada põhjused, miks kõnealused meetmed on valikulised.

([51]) Abertis viitab oma 2010. aasta jaanuaris tehtud kulu-uuringule, mille eesmärk oli võrrelda maapealse digitelevisiooni tehnoloogia ja satelliittehnoloogia kasutamise kulusid digitelevisiooni teenuste pakkumisel II piirkonnas. Selle uuringu kohaselt oleks maapealse digitelevisiooni tehnoloogia kasutamise kogukulu 10 aasta jooksul ligikaudu 286 miljonit eurot, samal ajal kui satelliittehnoloogia kasutamise kogukulu samal ajavahemikul oleks ligikaudu 532 miljonit eurot. Abertis esitas selle ettevõttesisese uuringu välisele raamatupidamisettevõtjale, kelle aruanne kinnitas tema järeldusi, juhtides tähelepanu sellele, et satelliittelevisiooni ja maapealse digitelevisiooni kuluprognoosid olid konservatiivsed. Igal juhul kinnitati mõlemas uuringus kulude võrdlusaluste asjakohasust ja järeldust, et satelliittehnoloogia kasutamine digitelevisiooni teenuste pakkumiseks II piirkonnas oleks olnud märgatavalt kulukam kui maapealse digitelevisiooni kasutamine, peamiselt suuremate majanduslike ja sotsiaalsete kulude tõttu, mis tuleb tarbijatel satelliittehnoloogia puhul kanda.

([52]) Nende uuringute kohaselt oleksid satelliittehnoloogia kasutamisel kõnealuste teenuste pakkumise kulud suuremad. Nende kulude katmisel peaksid osalema ringhäälinguorganisatsioonid ja kohalikud võrguoperaatorid ning ka vaatajad. Abertise tehtud kulu-uuringus jõuti ka järeldusele, et satelliittehnoloogia kasutamine nõuaks umbes kuus kuud lisaaega, enne kui saaks toimuda üleminek digiringhäälingule, sest II piirkonna tarbijad vajavad aega dekoodrite, paraboolantennide jms soetamiseks ja paigaldamiseks. See toob sel ajavahemikul omakorda kaasa analoogtelevisiooni ja digitelevisiooni samaaegse edastamisega seotud lisakulud.

([53]) Maapealse digitelevisiooni ja satelliittehnoloogia erinevusi selgitades väidetakse uuringus, et valitsuse poliitika kohaselt piirdus satelliidi kasutamine III piirkonnaga ning kui Baskimaa omavalitsus soovis kasutada satelliittehnoloogiat II piirkonnas, oleks ta pidanud nõustuma selle piirangu kaotamisega. See oleks olnud Baskimaale lisakoormus. (Vt Itelazpi 2019. aasta uuringu punkt 2.9, lk 12.)

3.4. **Radiodifusióni märkused**

(97) Radiodifusión, mis registreeriti CMT operaatorite registris 2005. aasta novembris, pakub audiovisuaalse signaali edastamise teenuseid.

(98) Radiodifusión nõustub üldjoontes menetluse algatamise otsusega ja toetab komisjoni seisukohti, lisades neile mõned allpool esitatud täiendavad tähelepanekud. Radiodifusión on nõus, et riigiabi ei vasta Altmarki nõuetele ja toob kaasa märkimisväärse riigi rahaliste vahendite ülekandmise.

(99) Uuritud riigiabikavast said kasu võrguoperaatorid, kes maapiirkondades juba tegutsesid. Õigupoolest on meede viinud turul, mida iseloomustavad suured takistused turulesisenejatele, mis on kasulikud juba turgu valitsevale operaatorile, samade ajalooliste monopolimustrite kopeerimiseni. Eeskätt on Abertisel õnnestunud tugevdada oma monopoolset seisundit ning kasutada avaliku sektori rahalisi vahendeid selleks, et arendada välja uus ja tihedam võrgustik, mis võimaldab ettevõttel konkureerida uutel turgudel.

(100) Radiodifusióni väitel ei ole uuritud riigiabi proportsionaalne. Selleks et abi oleks kooskõlas proportsionaalsuse nõudega, peaks see piirduma hädavajalikuga, st seda tuleks kohaldada üksnes kaugetes maapiirkondades ja see peaks tooma tõhusate juurdepääsukohustuste nõudmisega võrdselt kasu kõikidele ettevõtjatele.

3.5. **Ringhäälinguorganisatsioonide märkused**

(101) Ringhäälinguorganisatsioonid väidavad, et meedet ei saa pidada riigiabiks, sest see ei ole toonud ühelegi ettevõttele ja eelkõige ringhäälingorganisatsioonidele rahalist kasu. Meetmed ei ole suurendanud ringhäälinguorganisatsioonide vaatajaskonda võrreldes ajaga, mil nad edastasid saateid analoogtehnoloogia abil. Pealegi ei mõjuta nende maapiirkondade, äärealade ja hõredalt asustatud alade elanikud, kuhu leviala laiendati, mingil moel reklaamiturgu ega ole osa ringhäälinguorganisatsioonide sihtvaatajaskonnast. Neil asjaoludel ei suurendanud erasektori operaatorid leviala laiendamise tulemusel reklaamitasusid.

(102) Ringhäälinguorganisatsioonid märkisid ka, et nad ei ole huvitatud üleminekust satelliidiplatvormile, kus nende saadetel tuleb konkureerida sadade teiste kanalitega. Maapealse platvormi eelis on piiratud maht, mis tähendab eraõiguslikele vabalevikanalite edastajatele väiksemat konkurentsi. Lisaks tõstsid nad esile asjaolu, et tavaliselt ostavad nad sisu üksnes maapealse platvormi jaoks. Seda seetõttu, et maapealne ringhääling tagab edastuse geograafilise piiritlemise, mis satelliitringhäälingu puhul ei ole võimalik.

(103) Ringhäälinguorganisatsioonid väitsid ka seda, et pärast otsust sõlmida Kantaabria hankeleping Astraga teavitasid nad Kantaabria ametiasutusi oma vastuseisust satelliitringhäälingule, sest nad olid omandanud õigused edastada saateid üksnes maapealse platvormi kaudu.

4. **HISPAANIA MÄRKUSED**

4.1. **Üldised tähelepanekud**

(104) Oma märkustes menetluse algatamise otsuse kohta on Hispaania ja autonoomsed piirkonnad esitanud mitmeid argumente ([54]). Need jagunevad üldiselt kahte kategooriasse. Esiteks väidavad Hispaania ametiasutused, et tegemist ei ole riigiabiga, kuna asjaomane teenus on üldist majandushuvi pakkuv teenus ja seega ei kujuta meede endast riigiabi, kuivõrd see teenus kuulub avalik-õiguslike ringhäälinguteenuste hulka. Pealegi ei looda sellega mingit eelist. Teiseks, isegi kui oleks tegemist riigiabiga, oleks see igal juhul artikli 106 lõike 2 või artikli 107 lõike 3 punkti c alusel siseturuga kokkusobiv, võttes arvesse seda, et a) analoogvõrk oli juba olemas ja tõhususe vaatenurgast oleks olemasoleva taristu ajakohastamine vähemkulukas kui üleminek uuele platvormile; b) vajalikele kvaliteedikriteeriumidele vastaks üksnes maapealne digitelevisiooni tehnoloogia ning c) hankemenetlused olid tehnoloogiliselt neutraalsed ja neis oleksid võinud osaleda ka teised platvormioperaatorid. Need argumendid on kokku võetud allpool.

([54]) Kesk- ja piirkondlike ametiasutuste argumendid on esitatud koos kui Hispaania (või Hispaania ametiasutuste) seisukoht, millega ei ühine Baskimaa, kes esitas väga üksikasjaliku teabe avalike teenuste osutamise eest hüvitise maksmist reguleerivate õigusnormide kohaldamise kohta. Teised autonoomsed piirkonnad (näiteks Aragón, Castilla-León ja Navarra) viitavad samuti üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid reguleerivate õigusnormide kohaldatavusele.

(105) Oma 14. juuni 2019. aasta kirjas väidab Hispaania, et rahaline toetus digitelevisiooni leviala laiendamiseks äärealadel ja vähem linnastunud piirkondades ei ole valikuline ja seetõttu ei saa seda käsitada riigiabina (vt jaotis 4.2.3 allpool). Lisaks väidab Hispaania, et 2013. aasta otsuse tühistamine tõi kaasa menetluse algatamise otsuse tühistamise ([55]) ja seetõttu peaks komisjon vastu võtma uue menetluse algatamise otsuse. Hispaania arvates tuleks sellises uues menetluse algatamise otsuses esitada komisjoni seisukoht kõnealuste meetmete valikulisuse kohta.

4.2. **Abi puudumine**

4.2.1. *Üldist majandushuvi pakkuv teenus*

(106) Mis puudutab võrguoperaatoreid, siis Hispaania ametiasutuste sõnul osutavad nad üldist majandushuvi pakkuvat teenust Altmarki kohtuotsuse ([56]) tähenduses. Ent kuna autonoomsed piirkonnad vastutavad leviala laiendamise meetmete eest, tuleb Altmarki kohtuotsuse kohaldatavust vaadelda iga juhtumi puhul eraldi ja autonoomsete piirkondade ülesanne on tõendada, et Altmarki tingimused on täidetud. Kõige põhjalikumad argumendid esitas Baskimaa, kus digiteerimine toimus riigi osalusega äriühingu Itelazpi S.A. (edaspidi „Itelazpi") vahendusel.

4.2.2. *Eelise puudumine*

(107) Riistvaratarnijate kohta märkis Hispaania, et kuna nad võitsid seadmete soetamiseks korraldatud hanke, on valikuline eelis välistatud.

(108) Mis puudutab võrguoperaatoreid, siis ehkki Abertis on I piirkonnas peamine operaator ja omab 29 % II piirkonna ajakohastatud rajatistest, ei käita ta II piirkonna võrku. Seepärast ei saa Abertis võrguoperaatorina sellest meetmest kasu.

(109) Võrgu käitamisega tegelevad hoopiski mõned piirkondlikud operaatorid, autonoomsed piirkonnad või kohalikud omavalitsused, kes lihtsalt rendivad Abertise rajatisi ja seadmeid. Autonoomsed piirkonnad ja kohalikud omavalitsused ei konkureeri teiste võrguoperaatoritega ja seega ei saa nad konkurentsieelist. Pealegi ei teeni nad mingit tulu, kuivõrd ringhäälinguorganisatsioonid ei maksa II piirkonnas ülekandeteenuste osutamise eest.

(110) Maapealse digitelevisiooni edastajate kohta väidab Hispaania, et uuritud meetmete mõju ringhäälinguorganisatsioonidele on peaaegu olematu. Meetmed ei suurendanud ringhäälinguorganisatsioonide vaatajaskonda võrreldes ajaga, mil saateid edastati analoogtelevisiooni vahendusel, kuivõrd leviala laiendamisel sihikule võetud elanikkonnast 2,5 % jaoks oli maapealne analoogtelevisioon juba kättesaadav. Seepärast ei mõjuta meetmed kõnealuste ettevõtete rahalist seisu.

4.2.3. *Meetme valikulisuse puudumine*

(111) Hispaania ametiasutused väidavad oma 14. juuni 2019. aasta kirjas, et kõnealused meetmed ei ole valikulised. Nad selgitavad, et maapealse televisiooni ja satelliittelevisiooni suhtes kohaldatavad õigusnormid on väga erinevad. Meetmete võtmise ajal reguleerisid eri tehnoloogiaid eri seadused ([57]). Hispaania selgitab, et kuigi praegu reguleeritakse kõiki audiovisuaalteenuseid 31. märtsi 2010. aasta üldseadusega nr 7/2010 audiovisuaalside kohta, on maapealse digitelevisiooni tehnoloogia ja muude tehnoloogiate õigusraamistikud väga erinevad. Eelkõige on maapealse digitelevisiooni teenuse osutamiseks loa saamise nõuded muude tehnoloogiatega võrreldes rangemad, põhjalikumad ja üksikasjalikumad. Lisaks sellele on maapealse digitelevisiooni tehnoloogia erinevalt teistest tehnoloogiatest üldist majandushuvi pakkuv teenus ja sellel on ranged levialaga seotud kohustused.

([55]) Sellega seoses viitab Hispaania 2013. aasta otsuse punktile 41: „Täiendavaid üksikasju leiab menetluse algatamise otsusest, mida tuleks käsitada käesoleva otsuse lahutamatu osana."

([56]) Euroopa Kohtu 24. juuli 2003. aasta otsus kohtuasjas Altmark.

([57]) Hispaania selgitab, et maapealset digitelevisiooni reguleeriti 14. juuni 2006. aasta seadusega nr 10/2005 maapealse digitelevisiooni edendamise kiireloomuliste meetmete kohta; satelliittelevisiooni 12. detsembri 1995. aasta seadusega nr 37/1995 satelliitside kohta ja kaabelsideteenuseid 22. detsembri 1995. aasta seadusega nr 42/1995 kaabelside kohta.

(112) Hispaania väidab, et maapealse ja muu tehnoloogia tegelik olukord on väga erinev. Maapealsed ja muud tehnoloogiad ei ole tehniliselt, kaubanduslikult ega majanduslikult võrreldavad. Digiringhäälingule üleminekul tugines Hispaania olemasolevale maapealse võrgu taristule. Satelliittehnoloogia abil toimuv digiüleminek oleks nõudnud uue edastus- ja vastuvõtutaristu täielikku kasutuselevõttu. See oleks muutnud ülemineku keerulisemaks ja kulukamaks. Hispaania märgib, et varem esitatud kulu-uuringud näitavad, et maapealne digitelevisioon oli kõige kulutõhusam lahendus. Lisaks ei ole ükski operaator enam kui 30 aasta jooksul pakkunud satelliittehnoloogiat ega ole seda Hispaanias kasutanud tasuta levitatava televisiooni edastamiseks, mida edastatakse üksnes maapealse digitelevisiooni kaudu. Hispaania arvates viitab see ka asjaolule, et maapealse digitelevisiooni ja muude tehnoloogiate tegelik olukord on erinev.

(113) Baskimaa väitis oma 4. veebruari 2019. aasta kirjas, et satelliittehnoloogia ja maapealse digitelevisiooni tehnoloogia ei ole võrreldavas õiguslikus ja faktilises olukorras ning seetõttu ei ole meede valikuline. Baskimaa juhtis tähelepanu sellele, et Hispaania ja Abertise esitatud uuringud näitavad, et satelliittehnoloogia ja maapealne digitelevisiooni tehnoloogia on õiguslikult ja sisuliselt märkimisväärselt erinevad. Need aruanded näitavad, et muude tehnoloogiate kui maapealse digitelevisiooni kasutamine digiteerimiseks oleks olnud oluliselt kulukam ja põhjustanud suuri viivitusi II piirkonna digiteerimisel.

(114) Kataloonia omavalitsus esitas oma 14. jaanuari 2019. aasta kirjas, mille Hispaania ametiasutused edastasid komisjonile 19. veebruaril 2019, 2017. aasta septembris tehtud uuringu. Uuringu tellis Centre de Telecomunicacions i Tecnologies de la Informació (edaspidi „CTTI“) ja selle tegid Federación Catalana de Empresas Integradas e integradoras de Telecomunicaciones (FEDECOMINTE), Kataloonia Inseneride Liit (Telco.cat) ja Kataloonia Telekommunikatsioonitehnika Liit (Graus TIC) (edaspidi „Kataloonia uuring“). Uuringus hinnati II piirkonnas digitelevisiooni pakkumiseks kavandatud eri tehnoloogiaid ning jõuti järeldusele, et kõige tasuvamad tehnoloogiad olid maapealne ja satelliittehnoloogia ning neist kahest tehnoloogiast oli maapealse digitelevisiooni tehnoloogia kodanike jaoks kõige odavam. Uuringu põhjal väidab Kataloonia valitsus, et maapealse digitelevisiooni tehnoloogia valik digitelevisiooni pakkumiseks II piirkonnas on objektiivselt põhjendatud ning et meedet ei saa pidada riigiabi seisukohast diskrimineerivaks ja valikuliseks.

4.3. **Kokkusobivus siseturuga vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 106 lõikele 2 ja artikli 107 lõike 3 punktile c**

(115) Baskimaa ametiasutused väitsid, et Itelazpile antud riigiabi on vastavalt ELi toimimise lepingu artiklile 106 siseturuga kokkusobiv. Seoses sellega leiavad nad, et meede vastab kõigile tingimustele, mis on sätestatud 28. novembri 2005. aasta otsuses EÜ asutamislepingu artikli 86 lõike 2 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele avalike teenuste eest makstava hüvitisena antava riigiabi suhtes (edaspidi „artikli 86 lõike 2 kohaldamise otsus“) ([58]).

(116) Juhul kui komisjon otsustab, et Hispaania ametiasutuste võetud meetmed maapealse digitelevisiooni kasutuselevõtuks II piirkonnas kujutavad endast riigiabi ja et need ei ole ELi toimimise lepingu artikli 106 kohaldamisel siseturuga kokkusobivad, väidab Hispaania, et need meetmed on kindlasti siseturuga kokkusobivad, kuivõrd nende eesmärk on tagada liidule huvi pakkuva eesmärgi saavutamine (üleminek digiringhäälingule); seega kehtib nende puhul Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktis c sätestatud erand.

([58]) Komisjoni otsus 2005/842/EÜ ning ühenduse raamistik riigiabi jaoks, mida antakse avalike teenuste eest makstava hüvitisena, 2005/C 297/04 (ELT C 297, 29.11.2005, lk 4) (edaspidi „raamistik“) Eespool nimetatud otsus asendati alates 31. jaanuarist 2012 komisjoni 20. detsembri 2011. aasta otsusega 2012/21/EL Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 106 lõike 2 kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid osutavatele ettevõtjatele avalike teenuste eest makstava hüvitisena antava riigiabi suhtes (ELT L 7, 11.1.2012, lk 3). Eespool nimetatud raamistik asendati komisjoni teatisega „Euroopa Liidu raamistik riigiabi jaoks, mida antakse avalike teenuste eest makstava hüvitisena“ (ELT C 8, 11.1.2012, lk 15).

4.3.1. *Väited tõhususe kohta*

(117) Hispaania sõnul ei ole riiklik tehniline kava ja üleminekukava riigi tasandil leviala laiendamise kavad, sest neis käsitletakse üksnes üleminekut I piirkonnas. Sellisena ei piira need kavad leviala laiendamiseks olemasolevaid tehnoloogilisi võimalusi. Raamlepingutel ei ole samasugust reguleerivat staatust nagu neil kahel kaval ning need põhinevad keskvalitsuse ja piirkondlike omavalitsuste vahelistel kokkulepetel. Lisaks ei välistata Hispaania sõnul nendega satelliittehnoloogia ja muude tehnoloogiate kasutamist. Leviala laiendasid ja tehnoloogia valisid igatahes autonoomsed piirkonnad, kasutades selleks tavaliselt hankemenetlust. Hispaania väidab, et üks selline Castilla-Leónis korraldatud hange oli tehnoloogiliselt neutraalne ning ainuüksi see, et selline hange korraldati, tõendab, et keskametiasutused ei surunud maapealset tehnoloogiat autonoomsetele piirkondadele peale.

(118) Isegi kui mõnes mujal korraldatud hankemenetluses ka viidati teatud maapealse tehnoloogia tehnilistele elementidele, saab seda selgitada asjaoluga, et maapealne ringhääling nõuab teatud elemente, mida ei ole satelliitringhäälingu puhul vaja, ja nende lisamine oli vajalik selleks, et maapealseid lahendusi hangetest mitte välja jätta.

(119) Hispaania ametiasutused viitavad ka uuringule universaalse digitelevisiooniteenuse osutamise teostatavuse kohta eri tehnoloogiate (maapealne digitelevisioon ja satelliittelevisioon) abil, mille tööstus-, turismi- ja kaubandusministeerium tegi 2007. aasta juulis, st enne kui tehti ettepanek rahastada maapealse digitelevisiooni leviala laiendamist (edaspidi „Hispaania 2007. aasta uuring“). Ehkki ametiasutused tunnistavad, et uuring oli vaid sisedokument, millele hiljem ei tuginetud, rõhutavad nad sellegipoolest, et uuringus võeti arvesse maapealse digitelevisiooni ja satelliitedastuse kasutamise tegelikke kulusid. Uuringu järeldus oli, et seda, milline tehnoloogia on televisioonisignaali leviala laiendamisel tõhusam või odavam, ei ole võimalik eelnevalt kindlaks määrata. Selle asemel tuleks valik teha iga piirkonna puhul eraldi, võttes eelistatavalt aluseks konkreetses autonoomses piirkonnas tehtud uuringud, milles analüüsitakse selliseid tegureid nagu topograafia, elanikkonna territoriaalne jaotumine ja olemasoleva taristu seisund.

4.3.2. *Kvalitatiivsed nõuded*

(120) Esitatud on kaks kvalitatiivset argumenti. Esiteks ei ole tasuta levitatavad maapealse digitelevisiooni kanalid senini olnud selles piirkonnas satelliitringhäälingu kaudu kättesaadavad. Üleminek satelliidiplatvormile tähendaks seega, et kliendid peavad teenuse eest maksma.

(121) Teiseks tuleb lisaks üleriigilistele kanalitele edastada ka piirkondlikke kanaleid. Maapealse digitelevisiooni tehnoloogia võimaldab igal geograafilisel piirkonnal vastu võtta selle piirkonna kanaleid. Piirkondlike ja kohalike kanalite põhjal eraldatakse maapealsele televisioonile kogu Hispaanias kokku 1 380 sagedust, ilma vajaduseta mis tahes tehnilise piirangu järele ja laiendamata edastamist väljapoole iga kanali sihtpiirkonda. Hispaania sõnul oleks see satelliitvõrkude puhul võimatu, sest need ei võimalda geograafilist piiritlemist ja seetõttu tuleks kasutada keerulist tingimusjuurdepääsusüsteemi. See suurendaks veelgi satelliitringhäälingu kulusid ja ringhäälinguorganisatsioonid ei oleks valmis andma juurdepääsu oma kanalitele, olemata veendunud, et piiritlemine on võimalik.

4.3.3. *Tehnoloogianeutraalsus*

(122) Hispaania sõnul ei sunnitud kesk- ja piirkondlike ametiasutuste kahepoolsete lepingutega peale konkreetselt digiteerimistehnoloogiat. Neis lihtsalt nähti ette edastamine autonoomsetesse piirkondadesse, lähtudes digiteerimise kuludest, mille arvutamisel võeti aluseks maapealse digitelevisiooni tehnoloogia, mida peeti tõhusaks võrdlustehnoloogiaks. Seoses sellega tuleb Hispaania sõnul arvesse võtta asjaolu, et leviala laiendamise ajal jõudis maapealne analoogtelevisioon 98,5 %ni Hispaania kodudest.

(123) Menetluse algatamise otsuses nimetatud Kantaabria hankemenetluse puhul toonitasid Hispaania ametasutused, et hange, mille Astra võitis, puudutas nii I kui ka II piirkonda, st selle eesmärk oli digitelevisiooni universaalne pakkumine Kantaabria piirkonnas. Sellel oleks juhtumi hindamisele kahetine mõju.

(124) Esiteks, Kantaabria projekt osutus läbikukkunuks siis, kui pärast Astraga lepingu sõlmimist teatasid mõned suured ringhäälinguorganisatsioonid Astrale ja Kantaabria omavalitsusele, et nad ei luba edastada oma saateid satelliidi vahendusel. Seetõttu ei olnud kava eesmärki enam lihtne saavutada. Teiseks oli lepingu lõpetamise peamine põhjus keskvalitsuse otsus tagada satelliitringhäälingu levi kogu Hispaania III piirkonnas, mitte otsus eraldada keskvalitsuse rahalisi vahendeid leviala laiendamiseks II piirkonnas. Peale selle lõpetati leping 2008. aasta novembris, sest selleks ajaks oli ilmne, et Astra ei suuda oma kohustusi täita. Eeskätt ei alustanud Astra vajalike töödega õigel ajal ja ei saanud tasuta kanaleid levitavatelt ringhäälinguorganisatsioonidelt luba edastada nende kanaleid.

(125) Kantaabria projekt on käesoleva otsuse kontekstis asjakohane ainult niivõrd, kuivõrd satelliidiplatvormi võib pidada maapealse platvormi täieõiguslikuks alternatiiviks. Sellega seoses ei ole eespool esitatud väited asjakohased. Valides III piirkonna jaoks satelliidiplatvormi, võtsid Hispaania ametiasutused vastu riikliku kava ja kehtestasid spetsiaalse määruse, millega nõutakse, et ringhäälinguorganisatsioonid kooskõlastaksid üksteisega oma tegevust ja valiksid ühe ühise satelliittelevisiooni pakkuja. Hispaania märgib, et menetluse algatamise otsuse kohaselt oleks sarnast mehhanismi saanud kohaldada ka II piirkonna puhul. Hispaania sõnul oleks sellise kohustuse kehtestamine II piirkonna ringhäälinguorganisatsioonidele siiski olnud vastuolus minimaalse sekkumise põhimõttega. Lisaks ei soovi Hispaania ringhäälinguorganisatsioonid satelliidiplatvormi kasutada. Erinevalt teistest liikmesriikidest ei ole Hispaanias tasuta levitatavat satelliidiplatvormi. Hispaania sõnul ei anna lepingu lõpetamise kohta esitatud põhjendused mingit põhjust kahelda selles, et satelliittehnoloogia võib olla II piirkonnas televisioonisignaalide edastamiseks sobiv platvorm.

4.3.4. *Konkurentsi- ja kauplemismoonutuste puudumine*

(126) Hispaania märkis võrguoperaatoritevahelise konkurentsi kohta, et maapealne televisioon ja satelliittelevisioon on kaks täiesti erinevat turgu ning et seepärast ei moonutatud uuritud meetmetega asjaomastel turgudel konkurentsi. Hispaania väidab, et uuritavad meetmed ei mõjuta mingil moel liidusisest turgu, sest need on suunatud piiratud geograafilise piirkonna elanikele. Kuna tegemist on kohalike teenustega, on ebatõenäoline, et meede mõjutab liikmesriikidevahelist kaubandust.

4.4. **Vähese tähtsusega riigiabi eeskirja kohaldatavus**

(127) Hispaania ametiasutuste arvates on komisjoni määrusega (EÜ) nr 1998/2006 vähese tähtsusega abi kohta ([59]) kehtestatud vähese tähtsusega riigiabi eeskiri kohaldatav märkimisväärse osa rahastamise suhtes. Riistvara ostsid kõik autonoomsed piirkonnad või kohalikud omavalitsused iseseisvalt, seepärast tuleks vähese tähtsusega abi sätteid analüüsida sellel tasandil. Kuna sellistel juhtudel on teada makstud summa, samuti soetatud kaubad ja teenused, oli abi piisavalt läbipaistev, et kohaldada vähese tähtsusega abi piirmäärasid.

4.5. **Käitamiseks ja hooldamiseks antav riigiabi**

(128) Seoses ülekandejaamade käitamise ja hooldamisega leiavad Hispaania keskametiasutused, et need ei kuulu leviala laiendamiseks tehtud tööde hulka, mida rahastab osaliselt tööstus-, turismi- ja kaubandusministeerium. Ministeerium ei ole pädev nõudma omavalitsustelt või autonoomsetelt piirkondadelt, et nad jätkaksid käitamist ja hooldamist pärast leviala laiendamise hangetes märgitud perioodi lõppu. Seepärast ei ole võimalik täielikult välistada mõne jaama käitamise ja hooldamise katkemist kohaliku omavalitsuse eelarvekärbete tõttu. Käitamise ja hooldamise iga-aastased kulud moodustavad keskasutuste esialgse hinnangu kohaselt esialgsest investeeringust 10 %. Paljud autonoomsed piirkonnad esitasid uurimise käigus üksikasjalikumaid andmeid II piirkonnas maapealse digitelevisiooni võrgu käitamiseks ja hooldamiseks kulutatud rahaliste vahendite kohta.

([59]) Komisjoni 15. detsembri 2006. aasta määrus (EÜ) nr 1998/2006, milles käsitletakse asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 379, 28.12.2006, lk 5). Eespool nimetatud määrus on alates 1. jaanuarist 2014 asendatud komisjoni 18. detsembri 2013. aasta määrusega (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 352, 24.12.2013, lk 1).

5. POOLTE MENETLUSLIKE ARGUMENTIDE HINDAMINE

(129) Itelazpi, Cellnex ja Hispaania väitsid oma 13. ja 14. juuni 2019. aasta märkustes, et komisjon oleks pidanud pärast 2013. aasta otsuse tühistamist vastu võtma uue menetluse algatamise otsuse, milles oleks tulnud esitada komisjoni seisukoht asjaomaste meetmete valikulisuse kohta. Hispaania ja huvitatud isikute arvates ei võimaldanud uue menetluse algatamise otsuse puudumine neil oma kaitseõigust kasutada.

(130) Hispaania ja Cellnex väitsid ka, et käesolevas juhtumis tehtud menetluse algatamise otsus tühistati, kui Euroopa Kohus tühistas 2013. aasta otsuse. 2013. aasta otsuse punktis 41 on sätestatud: „Täiendavaid üksikasju leiab menetluse algatamise otsusest, mida tuleks käsitada käesoleva otsuse lahutamatu osana“. Hispaania arvates tähendab see seda, et 2013. aasta otsuse tühistamisega kaasneb menetluse algatamise otsuse tühistamine. See seisukoht on ekslik järgmistel põhjustel.

(131) Esiteks on menetluse algatamise otsus ja lõplik otsus eraldiseisvad õigusaktid, millel on erinevad õiguslikud tagajärjed. Menetluse algatamise otsus on vastu võetud 1999. aasta menetlusmääruse artikli 4 lõike 4 alusel. Menetluse algatamise otsuses esitatakse komisjoni kahtlused uuritud meetmete kokkusobivuse kohta siseturuga. Lõplik otsus (st 2013. aasta otsus) võeti vastu 1999. aasta menetlusmääruse artikli 7 lõike 5 alusel. 2013. aasta otsuses leidis komisjon, et abi ei olnud siseturuga kokkusobiv ja kohustas abi tagasi nõudma. Kuna menetluse algatamise otsus ja lõplik otsus on kaks eri õigusakti, on 2013. aasta otsuse punkti 41 õige tõlgendus see, et menetluse algatamise otsuses esitatud faktilised üksikasjad on 2013. aasta otsuse osa. Peale selle ei ole lõpliku otsuse tühistamine seotud nende faktiliste asjaoludega.

(132) Teiseks ei taotlenud Hispaania ja huvitatud isikud üheski pärast 2013. aasta otsuse vastuvõtmist esitatud hagis menetluse algatamise otsuse tühistamist: nad taotlesid lõpliku otsuse tühistamist. Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ei või Euroopa Kohtu tehtud tühistamisotsus ületada hageja nõude piire ([60]). Kuna ühegi hagiga ei nõutud menetluse algatamise otsuse tühistamist, ei oleks Euroopa Kohus saanud menetluse algatamise otsust Retegali kohtuotsusega ([61]) tühistada.

(133) Kolmandaks ei mõjuta liidu õigusakti tühistamine väljakujunenud kohtupraktika kohaselt ilmtingimata ettevalmistavaid dokumente ([62]). Sellise akti tühistamine, millega lõpetatakse mitut etappi hõlmav haldusmenetlus, ei too ilmtingimata kaasa vaidlustatud otsuse vastuvõtmisele eelnenud menetluse tühistamist, sõltumata tühistava kohtuotsuse sisust või menetlust puudutavatest põhjustest.

(134) Seoses väidetava kohustusega taasalustada menetlust pärast 2013. aasta otsuse tühistamist märgib komisjon, et miski õigusaktis ega kohtupraktikas ei viita sellele, et komisjoni otsuse tühistamine tähendaks tingimata ametliku uurimismenetluse taasalustamist, võttes vastu uue otsuse (vt eelkõige kohtuotsus, Üldkohus, 6. juuli 2017, SNCM *vs.* komisjon, T-1/15, ECLI:EU:T:2017:470, punkt 69). Nagu eespool selgitatud, ei mõjuta ühenduse õigusakti tühistamine kohtupraktika kohaselt tingimata ettevalmistavaid dokumente. SNCMi kohtuasjas ei alustanud komisjon pärast komisjoni lõpliku otsuse tühistamist menetlust uuesti, vaid lihtsalt palus pooltel esitada oma märkused. Euroopa Kohus märkis, et kuna komisjon andis liikmesriigile ja pooltele võimaluse esitada pärast otsuse tühistamist märkusi, on liikmesriigi ja huvitatud isikute menetlusõigused tagatud. Pealegi ei ole nõukogu määruses (EL) 2015/1589 ([63]) täpsustatud, millal peab komisjon menetlust uuesti alustama. Seega ei saa ka väidetav kohustus taasalustada menetlust uue otsuse vastuvõtmisega tuleneda eespool nimetatud määrusest.

([60]) Vt kohtuotsus, Euroopa Kohus, 19. jaanuar 2006, Comunità montana della Valnerina *vs.* komisjon, C-240/03, ECLI:EU:C:2006:44, punkt 43 ja seal viidatud kohtupraktika.

([61]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 20. detsember 2017, Comunidad Autónoma de Galicia, Redes de Telecomunicación Galegas Retegal SA (Retegal) *vs.* komisjon, C-70/16 P, ECLI:EU:C:2017:1002

([62]) Vt kohtuotsus, Üldkohus, 9. juuli 2008, Alitalia *vs.* komisjon, T-301/01, ECLI:EU:T:2008:262, punkt 100; kohtuotsus, Euroopa Kohus, 12. november 1998, Hispaania Kuningriik *vs.* komisjon, C-415/96, ECLI:EU:C:1998:533, punkt 32; vt selle kohta ka kohtuotsus, Euroopa Kohus, 13. november 1990, Fedesa jt, C-331/88, ECLI:EU:C:1990:391, punkt 34.

([63]) Nõukogu 13. juuli 2015. aasta määrus (2015/1589, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 kohaldamiseks (ELT L 248, 24.9.2015, lk 9).

(135) Hispaania, Itelazpi ja Cellnex väidavad, et komisjon oleks pidanud vastu võtma uue menetluse algatamise otsuse, milles oleks esitatud üksikasjalik valikulisuse analüüs, et pooled oleksid saanud avaldada oma arvamust meetme valikulisuse kohta. Komisjon märgib, et Hispaania ametiasutused on juba avaldanud arvamust valikulisuse puudumise kohta esialgses uurimisetapis (nagu on märgitud menetluse algatamise otsuse punktis 22 ([64])). Menetluse algatamise otsuses esitas komisjon esialgse seisukoha riigiabi olemasolu (sealhulgas valikulisuse) ja abi kokkusobivuse kohta siseturuga. Menetluse algatamise otsuses märgiti, et vaidlustatud meetmed moonutavad konkurentsi, soodustades maapealse digitelevisiooni tehnoloogiat, ning väideti ka, et maapealse digitelevisiooni ja satelliittelevisiooni sektor konkureerivad omavahel (näiteks osutati Kantaabria juhtumile, kus algselt võitis hanke satelliidioperaator). Menetluse algatamise otsuses selgitati, miks mõned platvormid said teistega võrreldes eelise. See võimaldas Hispaanial ja huvitatud isikutel kujundada oma seisukohad meetmete valikulisuse kohta. Oma 30. novembri 2010. aasta märkustes menetluse algatamise otsuse kohta selgitas Hispaania, et maapealse digitelevisiooni tehnoloogiat kasutavad võrguoperaatorid ei saanud teiste võrguoperaatoritega võrreldes valikulist eelist. Hispaania väitis ka, et kõnealused meetmed ei diskrimineerinud muid tehnoloogiaid peale maapealse digitelevisiooni, selgitades maapealse digitelevisiooni ja satelliittelevisiooni vahelisi kulude ja turutingimustega seotud erinevusi. Hispaania rõhutas, et satelliittelevisioon ja maapealne digitelevisioon ei kuulu samale turule. See näitab, et Hispaanial oli võimalus väljendada oma seisukohti valikulisuse küsimuses juba pärast menetluse algatamise otsust.

(136) Lisaks ei ole muutunud ei uurimisalune meede, juhtumi asjaolud ega õiguslik hinnang.

(137) Lisaks saatis komisjon 26. aprillil 2019 Hispaaniale, Itelazpile, Cellnexile, Retevisiónile, CTTI-le, Navarra de Servicios y Tecnologias SA-le, Retegalile ja Astrale teabenõude, milles palus pooltel esitada oma märkused *Retegali* kohtuotsuse ja asjaomaste meetmete valikulisuse kohta ([65]). Cellnex, Itelazpi, Hispaania ja Astra esitasid oma vastustes komisjoni teabenõudele üksikasjalikud märkused, avaldades oma seisukoha valikulisuse kriteeriumi kohta. Huvitatud isikud esitasid üksikasjalikud märkused ning komisjon on analüüsinud kõiki Hispaania ja asjaomaste kolmandate isikute esitatud uusi, asjakohaseid ja selleaegseid asjaolusid. Eespool öeldut arvesse võttes oli Hispaanial ja teistel huvitatud isikutel piisavalt võimalusi teha valikulisuse küsimuses oma seisukohad kuuldavaks ja seega järgiti täielikult poolte menetlusõigusi.

6. **ABI HINDAMINE**

6.1. **Abi õiguslik alus**

(138) Nagu on üksikasjalikult kirjeldatud eespool jaotise 2.2 põhjendustes (28)–(39), on Hispaanias digiringhäälingule ülemineku õigusraamistik keerukas kogum eri õigusaktidest, mille on nelja aasta jooksul välja andnud nii keskvalitsus kui ka piirkondlikud ja kohalikud omavalitsused. 2005. aasta riikliku tehnilise kava ja 2007. aasta üleminekukavaga reguleeritakse peamiselt üleminekut maapealsele digitelevisioonile I piirkonnas, ent pannakse ühtlasi alus II piirkonnas võetavatele edasistele laiendamismeetmetele. Piirkondlikud omavalitsused rakendasid need laiendamismeetmed pärast seda, kui olid sõlminud keskvalitsusega mitu raamlepingut (edaspidi „2008. aasta raamlepingud“) ning allkirjastanud 2008. aastal varasemate, 2006. aasta raamlepingute lisa ja 2009. aastal 2008. aasta raamlepingute lisa.

(139) Nende lepingute sõlmimise ja lisade allkirjastamise tulemusel võtsid piirkondlikud ja kohalikud ametiasutused mitmesuguseid meetmeid, mille eesmärk oli laiendada II piirkonnas maapealse digitelevisiooni leviala eeskätt riigihangete kaudu, nagu on kirjeldatud põhjendustes (40)–(43). Seepärast leiab komisjon, et keskvalitsuse tasandil vastu võetud eri õigusaktid ning tööstus-, turismi- ja kaubandusministeeriumi ja autonoomsete piirkondade vahel sõlmitud ja muudetud lepingud on II piirkonnas leviala laiendamise abikava aluseks ja sisaldavad selle olulisi elemente, s.o II piirkonnas digitelevisioonile ülemineku stimuleerimist ja selle stiimuli piiramist maapealse tehnoloogiaga. Nende õigusaktide ja kokkulepete eesmärk oli panna autonoomseid piirkondi võtma meetmeid, mis

([64]) Esialgses uurimises selgitas Hispaania muu hulgas, et maapealse digitelevisiooni ja satelliittelevisiooni vahel ei esine ebavõrdset kohtlemist. Hispaania selgitas ka, et maapealse digitelevisiooni ja satelliittelevisiooni turud on erinevad.

([65]) Lisaks palus komisjon Hispaanial edastada teabenõude kõigile ettevõtjatele, keda võis puudutada komisjoni võimalik negatiivne otsus, millega nõutakse ebaseadusliku ja siseturuga kokkusobimatu abi tagastamist.

ei olnud tehnoloogiliselt neutraalsed ([66]). Kuigi riikliku tehnilise kavaga reguleeritakse üleminekut maapealsele digitelevisioonile I piirkonnas, antakse sellega ka kohalikele omavalitsustele volitused rajada koostöös autonoomsete piirkondadega täiendavad ülekandekeskused, et tagada maapealse digitelevisiooni vastuvõtt II piirkonnas. Seega kavandas keskvalitsus juba siis maapealse digitelevisiooni leviala laiendamist. Digitelevisioonile üleminekut reguleerivas põhiõigusaktis sisalduvates volitustes on viidatud üksnes maapealsele platvormile. Lisaks nähtub kuninglikust dekreedist 1/2009, et satelliittehnoloogia kasutamine on ette nähtud ainult III piirkonnas. Seega on autonoomsed piirkonnad praktikas järginud just keskvalitsuse suuniseid maapealse digitelevisiooni leviala laiendamise kohta ([67]). Autonoomsed piirkonnad rakendasid keskvalitsuse kava oma vastavate raamlepingute alusel, mis järgisid sama mudelit.

(140) Seega ilmneb nimetatud kesktasandil vastu võetud õigusaktidest, kokkulepetest ja lisadest, et need on aluseks kavale, mille eesmärk on laiendada maapealse digitelevisiooni leviala II piirkonnas, kasutades üksnes maapealset ringhäälingut. Lisaks ei olnud keskvalitsusel või kohalikel omavalitsustel sellises olukorras süsteemi tehnilisel rakendamisel mingit kaalutlusruumi, et järgida tehnoloogilise neutraalsuse põhimõtet. Riiklike, piirkondlike või kohalike ametiasutuste võetud meetmed järgisid sama eesmärki ning nende tihedat seotust silmas pidades tuleks neid analüüsida koos ühe ja sama kava osana. Seda kinnitas ka Üldkohus kohtuasjas T-541/13 tehtud otsuses seoses 2013. aasta otsuse tühistamise hagiga järgmiselt. See järeldus kehtib ka käesolevas otsuses käsitletud meetmete puhul (mis on samad kui need, mida käsitleti 2013. aasta otsuses):

„52 *Il résulte de différents actes législatifs et administratifs des autorités espagnoles que le plan de transition vers la télévision numérique dans l'ensemble du territoire du Royaume d'Espagne par un recours prédominant à la technologie terrestre obéissait à une initiative lancée et coordonnée par l'administration centrale. Il est constant, ainsi qu'il ressort du considérant 24 de la décision attaquée, que la loi 10/2005, qui marquait le début de la réglementation du passage à la TNT, a précisé la nécessité d'encourager la transition de la technologie analogique vers la TNT. Ainsi qu'il ressort du considérant 26 de ladite décision, les autorités espagnoles prévoyaient, dans une disposition additionnelle du programme technique national en faveur de la TNT, la possibilité d'une extension de couverture au moyen de la technologie terrestre dans les zones à faible densité de population à la condition que l'installation locale soit conforme à ce programme. Les considérants 28 à 32 de cette décision, dont le contenu n'est pas contesté par les requérantes, décrivent la collaboration entre le MITC et les communautés autonomes au moyen de conventions-cadres et d'addenda à des conventions-cadres afin de procéder à la numérisation dans ladite zone. Ces actes avaient notamment trait au cofinancement par le gouvernement espagnol de l'extension de la couverture de la TNT dans cette zone.*

53 *Au vu des éléments qui précèdent, il ne saurait être reproché à la Commission d'avoir analysé les mesures espagnoles en faveur du déploiement de la TNT dans la zone II dans un seul et même contexte. En effet, les différentes interventions étatiques aux niveaux national, régional et communal devant être analysées en fonction de leurs effets, elles présentaient, en l'espèce, des liens tellement étroits entre elles qu'elles pouvaient être considérées par la Commission comme un seul régime d'aides accordé par les autorités publiques en Espagne. Tel est le cas notamment parce que les interventions consécutives en*

([66]) Selliseid suuniseid võib leida keskvalitsuse asjakohastest dokumentidest. Eelkõige on 2008. aasta detsembris sõlmitud raamlepingutes, mille nimi on „Raamleping tööstus-, turismi- ja kaubandusministeeriumi ning [...] autonoomse piirkonna vahelise koostöö kohta maapealsele digitelevisioonile ülemineku riikliku kava väljatöötamiseks" esitatud loetelu tegevustest, mida rahastavad kesk- ja piirkondlikud ametiasutused, et saavutada digitelevisiooni leviala, mis on võrdne olemasoleva analoogtelevisiooni levialaga. Ühelt poolt viidatakse neis ringhäälinguorganisatsioonide ajakohastatud olemasolevatele ülekandejaamadele (I piirkonnas kasutusele võetud maapealse digitelevisiooni ülekandejaamadele), teiselt poolt leviala laiendamisele, st lisajaamadele, mis tuleb kasutusele võtta, et tagada digitelevisiooni samasugune levi. Võttes arvesse, et ülekandejaamade olemasolu on vajalik vaid maapealse digitelevisiooni tehnoloogia jaoks, on selge, et kavandatavad meetmed käsitlevad vaid maapealset digitelevisiooni tehnoloogiat. Lisaks viidatakse ajavahemikus 2009. aasta oktoobrist kuni detsembrini allkirjastatud 2008. aasta raamlepingute lisades leviala laiendamise rahastamisele. Neis on määratletud leviala laiendamise meetmed, viidates sõnaselgelt üksnes maapealsele tehnoloogiale.

([67]) Kohtumistel autonoomsete piirkondadega nimetas tööstus-, turismi- ja kaubandusministeerium eesmärki tagada üleminek maapealsele digitelevisioonile ka II piirkonnas. Seda kinnitab tööstus-, turismi- ja kaubandusministeeriumi allkirjastatud ettekanne, mis on internetis avalikult kättesaadav: http://www.fenitel.es/asamblea08/PONENCIAS/4SETSI.pdf. See leiab kinnitust ka autonoomsete piirkondade vastustes komisjoni teabenõudele. Oma vastustes viitavad autonoomsed piirkonnad sõnaselgelt kuningliku dekreediga 944/2005 vastu võetud riiklikule üleminekukavale ja Avanza kavale. Vt näiteks Extremadura vastus: „Vastavalt [...] kuninglikule dekreedile 944/2005 [...], millega kiidetakse heaks riiklik maapealse digitelevisiooni tehniline kava, kus nähakse seoses maapealse digitelevisiooni leviala laiendamisega ette kohalikud algatused [...]".

Espagne présentaient, au regard notamment de leur chronologie, de leur finalité et de la situation dans ladite zone, des liens tellement étroits entre elles qu'il ne saurait être reproché à la Commission de ne pas les avoir dissociées (voir, en ce sens, arrêt du 19 mars 2013, Bouygues et Bouygues Télécom/Commission, C-399/10 P et C-401/10 P, Rec, EU:C:2013:175, points 103 et 104)."

(141) Sellele järeldusele kinnituse leidmiseks on komisjon uurinud ka autonoomsete piirkondade endi korraldatud üksikute hangete valimit. Valim hõlmab kogu Hispaania territooriumi, välja arvatud Melilla (selle piirkonna kohta Hispaania ametiasutused hankemenetlusi ei esitanud, väites, et asjakohased dokumendid puudusid). Valim hõlmab nii leviala laiendamise hankeid kui ka seadmete tarnimise hankeid. Lisaks sisaldab valim erineva eelarvega hankeid: suhteliselt väikese eelarvega hanked ja suure eelarvega hanked (eelarve üle 10 miljoni euro). Valimi valik ja katvus tagavad valimi representatiivsuse. Need hanked on eelnevates põhjendustes kirjeldatud riikliku programmi rakendamise tulemus, mis oli eelnevalt kindlaks määratud õigusaktide ja autonoomsete piirkondadega sõlmitud lepingute alusel. Valimi kontrollimine kinnitab eespool esitatud järeldust, sest valdav enamik uuritud hangetest ei ole olnud tehnoloogiliselt neutraalsed. Selle representatiivse valimi põhjal kinnitas komisjon, et teatavates autonoomsetes piirkondades korraldatud hangete puhul järgiti loogikat, mille kohaselt olid need hanked suunatud üksnes maapealsele tehnoloogiale.

(142) Isegi tehnoloogiliselt neutraalseteks kvalifitseerunud üksikute hankemenetluste puhul, mis formaalselt ei olnud diskrimineerivad, võis komisjon kindlaks teha vaid väga vähesed neist. Nende hangete tehniline kirjeldus oli sõnastatud nii, et hoolimata Hispaania keskvõimude plaanidest võisid neis osaleda ettevõtjad, kes kasutasid muid tehnoloogiaid kui maapealne tehnoloogia. Igal juhul viitab pelk asjaolu, et vähesed hangetest oleksid olnud tehnoloogiliselt neutraalsed, üksnes kava puudulikule rakendamisele, kuid ei muuda seda kava kehtetuks.

(143) Üldkohus täpsustas seoses 2013. aasta otsusega veel, et: „Komisjon ei rakendanud skaleerimist, kui ta leidis, et valimi suhtes tuvastatud rikkumised leidsid aset kogu Hispaanias. Komisjon piirdus asjaomase abikava tunnuste uurimisega ja õigesti ei järeldanud, et kuna analüüsitud hankemenetlused ei järginud tehnoloogilise neutraalsuse põhimõtet, ei järgitud seda põhimõtet kõikide hankemenetluste puhul, mis puudutasid maapealse digitaaltelevisiooni käitamist, mis ilmekalt nähtub ka vaidlustatud otsuse resolutsioonist" ([68]). See järeldus kehtib ka käesolevas otsuses käsitletud meetmete puhul (mis on samad kui need, mida käsitleti 2013. aasta otsuses).

(144) Maapealse digitelevisiooni kasutuselevõtuks II piirkonnas ette nähtud riigiabi väljamaksmine toimus rahaliste vahendite ülekandmise teel kesk- ja piirkondlikelt ametiasutustelt abisaajatele. See toimus eri autonoomsetes piirkondades erineva aja jooksul. Saadud teabe põhjal toimusid kõige varasemad kindlakstehtud hankemenetlused 2008. aasta juulis ([69]). Lisas on esitatud avaliku sektori kulude arvestus piirkondade kaupa.

(145) Võrkude käitamiseks ja hooldamiseks jooksvalt antud abi täiendab kava, mille eesmärk on laiendada maapealse digitelevisiooni leviala II piirkonnas, kasutades üksnes maapealset ringhäälingut, ning on selle loogiline tagajärg, kuigi keskvalitsus jättis selle jooksvalt antava abi rakendamise autonoomsetele piirkondadele. Mõned autonoomsed piirkonnad algatasid olemasolevate maapealsete digivõrkude käitamiseks ja hooldamiseks hankemenetlused (vt otsuse lisa veerg „püsikulud"), mis avaldati asjaomaste piirkondade ametlikes väljaannetes ([70]).

([68]) Vt otsus kohtuasjas T-461/13, punkt 107.

([69]) La Rioja autonoomse piirkonna 30. juuli 2008. aasta hange seadmete soetamiseks ja Kataloonia autonoomse piirkonna 27. juuli 2008 hange SE/CTTI/06/08 leviala laiendamiseks.

([70]) Vt näiteks Castilla-Leóni ametiasutuste resolutsioon: Resolución de 24 de septiembre de 2012, de la Dirección General de Telecomunicaciones, por la que se anuncia la licitación del servicio: Contrato de servicios para la conservación y renovación tecnológica de las infraestructuras de televisión digital de la Junta de Castilla y León. Expte.: Serv 05-4/12; BOCYL 10 de octubre 2012.

(146) Nagu on selgitatud eespool põhjenduses (62), ei anta käesolevas otsuses õiguslikku hinnangut uute, muudetud meetmete kohta.

6.2. **Riigiabi hindamine vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 107 lõikele 1**

6.2.1. *Abi olemasolu ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses*

(147) Kõnealust meedet, sealhulgas põhjenduses (44) kirjeldatud jooksvalt antud abi seadmete käitamiseks ja hooldamiseks, võib pidada riigiabiks ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses, milles on sätestatud riigiabi olemasolu tingimused. Esiteks peab olema tegemist riigi sekkumisega või abi andmisega riigi ressurssidest. Teiseks peab see sekkumine andma abisaajale valikulise majandusliku eelise. Kolmandaks peab see kahjustama või ähvardama kahjustada konkurentsi. Neljandaks peab see sekkumine potentsiaalselt kahjustama liikmesriikidevahelist kaubandust.

6.2.1.1. Riigi rahalised vahendid

(148) Kõnealune meede tuleneb nii riigi kui ka piirkonna ja kohalikul tasandil vastu võetud õigusaktide süsteemist, mida on kirjeldatud eespool, ning samuti Hispaania eri tasandi ametiasutuste vahel sõlmitud lepingutest. Hispaania ei vaidlustanud menetluse algatamise otsuses esitatud järeldust, et meedet rahastati eelarvevahenditest. Ent Hispaania rõhutas, et seda rahastati nii riigi kui ka piirkondlike ja kohalike omavalitsuste eelarvetest. Hispaania märkis ka, et kõnealune meede kujutas endast tegelikult lihtsalt rahaliste vahendite ülekandmist eri ametiasutuste vahel. Selle vastu, et vahendid on pärit peamiselt riigieelarvest ning osaliselt piirkondlikest ja kohalikest eelarvetest, Hispaania ei vaielnud. Lisaks ei kujutanud meede endast lihtsalt rahaliste vahendite ülekandmist ametiasutuste vahel, sest lõppkokkuvõttes kasutasid neid vahendeid maapealse digitelevisioonivõrgu kasutuselevõtuks üksused, kes tegelevad majandustegevusega (nagu on selgitatud jaotises 6.2.1.2).

(149) Seepärast on jõutud järeldusele, et uurimisalust meedet rahastati otse riigieelarvest ning konkreetsete autonoomsete piirkondade ja kohalike omavalitsuste eelarvest. Põhjenduses (44) kirjeldatud käitamis- ja hooldusabi ei rahastatud riigieelarvest, vaid otse autonoomsete piirkondade eelarvest. Seepärast on see seostatav riigiabiga ja kujutab endast riigi rahaliste vahendite kasutamist.

6.2.1.2. Majandustegevusega tegelevatele üksustele majandusliku eelise andmine

(150) Kõnealune meede toob kaasa riigi rahaliste vahendite ülekandmise teatud ettevõtjatele. Ehkki ettevõtja mõistet ei ole ELi toimimise lepingus määratletud, viidatakse selles mis tahes füüsilisele või juriidilisele isikule (olenemata tema õiguslikust seisundist ja rahastamisest), kes tegeleb majandustegevusega. Komisjoni praktikas – mida kinnitavad ka kohtud – on televisiooniülekannete edastamiseks kasutatavate võrkude käitamine majandustegevus ([71]) nii nagu teistel juhtumitel, kus taristu haldamisega tegelevad piirkondlikud omavalitsused ([72]). Käesoleval juhul on platvormioperaatorid ja enamik riigi osalusega äriühinguid või kohalikke omavalitsusi kantud CMT registrisse võrguoperaatoritena. Selle põhjal võib eeldada, et nad pakuvad teatavaid teenuseid, mis kujutavad endast väljakujunenud kohtupraktika kohaselt majandustegevust. Turg on olemas, kui teised ettevõtjad tahavad või on suutelised pakkuma asjaomast teenust; käesoleval juhul on see nii. Näiteks kohtus Astra enne, kui II piirkonnas hakati leviala laiendama, mitu korda autonoomsete piirkondadega, et teha neile oma pakkumine. Peale selle osales Astra 2008. aasta märtsis tehnoloogiliselt neutraalses hankes, mis korraldati Kantaabrias digitelevisiooni pakkumiseks II ja III piirkonnas, ning võitis selle. Asjaolu, et riigi osalusega äriühingud ja kohalikud omavalitsused ei saa osutatud teenuste eest tasu, ei välista kõnealuste tegevuste käsitamist majandustegevusena ([73]).

([71]) Komisjoni otsused N622/2003 – Digitalisierungsfonds, Austria; C 25/2004 DVB-T – Berlin Brandenburg (punkt 62), ELT L/200/2006; C 34/2006 DVB-T – Nordrhein-Westfalen (punkt 83), ELT L 236, 3.9.2008, lk 10–44; C 52/2005 – Mediaset (punkt 96), ELT L/147/2007.

([72]) Kohtuotsus, Üldkohus, 17. detsember 2008, Ryanair Ltd. *vs.* Euroopa Komisjon, T-196/04, ECLI:EU:T:2008:585, punkt 88; kohtuotsus, Euroopa Kohus, 24. oktoober 2002, Aéroports de Paris *vs.* komisjon, C-82/01 P, ECLI:EU:C:2002:617, punktid 107–109 ja 121–125.

([73]) Vt kohtuotsus, Üldkohus, 24. märts 2011, Freistaat Sachsen ja Land Sachsen-Anhalt (T-443/08) ning Mitteldeutsche Flughafen AG ja Flughafen Leipzig-Halle GmbH (T-455/08) *vs.* Euroopa Komisjon, liidetud kohtuasjad T-443/08 ja T-455/08, ECLI:EU:T:2011:117, punkt 115, kus Euroopa Kohus märgib: „Lisaks sellele ei ole asjaolu, et eraõiguslikud ettevõtjad tegevust ei taga, või asjaolu, et tegevus ei ole kasumlik, selle majandustegevuseks kvalifitseerimise raames asjakohased kriteeriumid […].“

(151) Komisjon ei ole nõus Hispaania väitega, et autonoomsete piirkondade, riigi osalusega äriühingute ja kohalike omavalitsuste poolne maapealse võrgu käitamine on seotud ametiasutuse avaliku võimu teostamisega ning ei kuulu seega ELi toimimise lepingu artikli 107 kohaldamisalasse. On leitud, et tegevus, mis on seotud riigi eesõiguste kasutamisega riigi enda või oma avaliku võimu piires tegutsevate ametiasutuste poolt, ei ole majandustegevus konkurentsinormide tähenduses ([74]). Need tegevused moodustavad osa riigi olulistest funktsioonidest või on seotud nende funktsioonidega oma olemuse, eesmärgi ja neid reguleerivate õigusnormide poolest. Kohtupraktikas tuuakse mitmeid näiteid sellesse kategooriasse kuuluvate tegevuste kohta, millega tõmmatakse piir puhtakujulise riigi tegevuse ja äritegevuse vahele, milles mõni riigi üksus võib kaasa lüüa. Sellesse loetellu kuuluvad tegevused, mis on seotud sõjaväe või politseiga, lennuliikluse ohutuse säilitamine ja parandamine, lennujuhtimine, ([75]) saastevastane järelevalve, mis on avaliku huvi sfääri kuuluv ülesanne ja on seoses keskkonna- ja merepiirkondade kaitsega osa riigi olulistest funktsioonidest, ([76]) ning standardimistegevus koos sellega seotud teadus- ja arendustegevusega ([77]).

(152) Seda arvesse võttes leiab komisjon, et kõnealusel juhul ei kuulu maapealse ringhäälinguvõrgu käitamine riigi kohustuste ega eesõiguste hulka ning see ei ole ka tüüpiline tegevus, mida saaks teostada üksnes riik. Kõnealused teenused ei ole tüüpilised ametiasutuse pakutavad teenused ja on oma olemuselt majanduslikku laadi, mida tõendab asjaolu, et I piirkonna turul tegutseb mitu ettevõtjat. Teiseks oli riigiasutustest sõltumatu eraettevõtja Astra huvitatud selle teenuse osutamisest II piirkonnas (mida tõendab tema osalemine pakkujana 2008. aasta hankemenetluses Kantaabrias). Kolmandaks puudutab võrgu kasutuselevõtt II piirkonnas üksnes üleriigiliste ja piirkondlike erakanalite edastamist ([78]). II piirkonnas maapealse digivõrgu kasutuselevõtu majanduslikku olemust on kinnitanud mitu kohtuotsust; vt näiteks kohtuasi T-808/14: Hispaania *vs.* komisjon, ([79]) kohtuasjad T-37/15 ja T-38/15: Abertis ja Telecom Castilla-la Mancha *vs.* komisjon, ([80]) kohtuasi T-487/13: Navarra de Servicios y Tecnologías, SA *vs.* Euroopa Komisjon ([81]). Seetõttu on jõutud järeldusele, et autonoomsete piirkondade, riigi osalusega äriühingute ja kohalike omavalitsuste poolne maapealse võrgu käitamine ei ole ametiasutuse avaliku võimu teostamine.

Otsesed abisaajad

(153) Vaidlustatud meetmete otsesed kasusaajad on maapealse digitelevisiooni platvormi operaatorid, kuna nad said rahalisi vahendeid oma võrgu ajakohastamiseks ja laiendamiseks II piirkonnas ning oma võrguga seotud riistvara tarnimiseks. Neile antakse ka jooksvat abi nende võrkude käitamiseks ja hooldamiseks. Autonoomsed piirkonnad valisid leviala laiendamiseks erinevad lahendused ja seetõttu on kindlaks tehtud ka eri liiki otsesed abisaajad.

([74]) Komisjoni teatis Euroopa riigiabi eeskirjade kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamise eest makstava hüvitise suhtes (ELT C 8, 11.1.2012).

([75]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 19. jaanuar 1994, SAT Fluggesellschaft mbH *vs.* Eurocontrol, C-364/92, ECLI:EU:C:1994:7, punktid 19–30; kohtuotsus, Euroopa Kohus, 26. märts 2009, Selex Sistemi Integrati SpA *vs.* komisjon, C-113/07 PECLI:EU:C:2009:191.

([76]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 18. märts 1997, Diego Calì & Figli Srl *vs.* Servizi ecologici porto di Genova SpA, C-343/95, ECLI:EU:C:1997:160, punkt 22.

([77]) Kohtuotsus, Üldkohus, 12. detsember 2006, Selex *vs.* komisjon, T-155/04, ECLI:EU:T:2006:387, punktid 73–82, mida kinnitab kohtuotsus, Euroopa Kohus, 26. märts, 2009, Selex *vs.* komisjon, C-113/07, ECLI:EU:C:2009:191.

([78]) Nagu on sätestatud jaotises 2.1.3, on avalik-õiguslikel ringhäälinguorganisatsioonidel kohustus katta levialaga 98 % riigi territooriumist ja seepärast pidid nad katma II piirkonna omal jõul. Pealegi edastatakse RTVE üleriigilisi avalik-õiguslikke telekanaleid ja piirkondlikke avalik-õiguslikke kanaleid eri võrkude kaudu. Kui eraõiguslikud ringhäälinguorganisatsioonid kasutavad ühesagedusliku võrgu signaali, siis avalik-õiguslikud ringhäälinguorganisatsioonid kasutavad Red Global Española võrku. Nende erinevuste tõttu nõuavad maapealsed rajatised mõlema võrgu jaoks erinevaid seadmeid.

([79]) Kohtuotsus T-808/14, punktid 60–67. Seda kohtuotsust kinnitas Euroopa Kohus 20. septembri 2008. aasta kohtuotsuses Hispaania *vs.* komisjon, C-114/17 P, ECLI:EU:C:2018:753.

([80]) Kohtuotsus, Üldkohus, 15. detsember 2016, Abertis Telecom Terrestre, SA ja Telecom Castilla-La Mancha, SA *vs.* Euroopa Komisjon, liidetud kohtuasjad T-37/15 ja T-38/15, ECLI:EU:T:2016:743, punktid 82–90. Euroopa Kohus kinnitas seda otsust 26. aprilli 2018. aasta kohtuotsuses Cellnex Telecom SA ja Telecom Castilla-La Mancha *vs.* Euroopa Komisjon, liidetud kohtuasjad C-91/17 P ja C-92/17 P, ECLI:EU:C:2018:284.

([81]) Kohtuotsus, Üldkohus, 26. november 2015, Navarra de Servicios y Tecnologias *vs.* komisjon, T-487/13, ECLI:EU:T:2015:899, punktid 53–56. Seda otsust kinnitati liidetud kohtuasjades C-66/16 P-C-69/16 P tehtud otsusega.

(154) Esiteks andsid mõned autonoomsed piirkonnad ([82]) leviala laiendamise ülesande riigi osalusega äriühingutele, kellest mõned tegutsevad telekommunikatsioonieттevõttena. Need äriühingud kas korraldasid hankemenetluse leviala laiendamiseks ja jätsid selle ülesande hanke võitjale või laiendasid pärast vajaliku riistvara soetamist leviala ise.

(155) Tänu riigi toetusele on nendel riigi osalusega äriühingutel nüüd võimalik käitada II piirkonnas maapealse digitelevisiooni võrku. Nad võivad kasutada uut taristut ka selleks, et osutada muid teenuseid, nagu WiMax (traadita lairibaühenduse standardid, mis võimaldavad pakkuda püsi- või mobiilset lairibaühendust), digitaalraadio, mobiiltelevisioon (DVB-H) või ühispaiknemisteenused Telefonica lairibaühenduse põhivõrku maapiirkondades ja mobiilsideoperaatoritele. Tänu sellele mastaabisäästule on maapealse digitelevisiooni võrgu käitajatel võimalus teenida riigi rahastatavast taristust tulu.

(156) Riigi osalusega äriühingute kvantifitseeritav eelis on leviala laiendamiseks saadud rahaliste vahendite summa.

(157) Teiseks korraldasid mõned autonoomsed piirkonnad ([83]) ise maapealse digitelevisiooni leviala laiendamiseks piirkondlikul tasandil hankeid. Hispaania väitel oli valdav enamik hangetest ette nähtud riistvara ja seadmete soetamiseks ning ettevõtjad, kes sellised hanked võitsid, tegutsesid riistvaratarnijatena. Nii oli see ka Abertise ja tema sidusettevõtjate Tradia ja Retevisióni võidetud hangete puhul. Uurimise tulemust põhjal saab siiski järeldada, et arvestatav osa hangetest oli mõeldud leviala laiendamiseks, mitte üksnes seadmete soetamiseks ([84]). Seepärast leiab komisjon vastupidi Hispaania väitele, et Abertis ja teised ettevõtjad osalesid sellistes hangetes võrguoperaatoritena ([85]). Sellisel juhul anti nende hangete võitjatele ikkagi konkurentsieelis võrguoperaatorite ees, kes ei saanud valikuprotsessis isegi osaleda. Nende eelis on tehnoloogiliselt mitteneutraalse hanke tulemusel leviala laiendamiseks saadud rahalised vahendid.

(158) Kolmandaks andsid mõned autonoomsed piirkonnad ([86]) kohalikele omavalitsustele rahalisi vahendeid maapealse digitelevisiooni leviala laiendamiseks. Hispaania väitel oli tegemist vaid rahaliste vahendite ülekandmisega eri tasandi ametiasutuste vahel ning endale kuuluvate võrkude laiendamisega täitsid kohalikud omavalitsused pelgalt oma halduskohustusi kodanike ees. Hispaania tunnistab siiski, et omavalitsused tegutsesid võrguoperaatoritena, et paljud neist on kantud CMT võrguoperaatorite loetellu ning et nad viisid tegelikult – mõnel juhul hankemenetluse teel – ellu võrgu laiendamise. Seepärast leiab komisjon, et kui kohalikud omavalitsused tegutsevad maapealse digitelevisiooni võrgu kohaliku operaatorina, on nad otsesed abisaajad. Nende eelis on piirkondlikelt ja keskametiasutustelt leviala laiendamiseks saadud summa. See peab paika ka juhul, kui kohalik omavalitsus rahastab leviala laiendamist osaliselt oma rahalistest vahenditest, mis kujutab endast abi ettevõtjale või tegevusele.

([82]) Näiteks Aragón telecom, Gestión de Infraestructuras Públicas de Telecomunicaciones del Principado de Asturias, S.A., Multimedia de les Illes Balears S.A., Instituto Tecnologico de Canarias, Sociedad Regional de Cantabria I+D+I (IDICAN), RETEGAL ja Itelazpi on riigi osalusega äriühingud, kellele anti leviala laiendamise ülesanne, ning seepärast korraldasid nad ringhäälingukeskuste digiteerimiseks vajalike seadmete soetamiseks hankeid. Fundación Centro Tecnológico en Logística Integral de Cantabria, Centre de Telecomunicacions i Tecnologies de la Informació Kataloonias ja Agencia de Informatica y Comunicaciones de la Comunidad de Madrid said ülesande korraldada hankeid maapealse digitelevisiooni leviala laiendamiseks, mistõttu viisid leviala laiendamise ellu edukad pakkujad. Navarras asuv OPNATEL pidi kandma hoolt leviala laiendamise eest ja ta soetas vajalikud seadmed ilma hankemenetlusteta.

([83]) Näiteks Andaluusia, Castilla-León, Extremadura, Murcia, La Rioja ja Valencia autonoomne piirkond.

([84]) Nagu on selgitatud eespool põhjenduses (41), tehti leviala laiendamiseks korraldatud hangete puhul võitnud ettevõtjale ülesandeks tagada toimiv maapealse digitelevisiooni võrk ja paljudel juhtudel see rajada. Tema ülesannete hulka kuulusid võrgu projekteerimine ja ehitamine, signaali edastamine, võrgu kasutuselevõtmine ja varustamine vajalike seadmetega. Teiselt poolt korraldati juba olemasolevate võrkude puhul hankemenetlusi riistvara soetamiseks. Selliste hangete võitjalt eeldati, et ta uuendab seda vajalike seadmetega, st tarnib, paigaldab ja aktiveerib seadmed.

([85]) Näiteks võitsid Abertis ja Retevisión mitteneutraalsed hanked leviala laiendamiseks Extremaduras ja Castilla-Leónis kogusummas 5,6 miljonit eurot.

([86]) Andaluusia, Kanaari saared, Extremadura, Murcia.

(159) Kokkuvõttes olid hangete tulemusel peamised abisaajad Abertis ja Retevisión. Saadud teabe põhjal ilmneb, et nad said ligikaudu poole leviala laiendamiseks mõeldud rahaliste vahendite kogusummast.

(160) Lisaks on mõned autonoomsed piirkonnad andnud riigiabi võrkude käitamiseks ja hooldamiseks. Neid ülesandeid täidavad kas riigi osalusega äriühingud või kohalikud omavalitsused või antakse need hankemenetluse teel üle näiteks ülekandejaamade omanikele. Hispaania keskametiasutused väitsid, et nad ei kehtestanud digiteeritud seadmete käitamise ja hooldamise kohustust ning et selle üle otsustasid autonoomsed piirkonnad. Uurimise käigus esitasid mitmed autonoomsed piirkonnad näitajad, millest nähtus, et nad tõepoolest rahastasid II piirkonna ülekandejaamade käitamist ja hooldamist, eriti alates 2009. aastast, pärast edukate pakkujatega sõlmitud lepingutesse märgitud esialgse kaheaastase käitamis- ja hooldusperioodi lõppu. Ettevõtjad, kelle tehti ülesandeks käitada ja hooldada II piirkonnas digiteeritud maapealset võrku, on kõnealuse abi otsesed saajad.

(161) Lõpetuseks tuleb Abertisele üldisemalt võttes kasuks ka teiste platvormioperaatorite Hispaania televisioonisignaalide vaba edastamise turule sisenemise takistamine ([87]).

Kaudsed abisaajad

(162) *Võrguoperaatorid*. Võrguoperaatorid, kes osalesid edukalt leviala laiendamise hangetes, mille korraldasid riigi osalusega äriühingud põhjenduses (154) kirjeldatud esimese stsenaariumi kohaselt, on kaudsed abisaajad. Riigi osalusega äriühingud ise leviala laiendamist ellu ei viinud ega hoidnud selleks ette nähtud rahalisi vahendeid endale, vaid edastasid need leviala laiendamiseks korraldatud hangete kaudu võrguoperaatoritele. Need hanked olid suunatud ainult maapealse võrgu käitajatele. Seega tuli satelliidioperaatorite kõrvalejätmine neile kasuks. Pealegi avaldati turul tegutsevate operaatorite vähesuse tõttu maapealse võrgu käitajatele vaid piiratud konkurentsisurvet. Nagu on eespool otseste abisaajate puhul märgitud, said võrguoperaatoridki kasutada uut taristut muude teenuste (nt WiMaxi, digiraadio, mobiiltelevisiooni jne) pakkumiseks. Nende võrguoperaatorite saadud eeliseks on leviala laiendamise hanke järgselt saadud rahalised vahendid ([88]).

(163) *Riistvaratarnijad*. Erinevalt võrguoperaatoritest ei peeta riistvaratarnijaid kaudseteks abisaajateks, sest neile ei saanud osaks valikulist eelist. Nagu Itaalia digidekoodrite puhul, ([89]) ei ole ka käesoleval juhul võimalik eristada eri tüüpi digitaristu tootjate kategooriaid, sest tootjatel peaks olema võimalik toota igat liiki seadmeid. Hanked võitnud ettevõtjad ei erine nende ettevõtjate rühmast, kes oleksid hankemenetlustes osalenud, kui kava oleks olnud platvormioperaatorite jaoks tehnoloogiliselt neutraalne ([90]). Hispaanias pakuvad ettevõtjad, kes komplekteerivad, paigaldavad ja tarnivad maapealse digitelevisiooni leviala laiendamiseks vajalikku riistvara, tavaliselt ka teisi teenuseid. Selliste seadmete tootjad, nagu ka telekommunikatsioonivõrgu operaatorid võivad pakkuda ka maapealseid või satelliitlahendusi või nende kahe kombinatsiooni ([91]).

([87]) Nagu on märgitud põhjenduses 21, on Abertis valitsevas seisundis maapealsel platvormil tasuta levitatavate telesignaalide edastamise turul I piirkonnas ja oma tütarettevõtja Hipasati kaudu III piirkonnas. Maapealse digitelevisiooni leviala laiendamisega II piirkonda jääb üleriigiliste tasuta levitatavate telesignaalide edastamine Abertise kontrolli alla. Astra sisenemine II piirkonda võib tulevikus suurendada platvormidevahelist konkurentsi ka I ja III piirkonnas. Samamoodi leidub hulgaliselt uuringuid, millest selguvad, millised hüved (teenuste hindade langemine ja kvaliteedi paranemine) kaasnesid satelliidiplatvormi sisenemisega Ameerika Ühendriikide televisiooniturule. Enne satelliittelevisiooni turuletulekut olid kaabelleviettevõtted kohalikes geograafilistes piirkondades monopoolses seisundis. Vrdl nt Chenghuan Sean Chu, „The effect of satellite entry on cable television prices and product quality", *RAND Journal of Economics*, kd 41, nr 4, talv 2010, lk 730–764.

([88]) Nii oli see täielikult Abertisele kuuluva Retevisióni puhul, kes võitis leviala laiendamiseks korraldatud mitteneutraalsed hanked Madridis ja Kataloonias kogusummas 14,8 miljonit eurot.

([89]) C52/05 – Digitaaldekoodrid Itaalias (ELT C 118, 19.5.2006, lk 10 ja ELT L 147, 8.6.2007, lk 1).

([90]) Üks näide hankeid võitnud ettevõtjatest on digiülekandeseadmete valmistaja Tredess, kes kuulub kontserni Televes Group, mis toodab ka digitaalseid satelliittelevisiooni vastuvõtjaid, antenne, paraboolantenne (vrdl: http://www.tredess.com ja http://www.televes.es) Sarnased ettevõtjad on ka Mier (http://www.mier.es), Elecnor (http://www.elecnor.es/es.negocios.infraestructuras/telecomunicaciones) Itelsis, BTESA, *Axion*, *Retegal*, Itelazpi, Telecom CLM.

([91]) Hangetes, mis korraldati leviala laiendamiseks II piirkonnas, nõuti sageli käivitusvalmis lahendusi, milleks tulnuks integreerida, paigaldada ja soetada mitmeid seadmeid (paraboolantenn, antenn, saatja, satelliitsignaali vastuvõtja). Enamasti sisaldas pakutud lahendus satelliitsignaali vastuvõtjat, et vastu võtta digisignaali, mida ringhäälinguorganisatsioonid satelliidi kaudu juba edastasid.

(164) Kõnealuse meetmega ei püüta anda meetme eesmärgi või üldise struktuuri kaudu tootjatele eelist. On selge, et iga digiteerimist toetav riiklik poliitika (isegi tehnoloogiliselt kõige neutraalsem) soosib digiseadmete tootjaid. Seadmete tootjate puhul võib asjaolu, et meetme tulemusel suurenes nende müük, pidada mehhaaniliseks majanduslikuks kõrvalmõjuks. Põhimõtteliselt mõjutab ükskõik milline riigiabi positiivselt ka riigiabi saaja tarnijaid. See ei anna aga tingimata tarnijatele valikulist eelist. Riistvaratarnijad ei olnud abi sihtrühm ja seepärast ei saanud nad osa sihipärasest kaudsest mõjust. Kuna nad valiti läbipaistvate hankemenetluste käigus, mis olid avatud kõikidele seadmete tarnijatele, sealhulgas neile, kes on pärit mõnest teisest liikmesriigist, ei saa pealegi eeldada, et nad teenisid ebanormaalset kasumit.

(165) *Ringhäälinguorganisatsioonid*. Hispaania on piisavalt tõendanud, et maapealse ringhäälingu organisatsioonid ei saanud leviala laiendamisest mingit kasu. Vastupidi I piirkonnale keeldusid ringhäälinguorganisatsioonid maksmast II piirkonnas toimunud digiteerimise eest, sest see ei toonud neile mingit lisatulu. Võttes arvesse seda, et II piirkonda laienemise järel täienes vaatajaskond vaid piiratud hulga inimeste võrra, kes ei näi olevat reklaamijate sihtauditoorium, ei saanud ringhäälinguorganisatsioonid märkimisväärselt tõsta oma reklaamitasusid. Seepärast ei ole maapealse ringhäälingu organisatsioonid uurimisaluse meetme kaudsed abisaajad.

6.2.1.3. Meetme valikulisus

(166) ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 kohaselt on riigiabi liikmesriigi poolt või riigi ressurssidest antav abi, mis kahjustab või ähvardab kahjustada konkurentsi, „soodustades teatud ettevõtjaid või teatud kaupade tootmist“. Selle kriteeriumi abil tehakse kindlaks meetmed, mis soodustavad teatavaid ettevõtjaid või teatavaid majandussektoreid.

(167) Nagu eespool märgitud, puudutab kõnealune meede ringhäälingusektorit ja selles sektoris ringhäälingusignaali edastamist. Kõnealune meede on suunatud ettevõtjatele, kes tegutsevad ainult ringhäälingusektori teatavates segmentides, nimelt tegelevad ringhäälingusignaali edastamisega ([92]).

(168) Euroopa Kohtu praktika kohaselt on meede „valikuline vaid siis, kui konkreetses õigusnormistikus kaasneb meetmega eelis teatud ettevõtjate jaoks võrreldes teistega, kes tegutsevad muudes sektorites või samas sektoris ning kes asuvad nimetatud korraga taotletavat eesmärki arvesse võttes sarnases faktilises ja õiguslikus olukorras“ ([93]).

a) Põhiargumendid meetme valikulisuse kohta

(169) Võttes arvesse, et abi antakse subsiidiumide vormis, on käesoleval juhul võrdlussüsteemiks tavapärased turutingimused, milles äriühingud peaksid tegutsema. Võrdlussüsteemi eesmärk ei ole anda subsiidiume, kuna tavapärastes turutingimustes kannavad ettevõtjad ise oma kulud. Uuritava meetme eesmärk oli kiirendada digiringhäälingule üleminekut ja laiendada leviala II piirkonnas, nagu on selgitatud põhjenduses (244). Meede kujutab endast erandit võrdlussüsteemist (st tavapärastest turutingimustest), kuna see vähendab teatavate äriühingute tavapäraseid kulusid.

(170) Abikavast kasusaajad on seega soodsamas olukorras võrreldes kõigi teiste ettevõtjatega, kes tegutsevad muudes sektorites või samas sektoris ning peavad oma kulud ise kandma. Meede on seega esmapilgul valikuline.

([92]) Vt kohtuotsus, Euroopa Kohus, 15. juuni 2006, Air Liquide Industries Belgium, liidetud kohtuasjad C-393/04 ja C-41/05, ECLI:EU:C:2006:403, punkt 31, kus on sedastatud: „Põhikohtuasjas arutuse all olevate meetmete valikulise olemuse ehk kolmanda tingimuse osas on selge, et asjaomaseid maksusoodustusi ei kohaldata kõikidele ettevõtjatele, vaid neid antakse teatavas valdkonnas tegutsevatele ettevõtjatele, nimelt neile, mis kasutavad maagaasi survejaamades mootoreid, millega pannakse tööle kompressorid, mis tekitavad jaotustorustikus vajaliku rõhu“.

([93]) Vt kohtuotsus, Euroopa Kohus, 20. detsember 2017, Comunidad Autonoma de Galicia, Retegal *vs.* komisjon, C-70/16 P, ECLI:EU:C:2017:1002, punkt 61.

b) Lisaargumendid meetme valikulisuse kohta

(171) Mõned osapooled on väitnud, et meede ei olnud valikuline, sest maapealse digitelevisiooni operaatorid vastutaksid avaliku teenuse osutamise eest. Nagu selgitatakse käesoleva otsuse jaotises 6.2.1.4, ei vastuta nad siiski sellise teenuse osutamise eest ([94]). Lisaks tuleb meenutada, et meede jääb valikuliseks isegi siis, kui selle eesmärk on soodustada finantsorganisatsioone, mida peetakse ühiskondlikult seda väärivaks ([95]) või mis avaldavad majandusele positiivset mõju, mis läheb kaugemale nende endi huvidest ([96]). Ringhäälingusignaali digiteerimise positiivne mõju ei saa seega seada kahtluse alla järeldust, et meede on esmapilgul valikuline.

(172) Isegi kui võrdlussüsteem piirdus ringhäälingusektoriga (mis ei olnud nii) ja isegi kui võrdlussüsteemi eesmärgiks peeti digiringhäälingu ülekandmist (mis samuti ei olnud nii), tuleb igal juhul märkida, et ringhäälingusektoris konkureerivad tavaliselt omavahel mitu platvormi ja kõik need platvormid (nt maapealsed, kaabel-, satelliit- või DSL-võrgud) suudavad pakkuda digiringhäälingu signaali edastamise teenuseid.

(173) Meetme valikulisust hinnates võetakse arvesse kõiki ettevõtjaid, kes pakuvad või saavad pakkuda teenuseid digiringhäälingu leviala laiendamiseks II piirkonnas ([97]). Kui võrguoperaatorid, kes kasutavad muid tehnoloogiaid kui maapealne tehnoloogia, eelkõige satelliittehnoloogiat, suudavad pakkuda teenuseid leviala laiendamiseks II piirkonnas, tuleks neid käsitada võrreldavas faktilises ja õiguslikus olukorras olevatena, võttes arvesse asjaomase õiguskorra eesmärke.

(174) Hispaania väitis, et maapealset ja satelliittehnoloogiat ei saa pidada võrreldavas õiguslikus ja faktilises olukorras olevaks. Hispaania selgitab, et maapealse digitelevisiooni tehnoloogia ja muude tehnoloogiate õigusraamistikud on väga erinevad. Kõnealuste meetmete vastuvõtmise ajal reguleeriti eri tehnoloogiaid eri seadustega ([98]). Hispaania on seisukohal, et kuigi praegu reguleeritakse kõiki audiovisuaalteenuseid 31. märtsi 2010. aasta üldseadusega nr 7/2010 audiovisuaalside kohta, on maapealse digitelevisiooni tehnoloogia ja muude tehnoloogiate õigusraamistikud endiselt erinevad. Lisaks on Hispaania sõnul maapealse digitelevisiooni tehnoloogia kulutõhusam kui satelliittelevisioon ja maapealse digitelevisiooni kasutamine on Hispaanias (I piirkonnas) juba laialt levinud ning maapealse digitelevisiooni rakendamine II piirkonnas põhines ringhäälinguoperaatorite valduses oleval ringhäälingutaristul. Hispaania väidab, et satelliittehnoloogiat kasutavaid ettevõtjaid ei diskrimineeritud, kuna need teised tehnoloogiad ei ole maapealse digitelevisiooniga sarnases õiguslikus ja faktilises olukorras.

(175) Eespool esitatud argumentidega ei saa nõustuda. Komisjon leiab, et asjaolu, et erinevate tehnoloogiate suhtes kohaldatakse erinevaid erinorme, ei oma käesoleval juhul valikulisuse kriteeriumi hindamisel tähtsust. Cellnex viitas regulatiivsete erinevuste kontekstis kohtuotsusele Eventech, ([99]) milles Euroopa Kohus leidis, et mustade taksode, kuid mitte eraüürisõidukite lubamine bussirajale, ei anna mustadele taksodele valikulist majanduslikku eelist. Komisjoni arvates ei oma kohtuotsus Eventech käesolevas asjas erilist tähtsust, kuna selle kohtuasja asjaolud on väga erinevad. Eventechi kohtuasjas olid kahe ettevõtjate rühma (st mustade taksode ja eraüürisõidukite) pakutavad

([94]) Samamoodi näib, et mõned osapooled püüavad vaidlustada meetme valikulisust, tuginedes ideele, et selle meetmega ei anta majanduslikku eelist majandustegevusega tegelevatele üksustele. Sellised väited tuleks tagasi lükata. Esiteks annab kõnealune meede majanduslikku eelise majandustegevusega tegelevatele üksustele, nagu on selgitatud käesoleva otsuse jaotises 6.2.1.2. Teiseks ei ole meetme valikulisuse analüüs abi olemasolu muude kriteeriumide (nagu majandustegevuse olemasolu või asjaolu, et abisaaja on ettevõtja) teine analüüs.

([95]) Vt näiteks maksumeedet käsitlev kohtuotsus, Euroopa Kohus, 10. jaanuar 2006, Cassa di Riparmio di Firenze, C-222/04, ECLI:EU:C:2006:8, punktid 136–138.

([96]) Vt kohtuotsus, Üldkohus, 20. september 2009, Port de Bruxelles jt *vs.* komisjon, T-674/17, ECLI:EU:T:2019:651, punkt 179.

([97]) „Üldkohus märkis, et 2006. aasta tasumäärad kehtisid mittediskrimineerivalt kõigi nende lennuettevõtjate suhtes, kes kasutasid või võisid kasutada Lübecki lennujaama, mistõttu otsustas Üldkohus vaidlusaluse otsuse põhjendusi arvestades õigesti, et komisjon leidis ekslikult, et kõnealused tasumäärad olid valikulised“. Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 21. detsember 2016, Euroopa Komisjon *vs.* Hansestadt Lübeck, C-524/14 P, ECLI:EU:C:2016:971, punkt 64.

([98]) Maapealset digitelevisiooni reguleeriti 14. juuni 2006. aasta seadusega nr 10/2005 maapealse digitelevisiooni edendamise kiireloomuliste meetmete kohta; satelliitsidet reguleeriti seadusega nr 37/1995 satelliitside kohta ja kaabelsideteenuseid seadusega nr 42/1995 kaabelside kohta.

([99]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 14. jaanuar 2015, Eventech Ltd. *vs.* The Parking Adjudicator, C-518/13, ECLI:EU:C:2015:9.

teenused üsna erinevad ([100]). Käesoleval juhul võiksid maapealne digitelevisioon ja satelliittelevisioon osutada sisuliselt sama teenust (st edastada digitelevisiooni signaali II piirkonnas). Nende kahe tehnoloogia regulatiivsed erinevused ei too kaasa erinevate teenuste osutamist. Lisaks puudutas kohtuotsus Eventech reguleerivat meedet, nimelt keeldu kasutada bussiradasid, mis on otseselt seotud transpordisüsteemi ohutuse ja tõhususega ([101]). Käesolev juhtum on seevastu seotud riigi toetusega, mitte reguleeriva meetmega. Seda enam ei ole kõnealune meede ülekandevõrgu ohutust ja tõhusust mõjutada võiva ja objektiivselt põhjendatud reguleeriva meetme paratamatu tagajärg.

(176) II piirkonnas leviala laiendamiseks oleks võidud kasutada mitmesuguseid tehnoloogiaid. Tehnoloogiaspetsiifiliste õigusnormide erinevused ei mõjuta nende erinevate tehnoloogiate (st maapealse digitelevisiooni ja satelliittelevisiooni) suutlikkust pakkuda televisioonisignaalide edastamise teenuseid II piirkonnas. Komisjon leiab, et muud tehnoloogiad kui maapealne digitelevisioon – eelkõige satelliittelevisioon – suudaksid osutada televisioonisignaali edastamise teenuseid II piirkonnas järgmistel põhjustel.

— Esiteks, nagu on selgitatud põhjenduses (226), võitis Astra 2008. aastal hankemenetluse digitelevisiooni leviala laiendamiseks Kantaabrias. Satelliidioperaatori huvi osutada maapealse platvormiga konkureerivaid teenuseid näitab, et satelliidioperaatoritel on võimalik pakkuda sarnaseid teenuseid ([102]).

— Teiseks kasutatakse Hispaanias satelliidiplatvormi leviala laiendamiseks III piirkonnas. Puudub tehniline või kvalitatiivne põhjus, miks III piirkonnas kasutatavat tehnoloogiat ei saaks kasutada ka II piirkonnas. Peale selle kasutatakse tegelikult ka II piirkonnas maapealse digitelevisiooni edastamise toetamiseks satelliidiplatvormi kaudu edastamist. Selliseid teenuseid osutab satelliidioperaator Hispasat ([103]).

— Kolmandaks kasutavad ka teised liikmesriigid (näiteks Prantsusmaa, Iirimaa ([104])) satelliiditeenuseid, et hõlmata digiringhäälinguga äärepoolsemaid piirkondi.

— Neljandaks, nagu on selgitatud põhjenduses (228), edastatakse mitmeid maapealse platvormi kaudu levitatavaid avalik-õiguslikke ja eraõiguslikke kanaleid ka satelliidiplatvormide kaudu.

— Kõigele lisaks, nagu on selgitatud põhjenduses (232), hõlmab 2010. aasta mai andmete kohaselt maapealse digitelevisiooni leviala Hispaanias 98,85 % elanikkonnast, samal ajal kui vaid 93,5 % leibkondadest vaatab telerit maapealse platvormi vahendusel. Seega on 5 %-l leibkondadest juurdepääs maapealsele digitelevisioonile, kuid nad on otsustanud seda mitte kasutada, sest enamik neist vaatab satelliidi vahendusel tasulist televisiooni.

(177) Lisaks tehnilistele ja kvalitatiivsetele kriteeriumidele osutavad eelmise lõigu näited ka sellele, et puudub loomulik majanduslik põhjus, miks teised platvormid tuleks II piirkonna puhul eelnevalt välja jätta. Nagu on üksikasjalikumalt kirjeldatud jaotises 6.3.3.2, kulu-uuringud sellist eelnevat väljajätmist ei võimalda. Nagu on selgitatud põhjenduses (257), väitsid mõned autonoomsed piirkonnad, et maapealne tehnoloogia on kulutõhusam, ning esitasid piirkonnasisesed arvutused, milles võrreldi mõlema tehnoloogia kulusid leviala laiendamisel. Need arvutused ei olnud siiski piisavalt üksikasjalikud ja usaldusväärsed, et õigustada maapealse tehnoloogia valimist. Pealegi ei olnud ühtki neist arvutustest teinud sõltumatu ekspert. Nagu on kirjeldatud põhjenduses (256), ei tõenda Hispaania 2007. aasta eeluuring piisavalt maapealse platvormi ja satelliidiplatvormi kulude erinevust. Lisaks, nagu on selgitatud põhjenduses (258), tehti Abertise (praegu Cellnex) esitatud kaks kulu-uuringut ([105]) 2010. aastal, hulk aega pärast

([100]) Näiteks tuli eraüürisõidukid eelnevalt tellida ja sõitjad ei saanud neid tänaval peatada ning nad ei saanud oodata sõitjaid, kes ei olnud eelnevalt taksot tellinud. Lisaks kehtis „kohustus sõitjate eest hoolitseda" ainult mustade taksode suhtes (mis tähendab, et kui must takso on sõitja peale võtnud, on ta kohustatud viima sõitja soovitud sihtkohta mis tahes vahemaa taha).

([101]) Vt kohtuotsus Eventech, punktid 59–61.

([102]) Kuigi Hispaania väitis, et Kantaabria leping lõpetati Astra suutmatuse tõttu ringhäälinguorganisatsioonidelt signaale saada, ei saa selle väitega nõustuda. Esiteks on Hispaania siseriiklik kohus need argumendid ümber lükanud. Santanderi esimese astme kohtu sõnul oli üks lepingu lõpetamise põhjustest Hispaania keskvalitsuse otsus arendada maapealse digitelevisiooni riiklikku strateegiat. (Vt Santanderi esimese astme kohtu otsus nr 000313/2011). Teiseks, nagu on selgitatud põhjenduses (184), võivad satelliidioperaatorid pidada ringhäälinguorganisatsioonidega läbirääkimisi ja saada neilt signaali leviala laiendamiseks II piirkonnas.

([103]) Vt põhjendus (227).

([104]) Sealhulgas üleriigiliste vabalevikanalite jaoks.

([105]) Võrdlev aruanne maapealse digitelevisiooni leviala laiendamise kulude kohta Hispaanias: DTT *vs.* SAT (jaanuar 2010); eriaruanne kokkulepitud menetluste kohta (25. jaanuar 2011).

uuritud meetmete jõustamist. Pealegi, nagu on selgitatud põhjendustes (260)–(264), ei tõenda 19. veebruaril 2019 esitatud Kataloonia uuring ning Itelazpi 2015. ja 2019. aasta uuringud piisavalt, et maapealse digitelevisiooni tehnoloogia on kulutõhusam kui satelliittehnoloogia. Selle põhjal järeldab komisjon, et satelliidiplatvormi ei saa pidada kulude seisukohast ebasoodsas konkurentsiolukorras olevaks ([106]).

(178) Seda järeldust toetab ka komisjoni otsus C(2014)6846 juhtumis SA.27408, mis on seotud maapealse digitelevisiooni kasutuselevõtuga Castilla-La Manchas ([107]) ja milles komisjon märkis, et ametiasutuste esitatud kuluuuringud ei tõendanud piisavalt satelliit- ja maapealse tehnoloogiaga seotud kulude märkimisväärset erinevust. Eespool nimetatud komisjoni otsust on täielikult kinnitanud Üldkohtu ([108]) ja Euroopa Kohtu ([109]) otsused.

(179) Lisaks, nagu on kirjeldatud põhjenduses (24), tuleb maapealsete sageduste nappuse tõttu maapealse digitelevisiooni operaatoreid regulaarselt ümber paigutada muudesse sagedusaladesse. See tekitab märkimisväärseid lisakulusid ja hilisemat riigiabi. Selliseid ümberpaigutamiskulusid ei oleks tekkinud, kui oleks valitud näiteks satelliidiplatvorm.

(180) Lisaks sellele oli digiringhäälingule ülemineku ajal satelliitedastus juba digiteeritud, mistõttu ei olnud vaja seadmeid võrreldavalt kohandada. See toetab ka seisukohta, et satelliidiplatvormi ei saa pidada kulude seisukohast ebasoodsas konkurentsiolukorras olevaks.

(181) Asjaolu, et satelliidiplatvormi ei saa pidada kulude seisukohast ebasoodsas konkurentsiolukorras olevaks, toetab veelgi seisukohta, et satelliit- ja maapealne tehnoloogia on asjaomase õiguskorra eesmärke silmas pidades võrreldavas faktilises ja õiguslikus olukorras.

(182) Lisaks väitsid Hispaania, Itelazpi ja Cellnex maapealse digitelevisiooni ja satelliittehnoloogia vaheliste faktiliste erinevuste kohta, et suur osa maapealsest taristust võeti Hispaanias, sealhulgas II piirkonnas kasutusele juba maapealse digitelevisiooni riikliku tehnilise kava vastuvõtmise ajal. Nad väidavad, et olemasoleva taristu kasutamine loob sünergiat ja õigustab seega maapealse digitelevisiooni tehnoloogia valimist. Itelazpi väidab, et leviala laiendamine ei toonud kaasa uute maapealse digitelevisiooni keskuste laialdast ehitamist, vaid enamikul juhtudel olemasolevate maapealsete analoogjaamade täiustamist ja ümberkujundamist.

(183) Nende argumentidega ei saa nõustuda järgmistel põhjustel. Maapealse digitelevisiooni võrgu kasutuselevõttu II piirkonnas ei saa pidada olemasoleva maapealse analoogvõrgu pelgaks kohandamiseks või parendamiseks. Olemasolev maapealne *analoogvõrk* ei tähendanud, et maapealne *digivõrk* oli juba olemas. Maapealse digiringhäälingu tehnoloogia erineb maapealse analoogringhäälingu tehnoloogiast. Leviala laiendamine nõudis digiseadmete paigaldamist olemasolevatesse ülekandejaamadesse ning samuti uute ülekandejaamade ([110]) ehitamist II piirkonnas ([111]).

(184) Itelazpi, Cellnex ja Hispaania väitsid ka, et satelliidiplatvormi operaatoritel ei ole võimalik ringhäälinguorganisatsioonidelt signaali saada, kuna ringhäälinguorganisatsioonid ei soovi satelliitedastust kasutada. Nad selgitavad ka, et ringhäälinguorganisatsioonidel ei ole sageli õigust edastada oma sisu satelliittehnoloogia kaudu. Komisjon märgib,

([106]) Järeldust, et Hispaania ametiasutused ei ole piisavalt tõendanud maapealse tehnoloogia paremust, kinnitas mitu Üldkohtu otsust: otsus kohtuasjas T-541/13 (punktid 130–144), otsus kohtuasjas T-462/13 (punktid 111–124), otsus kohtuasjas T-465/13 (punktid 102–117).

([107]) Komisjoni 1. oktoobri 2014. aasta otsus (EL) 2016/1385 (ELT L 222, 17.8.2016, lk 52).

([108]) Kohtuotsus, Üldkohus, 15. detsember 2016, Hispaania *vs.* komisjon, T-808/14, ECLI:EU:T:2016:734; kohtuotsus, Üldkohus, 15. detsember 2016, Abertis Telecom Terrestre, SA ja Telecom Castilla-La Mancha, SA *vs.* Euroopa Komisjon, liidetud kohtuasjad T-37/15 ja T-38/15, ECLI:EU:T:2016:743.

([109]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 26. aprill 2018, Cellnex Telecom SA ja Telecom Castilla-La Mancha SA *vs.* Euroopa Komisjon, liidetud kohtuasjad C-91/17 ja C-92/17, ECLI:EU:C:2018:284; kohtuotsus Euroopa Kohus, 20. september 2018, Hispaania *vs.* Euroopa Komisjon, C-114/17 P, ECLI:EU:C:2018:753.

([110]) Maapealne digisignaal ei levi nii lihtsalt kui analoogsignaal, seetõttu tuli digiülekande tarvis ehitada uued ülekandejaamad.

([111]) Vt kohtuotsus, Üldkohus, 26. november 2016, Abertis Telecom, SA ja Retevisión I, SA *vs.* komisjon, T-541/13, ECLI:EU:T:2015:898, punktid 89 ja 150.

et need raskused on ületatavad. Audiovisuaalmeedia teenuseid reguleeriva üldseaduse nr 7/2010 ([112]) artikli 31 kohaselt on audiovisuaalmeedia teenuste litsentsisaajad kohustatud pidama läbirääkimisi oma peamiste ringhäälingukanalite müümiseks mis tahes tehnoloogiat kasutavatele teleringhäälinguteenuse osutajatele ([113]). Nende sätete eesmärk on säilitada aus konkurents ja seega tehnoloogianeutraalsus, nagu nähtub üldseaduse nr 7/2010 preambulist ([114]). Kõigi üldseaduse nr 7/2010 artikli 31 alusel peetud läbirääkimistest tulenevate vaidlustega võib pöörduda Hispaania konkurentsiasutuse poole (CNMC, Comisión Nacional de los Mercados y la Competencia). Navarra näide näitab, et sellist menetlust kasutades on satelliidioperaatoritel võimalik saada ringhäälinguorganisatsioonide nõusolek oma kanalite edastamiseks. Navarra riigihankeasutus tegi 2015. aasta juunis ettepaneku sõlmida Astraga hankeleping digitelevisiooni leviala laiendamiseks. Seejärel peatasid Navarra ametiasutused hankemenetluse, kuna ringhäälinguorganisatsioonid ei nõustunud edastama oma sisu satelliidiplatvormi kaudu. Pärast CNMC sekkumist sai Astra 2019. aasta mais lõpuks Atresmedialt ja Mediasetilt teatavatel tingimustel juurdepääsu nende kanalitele. See näide kinnitab, et satelliidioperaatoritel on võimalik pidada ringhäälinguorganisatsioonidega läbirääkimisi ja saada neilt signaal leviala laiendamiseks II piirkonnas ([115]).

(185) Cellnex ja Itelazpi väidavad ka, et erinevalt maapealsest digiülekandest ei saa satelliittehnoloogia saateid edastada ühes sihtpiirkonnas (näiteks autonoomse piirkonna territooriumil), kuna satelliidi leviala hõlmab kogu Hispaania territooriumi. Sellele väitele räägib vastu asjaolu, et satelliittehnoloogiat kasutatakse III piirkonnas, mistõttu peaks tehnoloogiliselt olema võimalik piirata satelliittehnoloogia abil osutatava teenuse vastuvõtmist teatava sihtpiirkonnaga. Lisaks võimaldaks signaali krüpteerimine tavaliselt piirata teenuse vastuvõtmist sihtaladega.

(186) Hispaania väidab ka, et Hispaanias saab tasuta levitatavaks televisiooniks pidada ainult maapealset digitelevisiooni, ning muud tehnoloogiad, nagu satelliit- või kaabellevi, nõuavad tasu. See seisukoht on ekslik, kuna tehnoloogiaid ei saa nii eristada. Puudub tehnoloogiline eripära, mis takistaks satelliidioperaatoreid tasuta levitatavat televisiooni pakkumast. Näiteks Hispaanias hõlmab „SAT-TDT“ pakkumine (mis on kättesaadav ainult III piirkonnas ja ainult leibkondadele, kes suudavad tõendada, et nende maapealse digitelevisiooni vastuvõtt ei ole piisav) tasuta kanaleid. Lisaks pakuvad teistes liikmesriikides (näiteks Prantsusmaal, Iirimaal) satelliidioperaatorid vabalevikanaleid.

(187) Vaidlustatud meede soosib maapealse digiplatvormi operaatoreid (need on ainsad operaatorid, kes saavad meetmest kasu) hoolimata asjaolust, et muud tehnoloogiat (eelkõige satelliittehnoloogiat) kasutavad operaatorid suudavad kõnealuseid teenuseid osutada ning on seega asjaomase õiguskorra eesmärke arvesse võttes õiguslikult ja faktiliselt võrreldavas olukorras maapealsete operaatoritega. Seega põhjustab vaidlustatud meede diskrimineerimist.

(188) Kõnealuse abimeetme eesmärk on edendada Hispaanias üleminekut analoogringhäälingult digiringhäälingule ning tagada televisiooni vastuvõtu jätkumine teatavate äärepoolsete ja maapiirkondade (II piirkond) elanikele, nagu on selgitatud põhjendustes (27), (29) ja (244). Ringhäälinguorganisatsioonidel ei olnud II piirkonnas teenuse osutamiseks piisavat ärihuvi ja nad keeldusid kandmast digiteerimisega seotud kulusid (vt põhjendus (165)) ning seetõttu kehtestasid Hispaania ametiasutused uurimisaluse riigiabikava olemasolevate ülekandejaamade digiteerimiseks ja uute ehitamiseks, tagamaks, et elanikud saaksid jätkuvalt vaadata kõiki kanaleid maapealse digitelevisiooni kaudu (nagu on selgitatud põhjenduses (27)). Nimetatud eesmärk ei õigusta nende ettevõtjate väljajätmist abimeetme kohaldamisalast, kes kasutavad muid tehnoloogiaid kui maapealse digitelevisiooni tehnoloogia.

([112]) *Ley 7/2010, de 31 de marzo, General de la Comunicación Audiovisual. BOE número 79,* 1.4.2010 (https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2010-5292).

([113]) Hispaania konkurentsiameti (Comisión Nacional de los Mercados y la Competencia, edaspidi „CNMC“) sõnul on ringhäälinguorganisatsioonid kohustatud pidama ringhäälinguteenuse osutajatega läbirääkimisi ka leviala laiendamise kontekstis (vt Navarra omavalitsuse informaatika, telekommunikatsiooni ja avaliku innovatsiooni peadirektori 28. mai 2019. aasta resolutsioon nr 156/E/2019).

([114]) Üldseaduse nr 7/2010 preambulis on sätestatud, et selle sätete eesmärk on tagada: i) õiguskindlus ettevõtjatele, kaitstes kodanikke valitseva arvamuse eest või sellisele universaalsele sisule juurdepääsu piiramise eest, mille suhtes on suur huvi või mis on suure väärtusega; ii) selged konkurentsi- ja läbipaistvusnormid; iii) siduv raamistik nii era- kui ka avaliku sektori jaoks.

([115]) 28. mail 2019 otsustasid Navarra ametiasutused lõpuks pakkumismenetlusest loobuda ega sõlminud Astraga lepingut. Astra esitas selle otsuse peale kaebuse Tribunal Administrativo de Contratos Públicos de Navarrale.

c) Järeldus valikulisuse kohta

(189) Meetmega antakse valikuline majanduslik eelis üksikutele äriühingutele, kes tegelevad äritegevusega. Riiklik rahastamine annab abisaajatele valikulise eelise, vähendades kulusid, mida nad tavapärastes turutingimustes tavaliselt kannaksid.

(190) Eespool esitatu põhjal leiab komisjon, et uurimisalused meetmed on valikulised ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses.

6.2.1.4. Avaliku teenuse osutamine

(191) Tulenevalt riigi halduskorraldusest ning pädevuste jaotumisest kesk- ja piirkondlike ametiasutuste vahel on Hispaania sõnul avalduse tegemine riigiabi puudumise kohta Altmarki kohtupraktika kohaselt piirkondade ülesanne. Eelkõige tõid Hispaania ametiasutused näiteks Baskimaa juhtumi.

(192) Baskimaal pakub transpordi- ning raadio- ja televisiooniringhäälinguteenuseid Baskimaa avalik-õiguslik äriühing Itelazpi S.A. (edaspidi „Itelazpi“). Selleks käitab ettevõte umbes 200 ülekandejaama, millest enamik kuulub Baskimaa omavalitsusele. Leviala laiendamiseks anti Itelazpile ülesanne korraldada piirkondlikul tasandil kümme hankemenetlust, et soetada maapealse taristu digiteerimiseks vajalikke seadmeid.

(193) Baskimaa väitel on liikmesriikidel üldist majandushuvi pakkuva teenuse määratlemisel märkimisväärne vabadus. Komisjon võib seada selle määratluse kahtluse alla vaid ilmse vea esinemise korral; avalik-õiguslike ringhäälinguteenuste puhul on see vabadus veelgi suurem ([116]). Sellele tuginedes on Baskimaa väitnud, et ringhäälinguvõrkude käitamist võib pidada üldist majandushuvi pakkuvaks teenuseks. See ei toimuks eraldiseisvalt, vaid oleks pigem Hispaania õigusaktide eri sätetest ja kohtupraktikast ([117]) tulenev avalike ringhäälinguteenustega kaasnev nn oluline teenus.

(194) Baskimaa ametiasutuste sõnul olid Itelazpile antud rahalised vahendid tegelikult hüvitis Altmarki kriteeriumidele vastavate üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamise eest.

(195) Lisaks väitis Abertis, ([118]) et maapealsete ringhäälinguvõrkude käitamine on avalik teenus ja vastab Altmarki kriteeriumidele. Abertis väitis, et abi saav ettevõtja on kohustatud täitma avaliku teenuse osutamise kohustusi ja need kohustused on selgelt kindlaks määratud. Abertis väitis, et võrguoperaatoritele makstav hüvitis ei ületa kunagi ülekandeteenuste osutamise kulude katmiseks vajalikku summat. Eelkõige väitis Abertis, et kohalikud ametiasutused võtsid asjakohaseid meetmeid kulude minimeerimiseks: seadmed osteti avaliku pakkumismenetluse teel, millega tagati seadmete soetamine turuhinnaga.

(196) Lisaks väitsid eri isikud 2013. aasta otsuse peale esitatud tühistamishagides, et maapealse digivõrgu käitamine on asjaomases piirkonnas ametliku aktiga tunnistatud üldist majandushuvi pakkuvaks teenuseks. Itelazpi (kohtuasi T-462/13) viitas 18. detsembri 1987. aasta seadusele nr 31/1987 ringhäälingu korraldamise kohta, seadusele nr 10/2005 ja kuninglikule dekreedile nr 944/2005 ning Baskimaa omavalitsuse, Baskimaa omavalitsuste liidu ja kolme Baskimaa kohaliku omavalitsuse vahel sõlmitud institutsioonidevahelistele konventsioonidele. Kataloonia ja CTTI (kohtuasi T-465/13) viitasid pakkumiskutsele ja riigihankelepingule ning seadusele nr 10/2005. Navarra de

([116]) Nagu on sedastatud Amsterdami lepingule lisatud protokollis liikmesriikide avalik-õiguslike ringhäälingusüsteemide kohta.

([117]) Muu hulgas Ley 31/1987, de 18 diciembre, de Ordenación de las Telecomunicaciones; 14. juuli 2002. aasta dekreetseadus nr 529/2002, millega reguleeritakse olulise teenuse pakkumist, mis on seotud toetusvõrgustiku tagamisega televisiooniteenuste edastamiseks streigi ajal (Decreto Ley 529/2002, de 14 de julio, por el que se garantiza la prestación del servicio esencial relativo a la red soporte de los servicios de difusión de televisión en situación de huelga); kõrgeima kohtu (haldusasjade kolleegiumi kolmas osakond) 23. juuli 2009. aasta otsused (JUR 2009\381376), teine õiguslik alus; ja 18. detsembri 2009. aasta otsus (RJ 2010\2313), kolmas õiguslik alus: „Kahtlemata on üldsuse huvides tagada riiklike telekanalite üldine kättesaadavus ning nende leviala laienemine riigi äärealadele ja eraldatud piirkondadesse (et valitseks võrdsus nende piirkondadega, kus sellised eripärad puuduvad), mis ei kuulu veel teleringhäälinguorganisatsioonide võetud kohustuste alla“.

([118]) Vt Abertise märkused komisjoni menetluse algatamise otsuse kohta, 31.1.2011.

Servicios y Tecnologías (kohtuasi T-487/13) viitas kuninglikule dekreedile 944/2005 ja Navarra omavalitsuse 28. juuli 2008. aasta otsusele. Cellnex, Retevisión (kohtuasi T-541/13) viitasid 18. detsembri 1987. aasta seadusele nr 31/1987 ringhäälingu korraldamise kohta, kuninglikule dekreedile nr 944/2005 ja pakkumiskutsetele. Hispaania (kohtuasi T-461/13) viitas kuninglikule dekreedile nr 944/2005 ning riigiasutuste ja asjaomaste ettevõtjate vahel sõlmitud riigihankelepingutele. Lisaks viitasid kõik eespool nimetatud isikud telekommunikatsiooni üldseadusele nr 11/1998 ja telekommunikatsiooni üldseadusele nr 32/2003 kui õigusaktidele, mille kohaselt on maapealse digivõrgu käitamine üldist majandushuvi pakkuv teenus. Mõned neist dokumentidest on eespool nimetatud hagide raames komisjonile ja Euroopa Liidu kohtutele teatavaks tehtud.

(197) Altmarki kohtuotsuses sedastas Euroopa Kohus, et avalike teenuste osutamise eest makstav hüvitis ei kujuta endast majanduslikku eelist ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses, kui on täidetud kõik järgmised tingimused: 1) abi saaval ettevõtjal peab olema reaalselt avaliku teenuse osutamise ülesanne ning see ülesanne ja sellega seotud kohustused peavad olema selgelt määratletud; 2) parameetrid, mille põhjal hüvitis arvutatakse, peavad olema eelnevalt objektiivselt ja läbipaistvalt kindlaks määratud; 3) hüvitis ei tohi ületada avaliku teenuse osutamise ülesande täitmisel tehtud kulutusi; 4) selleks et kogukonna kulud oleksid võimalikult väikesed, peab ettevõtja, kel tuleb täita avaliku teenuse osutamise kohustusi, olema valitud kas riigihankemenetluse raames või peavad üldist majandushuvi pakkuvate teenuste kulud olema kindlaks määratud keskmise suuruse ja hästi korraldatud juhtimisega ettevõtja kulude põhjal.

Esimene Altmarki tingimus: avaliku teenuse osutamise kohustuste selge määratlemine ja määramine

(198) Hispaania õigusaktides ei nimetata maapealse võrgu käitamist avaliku teenuse osutamiseks. 1998. aasta telekommunikatsiooniseaduses ([119]) on sätestatud, et telekommunikatsiooniteenused, sealhulgas raadiot ja televisiooni toetavate võrkude käitamine, on üldist majandushuvi pakkuvad teenused, kuid mitte avalikud teenused, milleks on vaid piiratud arv telekommunikatsiooniteenuseid ([120]). Meetmete võtmise ajal kehtinud telekommunikatsiooniseaduses ([121]) on kinnitatud sama määratlust. Televisiooniülekannete edastamise teenuseid, st signaalide edasikandmist telekommunikatsioonivõrkude kaudu, peetakse telekommunikatsiooniteenusteks ja seega on tegemist üldist huvi pakkuvate teenustega, ent mitte avalike teenustega ([122]).

(199) Telekommunikatsiooniseaduse sätted on igal juhul tehnoloogiliselt neutraalsed. Seaduse artiklis 1 on määratletud telekommunikatsioon võrkude kasutamisena ning elektrooniliste sideteenuste ja nendega seotud vahendite pakkumisena. Telekommunikatsioon on signaalide edastamine ükskõik millise telekommunikatsioonivõrgu, mitte konkreetselt maapealse võrgu kaudu ([123]). Peale selle on seaduse artiklis 3 määratud seaduse üheks eesmärgiks toetada reguleerimisel võimalikult palju tehnoloogilist neutraalsust.

(200) Ehkki kehtivas seaduses, mida kohaldati ka ajal, mil toimus rahaliste vahendite ülekandmine Itelazpile, on avalik-õiguslik ringhääling määratletud avaliku teenusena, ei ole komisjoni sõnul võimalik laiendada seda määratlust konkreetse toetava platvormi käitamisele. Ringhäälinguteenust tuleb eristada ringhäälinguvõrkude käitamise teenusest ([124]). Need on kaks eraldi tegevust, mida teostavad eri turgudel tegutsevad eri ettevõtjad. Puuduvad tõendid selle kohta, et lisaks ringhäälingule oleks seadus määratlenud maapealse võrgu käitamise avaliku teenusena.

([119]) Ley 11/1998, de 24 de abril, General de Telecomunicaciones.

([120]) Nende hulka kuuluvad riigi- ja elanikkonna kaitsega seotud teenused ning telefonivõrgu käitamine.

([121]) Ley 32/2003, de 3 de noviembre, General de Telecomunicaciones. 11. mail 2014 asendati see seadus seadusega Ley 9/2014, de 9 de mayo, General de Telecomunicaciones.

([122]) Seaduse artikli 2 lõikes 1 on sätestatud: „Telekommunikatsiooniteenused on üldist huvi pakkuvad teenused, mida osutatakse kooskõlas vaba konkurentsi normidega."

([123]) Seaduse nr 32/2003 II lisa sisaldab telekommunikatsiooni ja elektroonilise sidevõrgu täpseid tehnoloogiliselt neutraalseid määratlusi. „„Telekommunikatsioon" – mis tahes märkide, signaalide, tekstide, kujutiste ja helide või mis tahes laadi teabe edastamine, väljasaatmine või vastuvõtmine traadi või raadio teel, optiliste vahendite või muude elektromagnetsüsteemide kaudu". „Elektrooniline sidevõrk" – ülekandesüsteemid ja vajaduse korral lülitus- ja marsruutimisseadmeid ning muud vahendid, mis võimaldavad edastada signaale traadi või raadio teel, optiliselt või muude elektromagnetiliste vahendite abil, kasutades sealhulgas satelliitvõrke, paik- (ahel- ja pakettkommuteeritud, k.a internet) ja liikuva maaside võrke, elektrikaabelsüsteeme, kui neid kasutatakse signaalide edastamiseks, raadio- ja teleringhäälinguvõrke ning kaabeltelevisioonivõrke, olenemata sellest, millist teavet nende kaudu edastatakse."

([124]) Vt kohtuotsus, Üldkohus, 15. detsember 2006, Abertis Telecom Terrestre, SA ja Telecom Castilla-La Mancha, SA *vs.* Euroopa Komisjon, liidetud kohtuasjad T-37/15 ja T-38/15, ECLI:EU:T:2016:743, punkt 115.

(201) Baskimaa ametiasutused väidavad, et selle üldist majandushuvi pakkuva teenuse määramine Itelazpile on sätestatud selgelt Baskimaa omavalitsuse, EUDELi (Baskimaa omavalitsuste liidu) ja kolme Baskimaa kohaliku omavalitsuse vahel sõlmitud konventsioonides.

(202) Nendes konventsioonides tunnistab Baskimaa omavalitsus, et sellised väärtused nagu üldine juurdepääs teabele ja teabe mitmekesisus nõuavad tasuta levitatava teleringhäälingu tagamist kogu riigis, ning kohustavad nende väärtuste eest hea seisma, laiendades riiklike multiplekside levipiirkonda ([125]). Üheski konventsioonide sättes ei ole aga tegelikult märgitud, et maapealsete võrkude käitamist peetakse avalikuks teenuseks. Seepärast leiab komisjon, et konventsioonide sõnastusest ei piisa, et sätestada selgelt avaliku teenuse osutamise ülesande ulatus, ning et selle põhjal ei ole võimalik väita, et edastamine maapealse võrgu kaudu on avalik teenus.

(203) Nagu on selgitatud põhjenduses (196), väitsid mitu isikut 2013. aasta otsuse peale esitatud tühistamishagides, et maapealse digivõrgu käitamine on asjaomases piirkonnas tunnistatud ametliku dokumendiga üldist majandushuvi pakkuvaks teenuseks, ning juhtisid komisjoni tähelepanu asjaomastele dokumentidele. Olles neid dokumente Üldkohtu menetluses analüüsinud, kinnitas Üldkohus komisjoni seisukohta, et ükski neist dokumentidest ei kujuta endast nõutavat ülesannet määravat õigusakti ([126]). Euroopa Kohus on nimetatud Üldkohtu otsuseid kinnitanud ([127]).

(204) Seetõttu on jõutud järeldusele, et Hispaania õigusaktide kohaselt ei ole maapealsete võrkude käitamine avalik teenus. Seda järeldust on kinnitanud Üldkohus oma otsustes kohtuasjades T-462/13, ([128]) T-465/13, ([129]) T-487/13, ([130]) T-541/13 ([131]) ja T-461/13 ([132]). Lisaks kinnitas neid kohtuotsuseid Euroopa Kohus oma otsustes liidetud kohtuasjades C-66/16 P kuni C-69/16 ([133]) ja kohtuasjas C-81/16 ([134]).

(205) Seega ei ole tõendatud, et esimene Altmarki tingimus on täidetud. Asjaolu, et esimene Altmarki kriteerium ei ole käesolevas asjas täidetud, kuna maapealse võrgu käitamise teenust ei ole selgelt ja täpselt määratletud avaliku teenusena, kinnitab mitu Üldkohtu ja Euroopa Kohtu otsust ([135]).

(206) Altmarki kohtuotsuses sätestatud kriteeriumid on kumuleeruvad, st nad kõik peavad olema täidetud, et meedet ei peetaks riigiabiks. Kuna esimene kriteerium on täitmata, ei kvalifitseeru Baskimaa omavalitsuse Itelazpile antud rahalised vahendid hüvitiseks üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamise eest. Nagu on selgitatud põhjenduses (62), ei mõjuta eespool esitatud hinnang Baskimaal 2. detsembril 2014 teenuselepinguga kehtestatud uue meetme hindamist, mille eesmärk on laiendada Baskimaa autonoomse piirkonna riiklike telekanalite leviala.

(207) Kui Hispaania õigusaktides oleks maapealse võrgu käitamine tunnistatud avalikuks teenuseks (mida see ei olnud), oleks igal juhul tehtud ilmne viga, nagu on selgitatud allpool.

(208) Väljakujunenud kohtupraktika kohaselt on liikmesriikidel ulatuslik kaalutlusõigus selle määratlemisel, mida nad peavad üldist majandushuvi pakkuvateks teenusteks, ning komisjon saab sellist liikmesriigipoolset teenuste määratlust kahtluse alla seada üksnes ilmse vea korral.

([125]) Konventsioonide põhjendused 6 ja 7 ning artikkel 5.

([126]) Vt kohtuasjas T-462/13 tehtud otsuse punktid 62–72; kohtuasjas T-465/13 tehtud otsuse punktid 60-73; kohtuasjas T-487/13 tehtud otsuse punktid 102-115; kohtuasjas T-541/13 tehtud otsuse punktid 84-95; kohtuasjas T-461/13 tehtud otsuse punktid 66–71. Lisaks leidis Üldkohus kõigis eespool nimetatud kohtuotsustes, et seadus nr 11/1998 ja seadus nr 32/2003 ei määratle televisiooniülekannete edastamise teenuseid üldist majandushuvi pakkuvate teenustena.

([127]) Vt otsus liidetud kohtuasjades C-66/16 P-C-69/16 P; kohtuotsus C-81/16.

([128]) Kohtuasjas T-462/13 tehtud otsuse punktid 55–79.

([129]) Kohtuasjas T-465/13 tehtud otsuse punktid 55–80.

([130]) Kohtuasjas T-487/13 tehtud otsuse punktid 89–119.

([131]) Kohtuasjas T-541/13 tehtud otsuse punktid 65–95.

([132]) Kohtuasjas T-461/13 tehtud otsuse punktid 53–78.

([133]) Vt liidetud kohtuasjades C-66–69/16 tehtud otsuse punktid 67–76.

([134]) Vt otsust kohtuasjas C-81/16, punktid 38–54.

([135]) Vt otsused kohtuasjades T-451/13 (punktid 65–110); T-461/13 (punktid 53–78); T-462/13 (punktid 55–79); T-465/13 (punktid 55–80); T-487/13 (punktid 89–119); C-81/16 (punktid 38–54); liidetud kohtuasjades C-66/16 P-C-69/16 P (punktid 67–76).

(209) Liikmesriikide pädevus määratleda üldist majandushuvi pakkuvaid teenuseid ei ole siiski piiramatu ja seda ei saa kasutada meelevaldselt üksnes selleks, et teatud majandussektor konkurentsinormide kohaldamisalast välja jätta. Samuti ei saa liikmesriikide kaalutlusõigust üldist majandushuvi pakkuvate teenuste määratlemisel kasutada viisil, mis oleks vastuolus liidu õiguse üldpõhimõtetega, nagu võrdse kohtlemise põhimõte ([136]).

(210) Võrdse kohtlemise põhimõte on ringhäälinguvõrke käitavate võrkude puhul tagatud tehnoloogilise neutraalsuse põhimõttega, kuigi see ei tähenda, et teenuseid osutavatele ringhäälinguvõrkudele konkreetse tehnoloogia valimine tähendaks igal juhul ilmset viga ([137]).

(211) Nagu on selgitatud põhjenduses (176), saavad II piirkonnas televisioonisignaali edastamise teenuseid osutada ka muud platvormid peale maapealsete platvormide, eelkõige satelliidiplatvorm.

(212) Neil asjaoludel ei saa asuda seisukohale, et maapealsed platvormid on televisioonisignaali edastamiseks hädavajalikud, rikkumata seejuures tehnoloogilise neutraalsuse põhimõtet ([138]).

(213) Maapealse platvormi käitamise võimalik määratlemine üldist majandushuvi pakkuva teenusena peab olema nõuetekohaselt põhjendatud, et mitte minna vastuollu võrdse kohtlemise põhimõttega ega diskrimineerida teisi platvorme.

(214) Sellega seoses tuleb meelde tuletada, et ajal, mil piirkondlikud ametiasutused laiendasid leviala, oli neil võimalus korraldada kas tehnoloogiliselt neutraalne hange või valida üks konkreetne tehnoloogia, kui see oli tol ajal kättesaadava teabe põhjal põhjendatud.

(215) Nagu on selgitatud põhjendustes (254)–(264), ei koostanud ühtegi Hispaania ametiasutuste ja abisaajate esitatud kulu-uuringut eelnevalt sõltumatu ekspert ja need näitasid, et satelliittehnoloogia oli selgelt kallim või ei vastanud II piirkonnas leviala laiendamise olulistele kvalitatiivsetele nõuetele.

(216) Nagu juba mainiti ja üksikasjalikult selgitati põhjenduses (176), puuduvad tehnilised nõuded, mis välistaksid satelliittehnoloogia kasutamise leviala laiendamiseks II piirkonnas.

(217) Igal juhul ja nagu on selgitatud põhjendustes (198)–(204), puudub õigusakt, millega ametiasutus oleks määranud maapealse platvormi operaatoritele üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamise ülesande, sealhulgas avaliku teenuse osutamise kohustuse ning milles oleks selgelt määratletud ülesanded ja nendega seotud kohustused.

(218) Eespool öeldut silmas pidades ja hoolimata liikmesriikide ulatuslikust kaalutlusõigusest üldist majandushuvi pakkuvate teenuste määratlemisel, oleks Hispaania õigusnormides maapealse võrgu käitamine avalikuks teenuseks tunnistamine (mida see ei olnud) vastuolus võrdse kohtlemise põhimõttega ja kujutaks endast seega ilmset viga).

Neljas Altmarki tingimus: võimalikult väikesed kulud kogukonnale

(219) Kui hanget ei korraldata, tuleb vajaliku hüvitise suuruse kindlaksmääramiseks vastavalt neljandale Altmarki tingimusele analüüsida kulusid, mida oleks nende kohustuste täitmiseks kandnud keskmise suurusega, hästi korraldatud juhtimise ja asjaomase avaliku teenindamise nõudluse rahuldamiseks sobivaid edastamisvahendeid omav ettevõtja. Selleks tuleks arvesse võtta nende kohustuste täitmisega seotud tulusid ja mõistlikku kasumit.

([136]) Vt otsus kohtuasjas C-390/06, punkt 51.
([137]) Vt otsus kohtuasjas T-37/15, punktid 123 ja 124.
([138]) Vt otsus kohtuasjas T-37/15, punkt 123.

(220) Autonoomsetes piirkondades, kus korraldati riigihange leviala laiendamiseks, mis oli vastuolus tehnoloogilise neutraalsuse põhimõttega ning eelkõige ei olnud see põhjendatud kulude eelneva võrdlemisega, ei saa sellist menetlust pidada neljandale Altmarki kriteeriumile vastavaks. Hankemenetlust, mis ilma mõjuva põhjuseta takistab teatavate huvitatud ettevõtjate osalemist, ei saa pidada avatud, läbipaistvaks ja mittediskrimineerivaks ([139]). Kuna hankemenetlused olid kohandatud maapealsete operaatorite vajadustele, arvasid teised platvormioperaatorid, kes oleksid võinud leviala laiendada, et nad on automaatselt menetlusest välja jäetud. Seetõttu järeldab komisjon, et valdkondades, kus riigihange korraldati vastuolus tehnoloogilise neutraalsuse põhimõttega, ei saa neljandat Altmarki tingimust pidada hankemenetluse korraldamisega täidetuks.

(221) Baskimaa puhul, kus hanget ei korraldatud, väidavad Baskimaa ametiasutused, et kriteerium on täidetud asjaolu tõttu, et Itelazpi ise on hästi korraldatud juhtimise ja sobiva varustusega ettevõtja nõutud tegevuste teostamiseks. Baskimaa ametiasutused jõuavad kulude võrdluse põhjal järeldusele, et satelliitlevi teenuste pakkumine oleks olnud kallim kui Itelazpi maapealse võrgu ajakohastamine ([140]). Neljanda Altmarki kriteeriumi täitmiseks aga ei piisa võrdlusest satelliittehnoloogiaga, et tõendada Itelazpi tõhusust. Olla võis ka teisi maapealseid operaatoreid, kes oleksid pakkunud seda teenust madalama hinnaga.

(222) Eeltoodut arvesse võttes jõuti järeldusele, et ka Baskimaa puhul ei ole neljas Altmarki tingimus täidetud. Kuna need tingimused on kumuleeruvad, ei saa väita, et Baskimaa ametiasutuste poolt Itelazpile antud rahalised vahendid ei kujuta endast riigiabi, sest rahastamine vastab tingimustele, mille põhjal saab seda pidada üldist majandushuvi pakkuva teenuse osutamise eest antud hüvitiseks.

(223) Teiste juhtumite puhul, kus hanget ei korraldatud, ei ole Hispaania ametiasutused esitanud analüüsi kulude kohta, mida keskmise suurusega, hästi korraldatud juhtimise ja avaliku teenindamise nõudluse rahuldamiseks sobivaid vahendeid omav ettevõtja oleks kandnud.

6.2.1.5. Konkurentsi moonutamine

(224) Hispaania ja Abertise väitel on maapealse digitelevisiooni tehnoloogia ja satelliittehnoloogia kaks eri turgu. Maapealne digitelevisioon on peamine platvorm tasuta levitatava maapealse televisiooni puhul, kus operaatorite arvu riigi turul määrab kindlaks Hispaania valitsuse antud litsentside arv. Maapealse televisiooni vabalevikanalite rahalised vahendid tulevad reklaamist. Satelliittelevisiooni puhul on suur hulk kanaleid kättesaadavad Hispaania ainukese tasulise televisiooniplatvormi kaudu, mille võrguoperaator on Astra. Neid kanaleid rahastatakse abonenttasudest, mida makstakse tavaliselt kanalite paketi eest. Hispaania ametiasutused juhivad tähelepanu ka sellele, et Hispaanias on satelliitlevi kulud ringhäälinguorganisatsioonide jaoks maapealse ringhäälingu kuludest märksa suuremad ja seepärast ei ole tasuta levitatava ringhäälingu organisatsioonid, sealhulgas piirkondlikud ja kohalikud ringhäälinguorganisatsioonid, huvitatud üleminekust sellele platvormile.

(225) Mitmel põhjusel on jõutud järeldusele, et maapealne platvorm ja satelliidiplatvorm moodustavad ühe ja sama turu.

(226) Esiteks osales Astra 2008. aastal hankemenetluses, mis korraldati digitelevisiooni leviala laiendamiseks Kantaabrias, ja võitis selle. 2008. aastal kohtus Astra mitmel korral autonoomsete piirkondade esindajatega, et esitada oma pakkumine edastada digitelevisiooni kanaleid, mida oli siiamaani edastatud maapealse platvormi kaudu. Ehkki Kantaabria ametiasutused nimetatud lepingu hiljem lõpetas, viitab satelliidioperaatori huvi pakkuda teenuseid konkurentsis maapealse platvormiga sellele, et satelliidioperaatoritel on võimalik osutada sarnaseid teenuseid.

([139]) Komisjoni teatis Euroopa riigiabi eeskirjade kohaldamise kohta üldist majandushuvi pakkuvate teenuste osutamise eest makstava hüvitise suhtes (ELT C 8, 11.1.2012, lk 4).

([140]) Itelazpi ei esitanud oma väite toetuseks mingeid tõendeid.

(227) Teiseks osutab satelliidioperaator Hispasat (Abertise tütarettevõtja) teenuseid mõnes II piirkonna osas ([141]) ja III piirkonnas kasutatakse üksnes satelliidiplatvormi. Selleks et hõlmata tasuta levitatavate telekanalitega riigi äärealad, kasutavad satelliiditeenuseid ka teised liikmesriigid ([142]).

(228) Kolmandaks edastatakse mitmeid maapealse platvormi kaudu levitatavaid avalik-õiguslikke kanaleid ja erakanaleid, mis jõuavad kõikjale kogu riigis, ka satelliidiplatvormide vahendusel, mida teeb ka Astra ise ([143]).

(229) Neljandaks on või olid hiljuti mõned piirkondlikud kanalid kättesaadavad satelliidiplatvormi kaudu. See on vastuolus väitega, et piirkondlikud ringhäälinguorganisatsioonid ei ole satelliidiplatvormist huvitatud.

(230) Viiendaks juhib komisjon tähelepanu Astra väitele satelliidiplatvormi suutlikkuse kohta pakkuda 1 380 kanalit ja neid geograafiliselt piiritleda. Astra sõnul ei ole satelliidiplatvormil sellise kanalite arvu edastamisel mingeid piiranguid. Pealegi tundub 1 380 piirkondlikku kanalit liialdusena. Tegemist on kogu Hispaanias üleriigiliste, piirkondlike ja kohalike kanalite jaoks olemas olevate sageduste maksimumarvuga, kuid väljastatud litsentside arv oli tegelikult märksa väiksem (vt joonealune märkus 24). Lisaks ei edasta mitte kõik litsentsi saanud ringhäälinguorganisatsioonid tegelikult saateid neile määratud sagedustel.

(231) Kuuendaks on mõned ringhäälinguorganisatsioonid märkinud, et nad eelistavad maapealset edastamist, sest on omandanud õiguse edastada saateid vaid maapealse platvormi kaudu. See ei tähenda aga seda, et maapealse edastuse ja satelliitedastuse turud oleksid erinevad turud. Nii nagu nemad on omandanud saadete edastamise õigused maapealse platvormi jaoks, saavad ringhäälinguorganisatsioonid vajaduse korral omandada need satelliidiplatvormi jaoks. Pealegi, kui riigihanke tulemusel tehakse otsus satelliidiplatvormi kasuks, nagu seda tehti III piirkonnas, võib kehtestada ringhäälinguorganisatsioonidele edastamiskohustuse. Lisaks on audiovisuaalmeediateenuseid käsitleva üldseaduse nr 7/2010 artikli 31 kohaselt audiovisuaalmeediateenuste litsentsisaajad kohustatud pidama läbirääkimisi oma peamiste ringhäälingukanalite müümiseks mis tahes tehnoloogiat kasutavatele teleringhäälinguteenuse osutajatele. Ringhäälinguorganisatsioonidel on kohustus pidada läbirääkimisi platvormioperaatoritega ja kõigi sellistest läbirääkimistest tulenevate vaidluste puhul võib pöörduda CNMC poole (vt põhjendus (184)).

(232) Ja veel – 2010. aasta mai andmete kohaselt ([144]) hõlmab maapealse digitelevisiooni leviala Hispaanias 98,85 % elanikkonnast, samal ajal kui ainult 93,5 % leibkondadest vaatab telerit maapealse platvormi vahendusel. Seega on 5 %-l leibkondadest küll juurdepääs maapealsele digitelevisioonile, kuid nad on otsustanud seda mitte kasutada, sest enamik neist vaatab satelliidi vahendusel tasulist televisiooni.

(233) Kokkuvõttes, kuna satelliitringhäälingu platvorm ja maapealse ringhäälingu platvorm konkureerivad teineteisega, toob meede, mida kohaldatakse maapealse digitelevisiooni tehnoloogia kasutuselevõtuks, käitamiseks ja hooldamiseks II piirkonnas, kaasa konkurentsi moonutamise nende kahe platvormi vahel. Tuleb märkida, et kõnealuse meetme tõttu on ebasoodsamas olukorras ka teised platvormid, eeskätt IP-televisioon. Ehkki lairibaühendus ei ole veel kogu II piirkonda jõudnud, on väga tõenäoline, et tulevikus laieneb selle leviala märkimisväärselt.

6.2.1.6. Mõju kaubandusele

(234) Meede mõjutab liidusisest kaubandust. Liidu kohtute praktika kohaselt „mõjutab riigi rahaline abi või riigi vahenditest antud rahaline abi ühendusesisest kaubandust, kui see tugevdab ühendusesiseses kaubanduses ühe ettevõtja positsiooni konkureerivate ettevõtjate suhtes” ([145]).

(235) Võrguoperaatorid tegutsevad sektoris, kus toimub liikmesriikidevaheline kaubandus. Abertis, nagu ka kaebuse esitaja Astra, kuulub rahvusvahelisse kontserni, mis konkureerib ühendusesiseses kaubanduses. Seepärast mõjutab meede, mida kohaldatakse maapealse digitelevisiooni tehnoloogia kasutuselevõtuks, käitamiseks ja hooldamiseks II piirkonnas, liikmesriikidevahelist kaubandust.

([141]) Hispasat pakub neid teenuseid, et toetada II piirkonnas maapealse digitelevisiooni võrku.
([142]) Nt Prantsusmaa.
([143]) Näiteks Antena 3, Cuatro, Telecinco, La Sexta, La Siete, Teledeporte, TVE, La2, Canal 24 horas.
([144]) Televisiooni nituru analüüs, mille Hispaania esitas pärast teavitamist järgmisest meetmest: digitaalse dividendi vabastamisel tekkiva kahju hüvitamine Hispaanias, SA.32619 (2011/N).
([145]) Kohtuotsus, Üldkohus, 29. september 2000, Confederecaión española de transporte de Mercancias (CETM) *vs.* Euroopa Ühenduste Komisjon, T-55/99, ECLI:EU:T:2000:223.

6.2.2. Järeldus abi olemasolu kohta

(236) Komisjon on eespool esitatud väidetele tuginedes seisukohal, et meede vastab ELi toimimise lepingu artikli 107 lõikes 1 sätestatud tingimustele. Seepärast tuleb meedet käsitada riigiabina ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses.

6.3. **Meetme siseturuga kokkusobivuse hindamine**

6.3.1. *Üldised kaalutlused*

(237) Komisjon toetab aktiivselt üleminekut analoogringhäälingult digiringhäälingule. Digisüsteemile ülemineku eelised toodi esile tegevuskavas „e-Euroopa 2005" ja kahes teatises, milles käsitletakse üleminekut digitelevisioonile ([146]). Komisjon möönab ka seda, et üleminek digisüsteemile võib viibida, kui jätta see täielikult turujõudude hooleks.

(238) Liikmesriigid võivad kasutada riigiabi teatava konkreetse turutõrke kõrvaldamiseks või sotsiaalse või piirkondliku ühtekuuluvuse tagamiseks ([147]). Igal konkreetsel juhul tuleb siiski näidata, et abi on probleemiga tegelemiseks sobiv vahend, et see piirdub hädavajalikuga ega moonuta tarbetult konkurentsi. Samal ajal nähakse digiringhäälingule ülemineku teatises ette, et teatavates digiteerimise valdkondades on riigi sekkumine kahel tingimusel põhjendatud: esiteks, kui kaalul on üldised huvid; teiseks turutõrke korral, kui turujõududest üksi ei piisa üldist huvi pakkuvate eesmärkide saavutamiseks. Teatises on öeldud ka seda, et riigi sekkumine peab põhinema igal juhul usaldusväärsel turuanalüüsil.

(239) Digiringhäälingule ülemineku teatises kirjeldatakse sellist üleminekut kui asjaomase majandusharu ees seisvat keerulist ülesannet, millega peaks toime tulema turg. Põhimõtteliselt peaks iga võrk osalema konkurentsis oma jõul. Selle põhimõtte järgimiseks peaks igasugune riiklik sekkumine olema tehnoloogiliselt neutraalne. Erandeid sellest põhimõttest saab teha ainult siis, kui sekkumise eesmärk on kõrvaldada konkreetne turutõrge või tasakaalustamatus ning meede on nende probleemide lahendamiseks asjakohane, vajalik ja proportsionaalne.

(240) Kui jätta selle ülesande lahendamine turu hooleks, on oht, et mitte kõik elanikkonnarühmad ei saa oma ebasoodsama sotsiaalse olukorra tõttu digitelevisiooni eeliseid kasutada. Seoses selle sotsiaalse ühtekuuluvuse probleemiga võiksid liikmesriigid tagada, et pärast analoogtelevisiooni väljalülitamist on digitelevisioon kättesaadav kõikidele kodanikele. Kuna üleminek digiringhäälingule põhjustab tarbijatele kulusid ja nõuab harjumuste muutmist, võiksid liikmesriigid aidata eelkõige selliseid ebasoodsamas olukorras olevaid ühiskonnarühmi nagu eakad, väikese sissetulekuga leibkonnad või ääremaade elanikud.

([146]) Komisjoni teatis „e-Euroopa 2005: infoühiskond kõigile" (COM(2002)263 final), komisjoni teatis analoogringhäälingult digiringhäälingule ülemineku kohta (üleminek digisüsteemile ja analoogsüsteemi väljalülitamine) (COM(2003)541 final) ja komisjoni teatis analoogringhäälingult digiringhäälingule ülemineku kiirendamise kohta (COM(2005)204 final).

([147]) Vt riigiabi tegevuskava „Vähem ja paremini suunatud riigiabi: riigiabireformi kava 2005–2009" (COM(2005)107 final).

(241) Komisjon on kohaldanud riigiabi eeskirju ([148]) vaadeldavas valdkonnas mitme digitaalringhäälingule ülemineku teatistel põhineva riigiabi otsusega. Liikmesriikidel on mitu võimalust rahastada üleminekut riiklikest vahenditest, tagamaks, et kõikidel geograafilistel aladel oleks jätkuvalt võimalik telesignaale asjakohaselt vastu võtta. See hõlmab edastusvõrgu rajamise rahastamist piirkondades, kus vastasel korral oleks telesignaali levi puudulik ([149]). Selliseid vahendeid võib anda üksnes juhul, kui need ei moonuta tarbetult tehnoloogiate- või ettevõtjatevahelist konkurentsi ja piirduvad vaid hädavajalikuga.

6.3.2. *Kavandatud meetme siseturuga kokkusobivuse hindamise õiguslikud alused*

(242) Hispaania ametiasutused viitasid ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktile c ja artikli 106 lõikele 2, et põhjendada meedet, juhul kui leitakse, et see kujutab endast ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 kohaselt riigiabi. Komisjon hindab nimetatud sätete valguses alljärgnevalt meetme kokkusobivust siseturuga, võttes arvesse eeltoodud üldisi kaalutlusi.

6.3.3. ***ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punkt c***

(243) Selleks et hinnata abi kokkusobivust siseturuga vastavalt ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktile c, võrdleb komisjon abi positiivset ja negatiivset mõju. Tasakaalustatuse kriteeriumi kohaldamisel hindab komisjon järgmist.

1. Kas abimeede on suunatud täpselt määratletud ühist huvi pakkuva eesmärgi saavutamisele?

2. Kas abi on kavandatud nii, et sellega on võimalik saavutada ühist huvi pakkuvat eesmärki, st kas sellega püütakse kõrvaldada turutõrget või saavutada mõnda muud eesmärki? Hinnates eelkõige järgmist.

   a) Kas abimeede on asjakohane vahend, st kas on muid, sobivamaid vahendeid?

   b) Kas meetmel on ergutav mõju, st kas abi muudab ettevõtjate käitumist?

   c) Kas abimeede on proportsionaalne, st kas väiksema abiga saavutataks sama käitumuslik muutus?

3. Kas konkurentsimoonutused ja mõju kaubandusele on piiratud, nii et abi kogumõju oleks positiivne?

6.3.3.1. Ühist huvi pakkuv eesmärk

(244) Abikava eesmärk on kiirendada Hispaanias üleminekut digiringhäälingule ja tagada teatud äärealade ja maapiirkondade elanikele telesignaalide vastuvõtmise järjepidevus. Seega on meetme eesmärk võimaldada neis piirkondades elavatel inimestel vaadata telerit. Juurdepääs meediale, sealhulgas teleülekannetele, on kodanike jaoks oluline, et nad saaksid kasutada oma põhiseaduslikku õigust pääseda ligi teabele. Komisjon on tunnistanud digiedastuse tähtsust ja tugevaid külgi tegevuskavas „e-Euroopa 2005“ ([150]) ja ka oma kahes teatises, milles käsitletakse üleminekut analoogringhäälingult digiringhäälingule ([151]). Lisaks juhtis komisjon oma teatises „i2010 – kasvu ja tööhõivet edendav Euroopa infoühiskond” ([152]) tähelepanu sellele, et 2012. aastaks kavandatud maapealse analoogtelevisiooni väljalülitamine parandab Euroopas juurdepääsu spektrile. Kuna digiringhääling kasutab spektrit tõhusamalt, vabanevad spektrialad teistele kasutajatele, näiteks uutele ringhäälingu- ja mobiiltelefoniteenustele, mis omakorda soodustab innovatsiooni ja majanduskasvu televisiooni- ja elektroonilise side tööstuses.

([148]) Vt muu hulgas N622/03 – Digitalisierungsfonds – Austria (ELT C 228, 17.9.2005, lk 12); komisjoni 9. novembri 2005. aasta otsus 2006/513/EÜ riigiabi kohta, mida Saksamaa Liitvabariik on kasutanud maapealse digitaaltelevisiooni (DVB-T) kasutuselevõtmiseks Berliin-Brandenburgis (ELT L 200, 22.7.2006, lk 14); komisjoni 20. detsembri 2006. aasta otsus 2007/258/EÜ meetme C 24/2004 (ex NN 35/2004) kohta, mida Rootsi on kohaldanud maapealse digitaaltelevisiooni kasutusele võtmiseks (ELT L 112, 30.4.2007, lk 77); komisjoni 24. jaanuari 2007. aasta otsus 2007/374/EÜ riigiabi C 52/2005 (ex NN 88/2005, ex CP 101/2004) kohta, mida Itaalia Vabariik andis digitaaldekoodrite toetusega ostmiseks (ELT L 147, 8.6.2007, lk 1); N270/06 – avatud rakendusliidestega digitaaldekoodrite ostmiseks antavad toetused – Itaalia (ELT C 80, 13.4. 2007, lk 3); N107/07 – toetused IdTV jaoks – Itaalia (ELT C 246, 20.10.2007); komisjoni 23. oktoobri 2007. aasta otsus 2008/708/EÜ riigiabi C 34/06 (ex N 29/05 ja ex CP 13/04) kohta, mida Saksamaa Liitvabariik soovib anda maapealse digitaaltelevisiooni (DVB-T) kasutusele võtmiseks Nordrhein-Westfalenis (ELT L 236, 3.9.2008, lk 10); SA.28685 – Captación de Televisión Digital en Cantabria – Hispaania (ELT C 119, 24.4. 2012).

([149]) Vt otsus 2006/513/EÜ, põhjendus 132.

([150]) Komisjoni teatis „e-Euroopa 2005: infoühiskond kõigile“ (COM(2002) 263 final).

([151]) Komisjoni teatis analoogringhäälingult digiringhäälingule ülemineku kohta (üleminek digisüsteemile ja analoogsüsteemi väljalülitamine) (COM(2003) 541 final) ja komisjoni teatis analoogringhäälingult digiringhäälingule ülemineku kiirendamise kohta.

([152]) COM(2005) 204 final, 1. juuni 2005.

(245) Seepärast on jõutud järeldusele, et meede on suunatud täpselt määratletud ühist huvi pakkuva eesmärgi saavutamisele.

6.3.3.2. Täpselt määratletud abi

Turutõrge

(246) Nagu märkisid Hispaania ametiasutused, on üldiselt tunnistatud ohtu, et mitte kõik elanikkonnarühmad ei saa digitelevisiooni eeliseid kasutada (sotsiaalse ja piirkondliku ühtekuuluvuse probleem). Turutõrge võib esineda olukorras, kus turuosalised ei võta piisavalt arvesse digiringhäälingule ülemineku positiivset mõju ühiskonnale tervikuna, sest neil puuduvad selleks majanduslikud stiimulid (positiivne välismõju). Peale selle võivad liikmesriigid seoses sotsiaalse ühtekuuluvusega soovida tagada, et kõigil kodanikel oleks pärast analoogtelevisiooni väljalülitamist juurdepääs digitelevisioonile, ning seetõttu võivad nad kaaluda ka meetmeid tagamaks, et kõikidel geograafilistel aladel on jätkuvalt võimalik telesignaale asjakohaselt vastu võtta.

(247) Komisjon tunnistas oma menetluse algatamise otsuses, et turutõrge on ka see, et ringhäälinguorganisatsioonid ei ole valmis kandma lisakulusid, mis tekivad leviala laiendamisel aladele, mis jäävad väljapoole nende seadusest tulenevaid kohustusi. Peale selle ei ole ei satelliidiplatvormid ega eramajapidamised teinud investeeringuid, et digitelevisiooni kanaleid saaks satelliidi kaudu vastu võtta kõik II piirkonna elanikud. Seepärast tunnistab komisjon, et kui digitelevisiooni leviala eest hea seismine jäetakse täielikult turujõudude hooleks, võivad inimesed, kelle alaline elukoht on mõnes maapiirkonnas, jääda tasuta levitatava digitelevisiooni signaali vastuvõtmisest täiesti kõrvale ning et riigi sekkumisest rahalise toetuse näol võib inimestele kasu olla.

Meetme tehnoloogiline neutraalsus, asjakohasus ja proportsionaalsus

(248) Tehnoloogiline neutraalsus on sõnastatud selgelt mitmes komisjoni otsuses, mis on tehtud digiringhäälingule üleminekuga seotud juhtumites ([153]). Seda on kinnitanud Üldkohus ja Euroopa Kohus ([154]).

(249) Tehnoloogia tuleks üldjuhul valida tehnoloogiliselt neutraalse hankemenetluse käigus, nagu tehti teistes liikmesriikides ([155]). Nagu on märgitud jaotises 2.2, ei ole valdav enamik hangetest olnud tehnoloogiliselt neutraalsed, sest neis viidatakse kas hankemenetluse eseme määratluses selgelt või tehnilises kirjelduses kaudselt maapealsele tehnoloogiale ja maapealsele digitelevisioonile. Neid nõudeid suutsid täita ainult maapealse digitelevisiooni operaatorid (ja nendes hangetes osalesid tegelikult ainult need operaatorid). Hispaania väidab, et hankes esinenud viited maapealsele digitelevisioonile või nõuded, mis osutasid maapealse digitelevisiooni seadmetele ja ülekandejaamadele, ei tähendanud seda, et selliste jaamade kasutamine oli pakkujatele kohustuslik. Neid viiteid ei ole mõistlik tõlgendada Hispaania osutatud viisil.

(250) Esiteks kehtestati Itelazpi 2019. aasta uuringu kohaselt Hispaania valitsuse poliitikaga II piirkonnale piirang, nõudes maapealse digitelevisiooni kasutamist. Itelazpi 2019. aasta uuringus märgitakse, et muu tehnoloogia kasutamiseks oleks piirkondlik omavalitsus pidanud arutama riigi valitsusega selle piirangu kaotamist II piirkonnas ([156]). Ükski piirkondlik omavalitsus ei ole püüdnud selle piirangu kaotamist arutada.

([153]) Vt joonealune märkus nr 148.

([154]) Kohtuotsus, Üldkohus, 6. oktoober 2009, FAB Fernsehen aus Berlin GmbH *vs.* komisjon, T-8/06, ECLI:EU:T:2009:386, punktid 70–84; kohtuotsus, Euroopa Kohus, 15. september 2011, Saksamaa *vs.* komisjon (punktid 77–83), C-544/09 P, ECLI:EU:C:2011:584; kohtuotsus, Üldkohus, 15. juuni 2010, Mediaset SpA *vs.* komisjon, T-177/07, ECLI:EU:T:2010:233, punkt 109; ja kohtuotsus, Euroopa Kohus, 28. juuli 2011, Mediaset SpA *vs.* komisjon, C-403/10 P, ECLI:EU:C:2011:533, punktid 100–108. Vt ka otsuseid kohtuasjades T-462/13 (punktid 102–139), T-465/13 (punktid 94–117), T-487/13 (punktid 128–140), T-541/13 (punktid 119–129) ja T-461/13 (punktid 94–112), mida Euroopa Kohus kinnitas liidetud kohtuasjades C-66/16 P–C-61/16 ja T-61/16 tehtud otsuses. Vt ka otsus kohtuasjas T-808/14 (punktid 139–149) ja otsus liidetud kohtuasjades T-37/15 ja T-38/15 (punktid 157–166), mida Euroopa Kohus kinnitas kohtuasjades C-91/17 P, C-92/17 ja C-114/17P.

([155]) Vt joonealune märkus nr 21.

([156]) FTI Consulting: Providing Digital Television Services in the Basque Region of Spain, lk 12, 20, 44, 9.5.2019. Esitanud Itelazpi.

(251) Teiseks takistas asjaolu, et Hispaania keskvalitsus eelistas maapealse digitelevisiooni tehnoloogiat ja hankemenetluses viidati maapealsele digitelevisioonile, pakkujaid esitamast muul tehnoloogilisel lahendusel põhinevat pakkumust. Seega eirab Hispaania valitsus oma ametliku argumendiga tegelikku ärilist olukorda. Hangetes osalemine on ressursimahukas ja seepärast kulukas igale pakkujale. II piirkonna meetme jagamine mitmeks sajaks eraldi hankeks on kulusid mitmekordistanud, mis on märkimisväärne takistus igale pakkujale, kes soovib hõlmata kogu II piirkonda. Seepärast anti maapealset digitehnoloogiat soosivate keskvalitsuse meetmetega, mis on lahti seletatud põhjendustes (138) ja (139), hangetes esinenud konkreetsete viidetega maapealsele digitelevisioonile ja vajadusega osaleda sadades hangetes teistele platvormioperaatoritele jõuliselt märku sellest, et sellistes hangetes osalemine ei ole äriliselt põhjendatud. Seetõttu on jõutud järeldusele, et need viited muutsid teiste platvormide operaatorite konkureerimise enamikul juhtudel võimatuks ([157]).

(252) Tehnoloogiliselt neutraalse hanke eelis on see, et abi andev asutus oleks saanud valida eri pakkumuste vahel, kusjuures pakkujad oleksid arvatavasti teinud ka allahindlust. Teisalt võib hankemenetluse ärajätmine olla põhjendatud juhul, kui eelnevast uuringust nähtub, et võttes arvesse kõiki võimalikke allahindlusi, mida võimalikud pakkujad teeksid, osutub mis tahes muu tehnoloogia selgelt kulukamaks või ei vasta olulistele kvaliteedinõuetele ([158]). Sellise kulu-uuringu peaks tegema sõltumatu ekspert ja see peab vastama teatavatele kvaliteedinõuetele (see peaks näitama märkimisväärset kulude erinevust, uuringu tulemused peavad olema usaldusväärsed ja andmed peavad olema kontrollitavad). Sellisel juhul saaks ametiasutus vältida hankemenetluse kulusid ja ajakadu ([159]).

(253) See kehtib veelgi enam käesoleval juhul, kuna 2008. aastal oli satelliidioperaator Astra juba võitnud Kantaabria autonoomse piirkonna hanke (vt põhjendus (13)). Kuna see hange oli tehnoloogiliselt neutraalne, tõendab see seda, et tol ajal ei olnud maapealsel digitelevisioonil tõenäoliselt sellist nõutavat kulu- või kvaliteedieelist. Lisaks kasutatakse satelliittehnoloogiat kogu III piirkonnas ja II piirkonnas maapealse digitelevisiooni taristu tugiteenusena ([160]). See näib viitavat ka sellele, et põhimõtteliselt sobib satelliittehnoloogia televisioonisignaalide edastamiseks II piirkonnas.

(254) Võttes arvesse neid tõendeid, mis on vastuolus eeldusega, et maapealse digitelevisiooni tehnoloogial on selge kulueelis, peaks kulu-uuring, mis toetab otsust eelistada teatavat tehnoloogilist lahendust, vältides tehnoloogiliselt neutraalset hanget, olema eriti üheselt mõistetav. See peaks vastama vähemalt viiele järgmisele kumulatiivsele tingimusele: 1) uuring tuleb teha eelnevalt, ([161]) 2) selle peaks tegema sõltumatu ekspert, 3) see peaks näitama märkimisväärset kulude erinevust, ([162]) 4) tulemused peavad olema usaldusväärsed ([163]) ja 5) andmed peavad olema kontrollitavad.

([157]) Ehkki kolm konsortsiumi (Castilla-La Mancha Telecom, Telefónica ja Astra) tegid Kantaabria esialgses tehnoloogiliselt neutraalses hankemenetluses oma pakkumise, mis tugines satelliitlahendusele, ei osalenud järgmistes hangetes neist kolmest ükski – ega ka ükski teine muu kui maapealse digitelevisiooni platvormi operaator.

([158]) Sellise uuringuga põhjendati konkreetse tehnoloogia valimist ühe lairibaühendusega seotud juhtumi puhul; vt komisjoni otsus N222/2006 – abi Sardiinia digitaalse lõhe ületamiseks (ELT C 68, 24.03.2007).

([159]) Ühendkuningriik valis kohalike televisiooniülekannete edastamiseks maapealse digitehnoloogia uuringu alusel, mille tegi eelnevalt riigi reguleeriv asutus OFCOM, ja turuosalistega eelnevalt peetud konsultatsioonide põhjal. Seda arvesse võttes ei nõudnud komisjon tehnoloogiliselt neutraalse hanke korraldamist. SA.33980 (2012/N) – Ühendkuningriigi kohalik televisioon, http://ec.europa.eu/competition/state_aid/cases/244689/244689_1425664_116_2.pdf.

([160]) Näiteks Itelazpi ja Cellnexi puhul ei saa mõned maapealse digitelevisiooni edastamise kohad vastu võtta multiplekssignaale maapealses võrgus ja Hispasati satelliitidelt. Vrdl Itelazpi 2015. aasta uuring, lk 20.

([161]) Ainult juhul, kui uuring tehakse enne konkreetse tehnoloogilise lahenduse valimist (eelnevalt), võib ametiasutus väita, et tema otsus loobuda tehnoloogiliselt neutraalsest hankest põhineb sellisel uuringul.

([162]) Kuluprognoosid põhinevad eeldustel ja on seetõttu ebakindlad. Eelneva tehnoloogilise valiku põhjendamiseks peavad kuluprognoosid olema konservatiivsed. Need peavad hõlmama võimalikku kulude vähendamist, mida potentsiaalsed pakkujad võivad saavutada oma turupositsiooni või võimaliku sünergia alusel. Need peaksid ka kajastama võimalikke allahindlusi, mida pakkuja võib uuele turule sisenemiseks teha.

([163]) Kulude võrdlus on usaldusväärne, kui aluseks olevate eelduste mõistlikus vahemikus muutumisel üldine tulemus ei muutu.

(255) Uurimise käigus esitasid Hispaania ametiasutused mitu kulu-uuringut, mis väidetavalt näitasid, et maapealse digitelevisiooni tehnoloogia kasutamine oleks vähem kulukas kui satelliittehnoloogia kasutamine. Kõigi nende kulude võrdluste puuduseks on see, et need keskenduvad üksnes paigalduskuludele. Enamik neist ei võta üldse arvesse käitamis- ja hoolduskulusid. Pärast maapealse digitaaltelevisiooni kasutuselevõttu on siiski selgunud, et nimetatud tehnoloogia kasutamisega on kaasnenud märkimisväärsed käitamis- ja hoolduskulud, mida Hispaania ametiasutused on rahastanud pideva käitamis- ja hooldusabi andmisega maapealse digitelevisiooni operaatoritele (kuni tänaseni). Eri tehnoloogiate kulude võrdlemisel tuleks arvesse võtta kõiki asjakohaseid kulusid, st ka käitamis- ja hoolduskulusid.

(256) Hispaania 2007. aasta eeluuring, mida on kirjeldatud põhjenduses(119), ei tõenda piisavalt maapealse platvormi paremust satelliidiplatvormi ees. Vastupidi, uuringus järeldatakse, et konkreetse tehnoloogilise lahenduse valikut leviala laiendamiseks tuleb analüüsida iga piirkonna puhul eraldi, võttes arvesse iga piirkonna topograafilisi ja demograafilisi eripärasid. See järeldus toetab vajadust korraldada tehnoloogiliselt neutraalne hange, et määrata kindlaks, milline platvorm on kõige sobivam. Üldkohus kinnitas, et Hispaania 2007. aasta uuring ei tõendanud piisavalt maapealse platvormi paremust satelliidiplatvormi ees. Lisaks leidis Üldkohus, et Hispaania 2007. aasta uuringu raames tehtud analüüs ei õigusta tehnoloogilise neutraalsuse põhimõtte eiramist ([164]).

(257) Mõned autonoomsed piirkonnad esitasid uurimise käigus piirkonnasisesed arvutused, kus võrreldi mõlema tehnoloogia kulusid leviala laiendamisel. Lisaks sellele, et pole kindel, millal need arvutused tehti, ([165]) ei olnud ükski neist piisavalt üksikasjalik ja usaldusväärne, et õigustada leviala laiendamiseks maapealse tehnoloogia valimist ([166]). Pealegi ei olnud ühtki neist teinud sõltumatu ekspert. 2010. aasta novembris teatas Galicia autonoomne piirkond 2009. aastal toimunud kohtumistest Astraga ja esitas kulude võrdluse, mis sisaldas Astra poolt nende arutelude käigus esitatud andmeid. Seda kulude võrdlust on käsitletud apellatsioonkaebuses, mille Galicia autonoomne piirkond esitas 2013. aasta otsuse peale, ning Üldkohus ei nõustunud, et need arvutused põhjendasid maapealse tehnoloogia paremust satelliittehnoloogia ees ([167]). Selles kulude võrdluses ei võeta arvesse kulusid, mis kaasnevad maapealse digitelevisiooni vastuvõtuseadmete tarnimisega lõpptarbijatele. Need kulud on märkimisväärsed, sest üleminekuga maapealsele digitelevisioonile pidi iga leibkond saama antenni ja dekoodri.

(258) Cellnexi (Abertis) esitatud kahe kulu-uuringu kohta tuleb märkida, et need tehti 2010. aastal, tükk aega pärast uuritud meetmete rakendamist. Olenemata sellest, kas neid uuringuid võib pidada sõltumatuteks ja piisavalt usaldusväärseteks, tähendab asjaolu, et need tehti pärast vaidlusaluste meetmete võtmist, seda, et nendele uuringutele ei saa viidata toetamaks väidet, et Hispaania valitsus ei suutnud korraldada tehnoloogiliselt neutraalset hankemenetlust. Lisaks on nende uuringute tulemused vastuolus Astra esitatud kuluprognoosidega, mis väidetavalt tõendavad, et satelliittehnoloogia on kulutõhusam ([168]).

([164]) Vt otsus kohtuasjas T-461/13 (punktid 118–120); otsus kohtuasjas T-462/13 (punktid 113–114); otsus kohtuasjas T-465/13 (punktid 104–105); otsus kohtuasjas T-541/13 (punktid 132–133).

([165]) Piirkonnasisestel arvutustel puudub kuupäev ja need võivad olla tehtud tagantjärele. Need esitati komisjonile hulk aega pärast uurimise algust ja aastaid pärast meetme rakendamist (st Galicia 2010. aastal, Navarra, Madrid, La Rioja, Valencia 2011. aastal, Aragón 2012. aastal).

([166]) Murcia esitab 15. oktoobri 2008. aasta kulude võrdluse, mis väidetavalt näitab, et satelliittehnoloogia kasutuselevõtu kulud on omavalitsuse puhul 70 % ja kodanike puhul 100 % suuremad kui maapealse digitelevisiooni kulud. Kulude võrdlus ei ole siiski kontrollitav, kuna esitatud ei ole lisasid andmete ja arvutuskäikudega. Võrdluses ei võeta arvesse, et hankemenetluses (nagu oli Kantaabria puhul) võib satelliidioperaator teha allahindlusi, ega arvestata seda, et maapealse digitelevisiooni tehnoloogia puhul tekivad peale paigaldamiskulude märkimisväärsed käitamis- ja hoolduskulud.

([167]) Vt Üldkohtu arutluskäik kohtuasjas T-463/13: Comunidad Autónoma de Galicia *vs.* komisjon, punktid 128–129.

([168]) Itelazpi kinnitab oma 13. juuni 2019. aasta kirjas Astra kulu-uuringuid. Ta väidab, et neil uuringutel on mitu puudust, selgitamata siiski, millised need puudused on ja mil määral oleksid need Astra üldiste järelduste tegemisel määrava tähtsusega. Oma 13. juuni 2019. aasta kirjas kritiseerib Cellnex Telecom üksikasjalikumalt mitut Astra kuluprognoosi (lk 24–26). Kuna komisjon ei tugine ühelegi konkreetsele aruandele, siis neid põhjalikumalt ei käsitleta.

(259) Hispaania ametiasutused esitasid veel ühe uuringu 8. novembril 2012, seega rohkem kui neli aastat pärast seda, kui Hispaania valitsus oli algatanud abi andmise maapealse digitelevisiooni taristule ([169]) (edaspidi „Hispaania 2012. aasta uuring"). Komisjon märgib, et Hispaania 2012. aasta uuring esitati ühe teise juhtumi raames ([170]) ja see registreeriti käesolevas juhtumis Hispaania ametiasutuste taotlusel. Uuringus võrreldakse iga eluruumi televisiooni vastuvõtuseadmete kohandamise kulusid kogu Hispaania elanikkonna puhul nn digitaalse dividendi kättesaadavaks tegemise tulemusena. Hispaania 2012. aasta uuring ei ole käesolevas juhtumis asjakohane, sest see ei ole seotud maapealse digitelevisiooni leviala laiendamisega II piirkonnas ega ühegi vaadeldavast abist rahastatava kuluartikliga. Pealegi on selle tegemise aeg selline, et valitsuse otsus maapealse digitelevisiooni kasuks ei saanud põhineda Hispaania 2012. aasta uuringul. Lisaks on Hispaania 2012. aasta uuringul see puudus, et ei ole nimetatud andmete allikat. Seega ei ole kasutatud andmed kontrollitavad.

(260) Täiendavad järeluuringud esitati 2019. aastal, st umbes kümme aastat pärast seda, kui Hispaania valitsus võttis meetmeid maapealse digitelevisiooni kasutuselevõtmiseks II piirkonnas. Kataloonia uuringus hinnati eri tehnoloogiaid, mis on ette nähtud digitelevisiooni pakkumiseks II piirkonnas. Uuring põhineb 2008. aasta andmetel. Uuringus jõuti järeldusele, et kõige elujõulisemad tehnoloogiad olid maapealne ja satelliittehnoloogia; ja et nende kahe tehnoloogia puhul oli maapealse digitaaltelevisiooni tehnoloogia kodanike jaoks kõige odavam.

(261) Uuring tehti 2017. aastal, tükk aega pärast uuritud meetmete rakendamist. Asjaolu, et see on vaidlusalustest meetmetest hilisem, välistab selle, et selline uuring õigustaks Hispaania valitsuse loobumist tehnoloogiliselt neutraalsest hankest. Lisaks ei ole uuringu tulemused usaldusväärsed ([171]).

(262) 13. juunil 2019 esitas Baskimaa autonoomse piirkonna maapealse digitelevisiooni abi saaja Itelazpi kaks uuringut, millest väidetavalt ilmnes, et digitelevisiooni signaalide edastamine maapealse digitelevisiooni võrgu kaudu on kulutõhusam kui selliste signaalide edastamine satelliidivõrgu kaudu. Esimene Itelazpi uuring koostati 2015. aastal ja teine 2019. aastal.

(263) Itelazpi 2015. aasta uuringus hinnati lisakulusid, mis kaasnevad riiklike multiplekside leviala tagamisega maapealse digitelevisiooni ja satelliittelevisiooni kaudu (välja arvatud piirkondlikud teenused). Uuringust on välja jäetud nii riiklike kui ka piirkondlike teenuste ühised kulud, nagu Itelazpi olemasolev taristu, haldamine ja muud tugiteenused. See hõlmab ülekandeseadmeid, tarbijatele mõeldud digimuundureid ja ühisantennide süsteeme.

(264) Ka need uuringud on koostatud tükk aega pärast tegeliku otsuse tegemist. Olenemata nende tulemuste tõesusest ei saa neid seega käsitada valitsuse poolt teatava tehnoloogia kasuks tehtud esialgse valiku alusena ([172]). Lisaks on kuluuuringute tulemused peamiselt ajendatud aluseks olevatest eeldustest, mis ei ole usaldusväärsed ([173]). Samuti ei vasta need eespool põhjenduses (254) ([174]) kindlaksmääratud kvaliteedinõuetele.

([169]) Analysys Mason: Evaluación de los costes sobrevenidos de las diferentes tecnologías para poder recibir la cobertura actual del servicio de televisión tras la liberación del dividendo digital. 20 de septiembre de 2012.

([170]) Riigiabi SA.32619 (2012/C (ex 2011/N)) kohta, millest teatas Hispaania Kuningriik ja mis on ette nähtud digitaalse dividendi vabakslaskmisega seotud teatavate kulude hüvitamiseks (ELT L 361, 31.12.2016, lk 1).

([171]) Näiteks ei ole üksikute majade kohta tehtud paigalduskulude analüüs korrektne. Uuringus eeldatakse, et erinevalt satelliittehnoloogiast on kõigis majades peaaegu kõik maapealse digitelevisiooni seadmed olemas. Selle eelduse tõttu on satelliittehnoloogia kulud suuremad kui maapealse digitelevisiooni kulud. Kuigi uuringus on märgitud, et mõlema tehnoloogia jaoks vajalikud paigaldusseadmed on sarnased, on maapealse digitelevisiooni puhul arvutuste kohaselt dekoodri maksumus vaid 30 eurot, satelliittehnoloogia puhul aga 588 eurot. Sellest 588 eurost on 270 eurot ette nähtud kahe satelliitvastuvõtja ostmiseks. Maapealse digitelevisiooni ja satelliittehnoloogia erinev kohtlemine ilmneb ka kogukulu arvutustest. Üle 71 miljoni euro on arvestatud üksikute majade kohandamise eest satelliittehnoloogia jaoks, samal ajal kui maapealse digitelevisiooni tehnoloogia puhul kohandamiskulud puuduvad.

([172]) Itelazpi ei väitnud, et keskvalitsus või Baskimaa piirkondlik omavalitsus tugines oma otsuses uuringus kasutatud andmetele.

([173]) Näiteks Itelazpi 2015. ja 2019. aasta uuringutes eeldatakse, et satelliiditeenuste osutamisel renditakse satelliidiplatvormilt olemasoleva satelliiditranspondri võimsus ja satelliidiühendust käitatakse ise. Ei kaaluta võimalust, et satelliidioperaator võib ise turule siseneda, nagu Kantaabria hanke puhul. Seetõttu on arvutus satelliittehnoloogia suhtes erapoolik, kuna see välistab igasuguse koguselise allahindluse või võimalikud hinnaläbirääkimised, mis pakkumismenetluse käigus tavaliselt toimuksid. Nagu on tõendatud seoses Kantaabria hankemenetlusega, võis satelliidioperaator avatud hankemenetluse puhul tugineda oma pakkumuses täiesti teistsugusele hinnaarvutusele. Täpsemalt öeldes on kuluarvutused kallutatud. Näiteks kasutavad nad satelliitside maksumuse arvutamisel satelliidipõhiste digimuundurite praeguseid hindu, mis on oluliselt kõrgemad kui mõnes teises ELi liikmesriigis (Itelazpi 2015. aasta uuringu lk 10 ja 2019. aasta uuringu lk 45). Jäetakse arvesse võtmata allahindluse võimalus koguse pealt, mida satelliidioperaator võib saada, kui ta tegutseb mitmes liikmesriigis.

([174]) Kuluarvestust ei ole võimalik kontrollida. Maapealse digitelevisiooni hinnaga seoses viidatakse uuringus Itelazpi siseandmetele. Neid andmeid ei ole uuringule lisatud. Seoses satelliittehnoloogia kuludega viidatakse uuringus Astrale, jättes siiski näitamata, kus ja millises kontekstis Astra selliseid andmeid esitas.

(265) Kokkuvõttes võib öelda, et Hispaania valitsus ei korraldanud tehnoloogiliselt neutraalseid hankeid. Tema valik maapealse digitelevisiooni tehnoloogia kasuks ei põhinenud sõltumatul ja põhjalikul eeluuringul, mis õigustaks avatud hankemenetluse puudumist.

(266) Uurimisalust meedet ei saa pidada ka asjakohaseks.

(267) Tõsiasi, et mõned II piirkonna leibkonnad võtavad vabalevikanaleid vastu satelliidi vahendusel, ([175]) tõendab, et maapealne tehnoloogia ei ole alati kõige tõhusam ja asjakohasem platvorm. Tuleb märkida, et satelliitlahendust on kasutatud ka mõnes teises liikmesriigis ([176]).

(268) Peale selle annab tõsiasi, et Astra osales tehnoloogiliselt neutraalses hankes, mis korraldati digitelevisiooni leviala laiendamiseks Kantaabrias, ja võitis selle, alust eeldada, et seda teenust võib pakkuda ka satelliidiplatvormi kaudu ([177]).

(269) Meetme asjakohasust alles kaalutakse. Kuna 800 MHz sagedusalal toimunud üleminek analoogtelevisioonilt maapealsele digitelevisioonile jõudis Hispaanias 3. aprillil 2010 lõpule, otsustati 2011. aastal panna 800 MHz sagedusala enampakkumisele. Seetõttu tuli saated hiljemalt 1. jaanuariks 2014 üle kanda muudele kanalitele, mis asuvad 790 MHz sagedusalast väiksemates sagedusalades. Kuna see tekitas lisakulusid, teatas Hispaania 5. novembril 2011 kahest kodumajapidamistele ja ringhäälinguorganisatsioonidele suunatud meetmest, mille eelarve oli I piirkonnas 600–800 miljonit eurot. 2016. aasta augustis leidis komisjon, et need meetmed kujutasid endast siseturuga kokkusobimatut abi ([178]). Selliseid kulusid ei oleks tekkinud, kui oleks valitud mõni muu platvorm (IP-, kaabel- või satelliittelevisioon).

(270) Lisaks märgiti, et uued mobiilsideteenused (LTE, 4G) kasutavad sagedust, mis on lähedal maapealse digitelevisiooni kasutatavale spektrile, ja seetõttu võivad need mobiilsideteenused häirida maapealse digitelevisiooni signaale, mistõttu kodumajapidamised peavad ostma kulukaid filtreid, et kaitsta oma maapealse digitelevisiooni signaali sellise häirimise eest ([179]). Ei saa välistada, et selline häirimine on üldisem probleem, mis ohustab tulevikus maapealse edastuse sobivust, eriti järgmise põlvkonna juurdepääsuvõrkude suurema ja ulatuslikuma rajamise taustal.

(271) Hispaania esitas veel kaks väidet toetamaks seisukohta, et satelliitedastus oleks maapealsest digitelevisioonist kallim. Esiteks sisaldavad ringhäälinguorganisatsioonide ja teatavate sisupakkujate vahel sõlmitud lepingud territoriaalseid piiranguid. Sellise tingimusjuurdepääsu tagamine oleks satelliittehnoloogia puhul kallim. Teiseks ei suudeta satelliittehnoloogiaga edastada suurt arvu piirkondlikke kanaleid. Neid väiteid ei ole põhjendatud ning need on vastuolus tõsiasjaga, et Astra Kantaabria leping sisaldas igati korralikku tingimusjuurdepääsusüsteemi. Pealegi oleks Astra kuluarvutuste kohaselt satelliittehnoloogia odavam isegi siis, kui iga Hispaania piirkonnaga tuleks sõlmida eraldi leping. Piirkondlike ülekannete kohta väidab Astra, et Hispaania valitsuse 1 380 kanalit on suur liialdus ([180]). Astra arvutuste kohaselt oleks satelliitlahendus odavam isegi siis, kui hõlmata piirkondlikud ja kohalikud kanalid.

(272) Leidub tõendeid ka selle kohta, et piirkondlikud omavalitsused olid teadlikud, et maapealse platvormi laiendamisele oli olemas tehnoloogiline alternatiiv. Uurimise käigus selgus, et protsessi alguses kohtusid mõne piirkonna esindajad Astra esindajatega. Nendel kohtumistel esitas Astra neile satelliitlahendust käsitleva ettepaneku, mida piirkondlikud omavalitsused aga põhjalikumalt ei uurinud.

([175]) Abertise ja Hispaania valitsuse ühisomandisse kuuluv Hispasat pakub teenuseid II piirkonna teatud autonoomsetes piirkondades. Näiteks Kanaari saartel edastatakse 16 külla, mis asuvad II piirkonnas, tasuta levitatavat televisiooni satelliidi vahendusel. Castilla-Leónis puudutab see umbes 9 000 inimest. Kuna Abertis kontrollib satelliitvastuvõtjaid kõikides maapealsetes rajatistes ega luba teistel satelliidioperaatoritel nende vastuvõtjatega ühendust luua, saab maapealsetele telemastidele pakkuda sellist maapealse digitelevisiooni edastamise teenust vaid Hispasat.

([176]) Nt Prantsusmaal, Ühendkuningriigis, Itaalias, Slovakkias.

([177]) Nagu on täiendavalt rõhutatud siseriikliku kohtu otsuses. Vt joonealune märkus nr 16.

([178]) Vt otsus (EL) 2016/2395.

([179]) Ofcom, „Second consultation on crossexistence of new services in the 800 MHz band with digital terrestrial television“ („Teine konsultatsioon uute teenuste maapealse digitelevisiooniga kooseksisteerimise kohta 800 MHz sagedusalas“), http://stakeholders.ofcom.org.uk/consultations/second-coexistence-consultation/.

([180]) Astra hinnangul on praegu edastatavate kohalike kanalite koguarv vaid 415. Komisjoni enda arvutustest nähtub, et Hispaania esitatud kanalite arv on mõnevõrra ülehinnatud.

(273) Mis puudutab proportsionaalsust, siis II piirkonnas sekkumist kavandades oleks olnud asjakohane, kui keskvalitsus oleks esmalt võrrelnud kulusid (või korraldanud hanke) riigi tasandil. Kuna peamised satelliitvõrguga seotud kulud tulenevad selle satelliidivõimsusest, pööratakse platvormi käitamisel suurt tähelepanu mastaabisäästule ([181]). Astra läbirääkimistest piirkondlike omavalitsustega on näha, et Astra pakkus märkimisväärset hinnaalandust, kui leping oleks sõlmitud mitme piirkonnaga korraga. Kui oleks korraldatud riigihange, oleks seega olnud oodata täiendavat hinnaalandust. Selle asemel seati tehnoloogia, mille puhul on tähtis mastaabisääst, ainuüksi detsentraliseeritud ja ühtlustamata meetmetega, mida võeti teinekord isegi kohaliku omavalitsuse tasemel, oluliselt ebasoodsamasse olukorda. Selle tulemusena suurenes II piirkonna kodumajapidamistele digitelevisiooniteenuste osutamiseks vajaliku riigiabi kogusumma. Kuigi riigi halduskorraldus on Hispaania enda otsustada, oleks Hispaania valitsus võinud keskvalitsuse rahaliste vahendite eraldamisel vähemalt julgustada autonoomseid piirkondi võtma oma hangetes arvesse konkreetsete platvormide puhul võimalikku kulude kokkuhoidu, selle asemel et suruda peale maapealse digitelevisiooni tehnoloogia kasutamist.

(274) Kokkuvõttes leiab komisjon, et uurimisaluse meetme puhul ei peetud kinni tehnoloogilise neutraalsuse põhimõttest. Nagu on selgitatud eespool, ei ole meede proportsionaalne ega asjakohane vahend, et tagada vabalevikanalite jõudmine II piirkonna elanikeni. Järeldust, et meetme puhul ei peetud kinni tehnoloogilise neutraalsuse põhimõttest, kinnitati kohtuotsustes T-462/13, ([182]) T-465/13, ([183]) T-487/13, ([184]) T-541/13 ([185]) ja T-461/13, ([186]) mida Euroopa Kohus kinnitas liidetud kohtuasjades C-66/16 P-C-69/16 P ja kohtuasjas C-81/16 P tehtud otsustes.

6.3.3.3. Võrgu käitamine ja hooldamine

(275) Mis puudutab subsideeritud võrkude käitamiseks ja hooldamiseks pärast digiteerimise lõpuleviimist ja kuni jaotises 2.3 osutatud ajavahemikuni (st kuni uurimisaluste meetmete muutmiseni) antud rahalisi vahendeid, siis neid ei saa pidada tehnoloogiliselt neutraalseks, sest need täiendavad võrgu kasutuselevõtuks antud abi. Need vahendid on ette nähtud nende ülekandejaamade korrashoiuks, mis edastavad signaali maapealsete platvormide kaudu. Seepärast ei ole selline abi siseturuga kokkusobiv.

6.3.3.4. Tarbetute moonutuste vältimine

(276) Ehkki riigi sekkumist võib põhjendada teatud turutõrgete ja võimalike ühtekuuluvusprobleemide olemasoluga, põhjustab viis, kuidas meede on kavandatud, tarbetuid konkurentsimoonutusi.

6.3.3.5. Järeldus seoses ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 3 punktiga c

(277) Eelöeldu põhjal järeldatakse, et uurimisalune meede, sealhulgas jooksvalt antud abi, ei ole kindlakstehtud turutõrke kõrvaldamiseks asjakohane, vajalik ega proportsionaalne vahend.

6.3.4. ELi toimimise lepingu artikli 106 lõige 2

(278) Artikli 106 lõikes 2 sätestatud erandile, mida saab kohaldada avaliku teenuse osutamise kulude jaoks antava riikliku hüvitise suhtes, ei saa kõnealusel juhul tugineda ei üldiselt ega ka konkreetselt Baskimaa puhul. Komisjon leiab, et riiklikud (või piirkondlikud) ametiasutused peavad üldist majandushuvi pakkuva teenuse selgelt määratlema ja tegema selle osutamise ülesandeks konkreetsele ettevõtjale. Nagu on leitud põhjendustes (198)–(204), ei määratlenud Hispaania ja Baskimaa ametiasutused maapealse platvormi käitamist sõnaselgelt avaliku teenusena.

([181]) Satelliitsignaali on võimalik edastada kogu Hispaania territooriumile. Maapealse platvormi puhul eeldab geograafiline laiendamine siiski täiendavate repiiterite ja/või releemastide paigaldamist.
([182]) Vt punktid 102–139.
([183]) Vt punktid 94–117.
([184]) Vt punktid 128–140.
([185]) Vt punktid 119–129.
([186]) Vt punktid 94–112.

Seda järeldust on kinnitanud Üldkohus oma otsustes kohtuasjades T-462/13, ([187]) T-465/13, ([188]) T-487/13, ([189]) T-541/13 ([190]) ja T-461/13 ([191]). Lisaks kinnitas neid kohtuotsuseid Euroopa Kohus oma otsustes liidetud kohtuasjades C-66/16 P kuni C-69/16 ([192]) ja kohtuasjas C-81/16 ([193]).

6.4. **Uus ebaseaduslik abi**

(279) Abertis viitab sellele, et Hispaania piirkonnad rahastasid maapealse ringhäälinguvõrgu kasutuselevõttu II piirkonnas peaaegu täielikult avaliku sektori vahenditest, tuginedes 1982. aasta õigusaktidele, st enne Hispaania 1986. aastal Euroopa Majandusühendusega ühinemise kuupäeva kehtinud õigusaktidele. Seepärast võib Abertise sõnul pidada kava kohalike maapealsete võrkude käitamise jooksva riikliku rahastamise osaks ja arvata olemasolevaks abiks.

(280) Piirkonnad hakkasid rahastama maapealse võrgu laiendamist õigupoolest juba 1980ndate alguses, ent tollal ei olnud turul eraõiguslikke ringhäälinguorganisatsioone. Seepärast teenis laiendatud taristu üksnes avalik-õigusliku ringhäälinguorganisatsiooni vajadusi, kellel oli nagunii kohustus edastada oma signaal suuremale osale elanikkonnast. Lisaks oli maapealne televisioon sel ajal ainus platvorm telesignaali edastamiseks Hispaanias. Seetõttu ei moonutanud ainsa olemasoleva võrgu laiendamine konkurentsi teiste platvormidega.

(281) Õigusaktid ja tehnoloogia on sellest ajast edasi arenenud, tuues kaasa uued ringhäälinguplatvormid ja uued turuosalised, eeskätt eraõiguslikud ringhäälinguorganisatsioonid. Kuna avaliku sektori vahendite saajad ja rahastamise üldised tingimused on oluliselt muutunud, ei saa uurimisalust meedet pidada üksnes vormiliseks või halduslikuks muudatuseks. See on pigem muudatus, mis mõjutab esialgse kava sisu, ning seepärast tuleb seda käsitada uue abikavana ([194]). Igal juhul on üleminek analoogtelevisioonilt digitelevisioonile saanud võimalikuks üksnes tänu hiljutistele tehnoloogilistele edusammudele ja seega on tegemist uue nähtusega. Seepärast oleksid Hispaania ametiasutused pidanud sellest uuest abist teatama.

6.5. **Järeldus**

(282) Eelöeldu põhjal leitakse, et rahalised vahendid (sh Hispaania autonoomsete piirkondade ja kohalike omavalitsuste antud abi), mis Hispaania andis maapealse võrgu operaatoritele oma võrkude ajakohastamiseks ja digiteerimiseks, et pakkuda II piirkonnas tasuta levitatavaid telekanaleid, kujutab endast abi ELi toimimise lepingu artikli 107 lõike 1 tähenduses. See abi ei ole kokkusobiv siseturuga, kuna tehnoloogilise neutraalsuse kriteeriume ei täidetud. Peale selle ei teatatud abist ([195]) komisjonile, nii nagu on ette nähtud ELi toimimise lepingu artikli 108 lõikes 3, ning seda anti ebaseaduslikult ilma komisjoni loata. Seepärast tuleb see abi maapealse võrgu operaatoritelt tagasi nõuda.

(283) Peale selle on komisjon seisukohal, et abi, mida anti digiteeritud võrgu käitamiseks ja hooldamiseks ilma hankemenetluseta või pärast tehnoloogiliselt mitteneutraalseid hankeid kuni jaotises 2.3 osutatud ajavahemikuni (st kuni uurimisaluse kava muutmiseni), on samuti kokkusobimatu. Lisaks ei teatatud sellest abist komisjonile, nii nagu on ette nähtud ELi toimimise lepingu artikli 108 lõikes 3, ning seda anti ebaseaduslikult ilma komisjoni loata.

(284) Mis tahes riigiabist, mida tulevikus antakse käitamise ja hooldamise jaoks, tuleb teatada ning selle puhul tuleb järgida tehnoloogilise neutraalsuse põhimõtet.

([187]) Kohtuasjas T-462/13 tehtud otsuse punktid 55–79.
([188]) Kohtuasjas T-465/13 tehtud otsuse punktid 55–80.
([189]) Kohtuasjas T-487/13 tehtud otsuse punktid 89–119.
([190]) Kohtuasjas T-541/13 tehtud otsuse punktid 65–95.
([191]) Kohtuasjas T-461/13 tehtud otsuse punktid 53–78.
([192]) Vt liidetud kohtuasjades C-66–69/16 tehtud otsuse punktid 67–76.
([193]) Vt otsust kohtuasjas C-81/16, punktid 38–54.
([194]) Kohtuotsus, Üldkohus, 30. aprill 2002, Gibraltari valitsus *vs.* komisjon, T-195/01 ja T-207/01, ECLI:EU:T:2002:111, punktid 109–111.
([195]) Välja arvatud Murcia, kes teatas meetmest pärast selle rakendamist.

7. **ABI TAGASINÕUDMINE**

7.1. **Vajadus abi tühistada**

(285) Euroopa Liidu toimimise lepingu ja liidu kohtute väljakujunenud praktika kohaselt on komisjon juhul, kui ta leiab, et abi ei ole siseturuga kokkusobiv, pädev otsustama, et asjaomane liikmesriik peab seda abi muutma või selle andmise lõpetama ([196]). Euroopa Kohus on ka korduvalt sedastanud, et liikmesriigi kohustus lõpetada sellise abi andmine, mida komisjon peab siseturuga kokkusobimatuks, on kehtestatud selleks, et taastada varasem olukord ([197]).

(286) Sellega seoses on Euroopa Kohus sedastanud, et see eesmärk on saavutatud, kui abisaaja on ebaseadusliku abina saadud summad tagasi maksnud ja seega loobunud eelistest, mis tal turul konkurentide ees oli, ning on taastatud abi andmisele eelnenud olukord ([198]).

(287) Kooskõlas osutatud kohtupraktikaga on määruse (EL) 2015/1589 artikli 16 lõikes 1 sätestatud, et „[k]ui ebaseadusliku abi korral tehakse negatiivne otsus, nõuab komisjon, et kõnealune liikmesriik peab võtma kõik vajalikud meetmed, et abisaajalt abi tagasi saada“.

(288) Võttes arvesse, et maapealse platvormi digiteerimiseks ning selle hilisemaks hooldamiseks ja käitamiseks rahaliste vahendite eraldamisel rikuti ELi toimimise lepingu artikli 108 lõiget 3 ning seda eraldist tuleb pidada ebaseaduslikuks ja siseturuga kokkusobimatuks abiks, tuleks see tagasi nõuda, et taastada siseturul enne abi andmist valitsenud olukord. Abi tuleks tagasi nõuda alates kuupäevast, mil abi anti abisaaja käsutusse, kuni selle tegeliku tagasimaksmiseni. Tagasinõutavalt summalt tuleks kuni selle tegeliku tagasimaksmiseni maksta intressi, mis arvutatakse vastavalt komisjoni määruse (EÜ) nr 794/2004 ([199]) V peatüki sätetele.

7.2. **Riigiabi saajad ja abi suuruse väljaselgitamine**

(289) Platvormioperaatorid on otsesed abisaajad, kui nad saavad otse rahalisi vahendeid oma võrkude ajakohastamiseks ja laiendamiseks ning käitamiseks ja hooldamiseks. Kui abi maksti riigi osalusega äriühingule, mis korraldas seejärel leviala laiendamiseks hankemenetlused, käsitatakse väljavalitud platvormioperaatorit kaudse abisaajana. Ebaseaduslik ja siseturuga kokkusobimatu abi nõutakse platvormioperaatoritelt tagasi olenemata sellest, kas nad on otsesed või kaudsed abisaajad.

7.2.1. *Hangete liigitamine*

(290) Tehnoloogiliselt neutraalne hange on hange, mis vastab kahele kumulatiivsele tingimusele: i) hankemenetluses osutatakse sõnaselgelt digitelevisiooni leviala laiendamisele (mitte maapealsele digitelevisioonile) ja ii) tehnilise kirjelduse kohaselt on peale maapealse tehnoloogia lubatud kasutada ka muid tehnoloogiaid. Hankemenetlust ei saa pidada tehnoloogiliselt neutraalseks, kui selle tehniline kirjeldus näeb ette riistvara ostmise või kasutamise maapealse digitelevisioonisignaali ülekandmiseks või edastamiseks.

(291) Juhul kui ebaseaduslikku abi anti leviala laiendamiseks ette nähtud tehnoloogiliselt mitteneutraalse hankemenetluse tulemusel, peab liikmesriik määrama allpool esitatud tingimuste põhjal kindlaks, kas hanked kuuluvad riistvara tarnimise kategooriasse või leviala laiendamise kategooriasse.

(292) Leviala laiendamiseks korraldatud hangete tulemusel antakse hanke võitnud ettevõtjale ülesanne tagada (sh rajada) toimiv maapealse digitelevisiooni võrk. Tema ülesannete hulka kuuluvad võrgu projekteerimine ja ehitamine, signaali edastamine, võrgu kasutuselevõtmine ja varustamine vajalike seadmetega. Leviala laiendamiseks korraldatud hanked hõlmavad ka hankeid, mille raames toimub seadmete tarnimine ja võrguoperaatoril on õigus neid seadmeid käitada ja kasutada, olenemata seadmete omandiõigusest. Lisaks hõlmavad leviala laiendamiseks korraldatud hanked tavaliselt lisalepinguid, mis on seotud ülekandejaamade digiteerimisega või uute ülekandejaamade ehitamisega (nt elamute kohandamine, energiavarustus, „range hooldus“, liisingulepingud, ohutus- ja terviseuuringud).

([196]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 12. juuli 1973, komisjon *vs.* Saksamaa, C-70/72, ECLI:EU:C:1973:87, punkt 13.
([197]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 21. märts 1990, Belgia *vs.* komisjon, C-142/87, ECLI:EU:C:1990:125, punkt 66.
([198]) Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 17. juuni 1999, Belgia *vs.* komisjon, C-75/97, ECLI:EU:C:1999:311, punktid 64 ja 65.
([199]) Komisjoni 21. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 794/2004, millega rakendatakse nõukogu määrust (EÜ) nr 659/1999, millega kehtestatakse üksikasjalikud eeskirjad EÜ asutamislepingu artikli 93 kohaldamiseks (ELT L 140, 30.4.2004, lk 1–134).

(293) Riistvara tarnimiseks korraldatud hangete puhul nõutakse hanke võitnud ettevõtjalt võrgu ajakohastamiseks vajalike seadmete tarnimist. Tema ülesannete hulka kuuluvad seadmete tarnimine, paigaldamine ja aktiveerimine ning töötajate koolitamine. Seadmete tarnimiseks korraldatud hangete puhul abi tagasi ei nõuta. Teisisõnu ei ole vaid riistvara pakkujad kohustatud abi tagasi maksma. Kui aga hanke tulemusel digiteeritakse olemasolev maapealne võrk, sealhulgas tarnitakse vajaduse korral võrguoperaatori käitatavad või kasutatavad seadmed, nõutakse see abi võrguoperaatorilt tagasi, kuna seda hanget tuleks käsitada leviala laiendamiseks korraldatud hankemenetlusena.

(294) Olles liigitanud need hanked leviala laiendamiseks korraldatud hangeteks, peab Hispaania pärast tehnoloogiliselt mitteneutraalset hanget antud abi tagasi nõudma. Lisaks hangetele, mida komisjon ise peab tehnoloogiliselt neutraalseks, esitab Hispaania juhul, kui ta leiab, et mõni teine hange vastab kõnealusele kahele tingimusele, komisjonile asjaomased hankedokumendid.

Näide

Komisjoni läbi vaadatud hangete seast võib leviala laiendamiseks korraldatud tehnoloogiliselt mitteneutraalse hanke näitena välja tuua Extremadura autonoomse piirkonna korraldatud hanke ([200]). Hoolimata hankemenetluse nimest, milles viidatakse üksnes riistvara tarnimisele, oli hanke esemeks tegelikult ka võrgu projekteerimine ja kasutuselevõtt ([201]). Hanke tehnilise kirjelduse põhjal ei ole see tehnoloogiliselt neutraalne, ([202]) ehkki sellesse on lisatud tingimus, mida võib esmapilgul pidada tehnoloogilise neutraalsuse tingimuseks ([203]).

Teine näide leviala laiendamiseks korraldatud tehnoloogiliselt mitteneutraalsest hankest on riigi osalusega äriühingu Agencia de Informática y Comunicaciones de la Comunidad de Madrid (AICCM) poolt Madridi autonoomses piirkonnas korraldatud hange ([204]). Nimetatud juhul viitavad nii hankemenetluse nimi kui ka selle sisu sellele, et tegemist on leviala laiendamise hankega, ([205]) mis on suunatud vaid maapealse platvormi operaatoritele ([206]).

([200]) Maapealse digitelevisiooni signaali edasikandmise ja edastamisteenuse osutamiseks vajalike seadmete tarnimine, paigaldamine ja käivitamine kuue riikliku multipleksi (üleriigiline võrk, ühesageduslik võrk) ja autonoomse piirkonna multipleksi jaoks Extremadura piirkondades maapealsele digitelevisioonile ülemineku riikliku kava II etapi raames. Kohtuasi SU-28/2009.

([201]) Maapealse digitelevisiooni signaali edasikandmise ja edastamisteenuse osutamiseks vajalike seadmete tarnimine, paigaldamine ja käivitamine kuue riikliku multipleksi (Red Global Estatal (üleriigiline võrk) Red de Frecuencia Unica (ühesageduslik võrk)) ja autonoomse piirkonna multipleksi (RGE, SFN ja AUT) jaoks eri piirkondades maapealsele digitelevisioonile ülemineku riikliku kava II etapi raames. See hõlmab järgmisi tegevusi: a) teenust toetavate tehniliste edastus- ja jaotusvõrkude projekteerimine; b) kavandatava võrgu jaoks vajalike seadmete tarnimise kavandamine; c) võrgu rajamine, sh vajalike seadmete ja taristu paigaldamine ja käivitamine. Tarnitakse kasutusvalmis lahendusi.

([202]) Punkt 5 leheküljel 2: „Peamine eesmärk, mille poole püüelda, on tagada II etapiga hõlmatud Extremadura piirkondades kõikidele kodanikele maapealse digitelevisiooni leviala, mis oleks võimalikult lähedal 100 % katvusele." Võrgu ülesehituse ega kasutatava tehnoloogia suhtes ei ole kehtestatud mingeid piiranguid, tingimusel et paika pandud miinimumnõuded on täidetud.
Punkt 7 leheküljel 10: „Pakkujad peaksid kirjeldama oma pakkumistes kavandatava jaotusvõrgu ülesehitust, mis peaks olema kooskõlas edastusvõrguga. Iga multipleksi jaoks otsitakse selle teenuse puhul parimat lahendust, kohaldades alati majandusliku ja tehnoloogilise optimeerimise kriteeriumi."

([203]) Teised hankemenetlused, mille komisjon on liigitanud samasse kategooriasse, on Junta de Andalucía korraldatud hankemenetlus 2009/000127 ja Junta de Extremadura korraldatud hankemenetlus S-004/10/10.

([204]) Hanke „Projektide koostamine, vajaliku taristu ja sidevahendite tarnimine, paigaldamine ja käivitamine maapealse digitelevisiooni signaali leviala laiendamiseks Madridi autonoomses piirkonnas" tehniline kirjeldus. Hankeleping sõlmitakse tavalist lihtsustatud menetlust järgides mitme kriteeriumi alusel. Toimiku viitenumber (*número de expediente*) ECON/000572/2008.

([205]) Punkt 3 leheküljel 3: „[…] vajaliku taristu ja sidevahendite tarnimine, paigaldamine ja käivitamine maapealse digitelevisiooni signaali leviala laiendamiseks Madridi autonoomses piirkonnas, sealhulgas kõik tööd, mis on seotud kasutusele võetud taristu jaoks teenust pakkuvate rajatiste asjaomaste tehniliste projektide elluviimise, mõõtmiste, hoolduse ja käitamisega, ning töö, mis on vajalik selleks, et levitada maapealse digitelevisiooni propageerimiseks vajalikku institutsionaalset teavet."
Punkt 8 leheküljel 9: „Määratakse kindlaks maapealse digitelevisiooni levitamise jaoks kavandatud edastusvõrk, mille puhul lähtutakse analoogvõrgu väljalülitamise ajakavast ja olemasolevatest eelarveraldistest."

([206]) Punktid 2 ja 8 leheküljel 4: „Põhieesmärk, mille poole allpool kirjeldatud tööde tegemisel püüelda, on tagada kõikidele Madridi autonoomse piirkonna kodanikele maapealse digitelevisiooni leviala, mis oleks võimalikult lähedal 100 % katvusele. Selleks et hõlbustada levialal maapealse digitelevisiooni vastuvõtmist, on soovitatav, et edastamiskeskused asuksid kohtades, mis sobivad hoonete olemasolevate paraboolantennide orientatsiooniga, nii et kodanikud ei peaks paigaldama uusi antenne või olemasolevaid ümber suunama. Seepärast peaksid pakkujad märkima, kuidas nad selle probleemi kavandatud lahenduses lahendavad." Punkt 4 leheküljel 12: „Mikroedastaja/mikrosaatja tuleb projekteerida vastavalt järgmistele nõuetele."

(295) Hangete liigitamine ei toimu üksnes nende nime alusel, vaid eelkõige lähtudes nende sisust, kuivõrd nimi üksi ei võimalda nende ulatust selgelt kindlaks määrata.

(296) Abi, mis on antud pärast leviala laiendamiseks korraldatud mitteneutraalsete hankemenetluste korraldamist, tuleb järelikult tagasi nõuda.

7.2.2. *Riigiabi saajad ja abi tagasinõudmine*

(297) Allpool on esitatud abisaajate eri kategooriad. Tabelites on Hispaanialt saadud teabe alusel loetletud autonoomsed piirkonnad ja abikategooriad. Kuna Hispaania ei ole andnud abisaajate kohta täielikku teavet, peab ta liigitama abisaajad eespool nimetatud eri kategooriatesse ja esitama komisjonile asjakohased tõendid. Nagu põhjenduses (233) juba rõhutati, on selline kord diskrimineeriv.

(298) Peale selle liigitus valdav enamik komisjoni läbivaadatud hangetest, mis olid korraldatud leviala laiendamiseks, hangeteks, mille puhul ei järgitud tehnoloogilise neutraalsuse põhimõtet. Komisjon on siiski ka märkinud, et ei saa välistada, et mõnel üksikul juhul oli hange ka tehnoloogiliselt neutraalne.

(299) Seepärast peab Hispaania viitama konkreetsetele hangetele, mis olid põhjenduses (294) kirjeldatud tingimuste alusel tehnoloogiliselt neutraalsed, ja esitama nende kohta piisavalt tõendeid.

(300) Kui autonoomsed piirkonnad on korraldanud leviala laiendamiseks mitteneutraalseid hankeid (nagu eespool esitatud Extremadura näite puhul), on selliste hangete võitjad tagasinõudmisele kuuluva ebaseadusliku abi otsesed saajad. Tagasinõutav summa võrdub abi kogusummaga, mis hangete võitjad said leviala laiendamise ja kõigi kõrvalteenuste (nt elamud, kohandamistööd, energiavarustus jne) jaoks. Kahtluste vältimiseks, kui sama taristu või samade teenustega teenindatakse või on teenindatud nii erakanaleid II piirkonnas kui ka avalik-õiguslikke kanaleid I piirkonnas, ei tohiks Hispaania ametiasutused tagasinõudmist taristu või teenuse topeltkasutamise tõttu välistada, vaid peaksid kindlaks tegema II piirkonnaga seotud kvoodikulud ja asjaomase abi tagasi nõudma. Hispaanialt saadud teabe põhjal on komisjon leidnud, et (vähemalt) Andaluusia, Extremadura, Murcia, La Rioja ja Valencia autonoomsed piirkonnad on korraldanud leviala laiendamiseks mitteneutraalseid hankeid.

Ettevõtjad, kellelt abi tagasi nõutakse	**Tagasinõutav abi**	**Abi andmise meetod**	**Asjaomane autonoomne piirkond (vähemalt)**
Otsesed abisaajad Autonoomsete piirkondade poolt leviala laiendamiseks korraldatud tehnoloogiliselt mitteneutraalse(te) hanke (hangete) võitja(d)	Leviala laiendamiseks korraldatud tehnoloogiliselt mitteneutraalse(te) hanke (hangete) raames saadud abi kogusumma	Rahaliste vahendite ülekandmine hankemenetluse käigus välja valitud abisaajale	— Andaluusia — Extremadura — Murcia — La Rioja — Valencia

(301) Kui maapealse võrgu ajakohastamiseks anti ebaseaduslikku abi võrguoperaatoritena tegutsevatele kohalikele omavalitsustele, on kohalikud omavalitsused otsesed abisaajad. Tagasi tuleb nõuda kogu summa, mille kohalikud omavalitsused said kesk- ja piirkondlikelt ametiasutustelt oma võrgu leviala laiendamiseks. Komisjon on Hispaanialt saadud teabe põhjal leidnud, et see kehtib vähemalt mõne Andaluusia, Kanaari saarte ja Murcia autonoomsetes piirkondades asuvate omavalitsuste puhul (loetelu ei ole ammendav). Kui kohalik omavalitsus sõlmis võrguoperaatorist ettevõtjaga lepingu leviala laiendamiseks, sealhulgas vajaliku riistvara tarnimiseks, on abisaaja võrguoperaator ja tagasinõutav summa on võrguoperaatorile eraldatud riiklike vahendite kogusumma.

Ettevõtjad, kellelt abi tagasi nõutakse	Tagasinõutav abi	Abi andmise meetod	Asjaomane autonoomne piirkond (vähemalt)
Otsesed abisaajad Võrguoperaatoritena tegutsevad omavalitsused	Ametiasutustelt leviala laiendamiseks saadud abi kogusumma	Rahaliste vahendite ülekandmine abisaajale	— Andaluusia — Kanaari saared — Murcia

Näide

(302) Murcias korraldasid kohalikud omavalitsused piirkonnalt ning tööstus-, turismi- ja kaubandusministeeriumilt saadud rahaga peaaegu kõik 143 kindlakstehtud hankemenetlust. Kui tegemist pole just väheses tähtsusega abiga, liigituvad need hanked sellesse kategooriasse.

(303) Kui võrguoperaatorina tegutsev riigi osalusega äriühing laiendas autonoomses piirkonnas võrgu leviala, peetakse sellist ettevõtjat otseseks abisaajaks, kellelt tuleb abi tagasi nõuda. Komisjon on kindlaks teinud, et sellesse kategooriasse kuuluvad Aragón telecom, Gestión de Infraestructuras Públicas de Telecomunicaciones del Principado de Asturias, S.A., Multimedia de les Illes Balears S.A., Instituto Tecnologico de Canarias, Sociedad Regional de Cantabria *I+D+I* (IDICAN), Fundación Centro Tecnológico en Logística Integral de Cantabria (CTL), Promoción de Viviendas, Infraestructuras y Logística, S.A Castilla-Leóni piirkonnas (Provilsa), Redes de Telecomunicación Galegas Retegal, S.A. (Retegal), Obras Publicas y Telecomunicaciones De Navarra, S.A. (Opnatel), Itelazpi S.A., Centre de Telecomunicacions i Tecnologies de la Informació (CTTI) Kataloonia piirkonnas ja Agencia de Informática y Comunicaciones de la Comunidad de Madrid (AICCM). Tagasinõutav summa võrdub ametiasutustelt leviala laiendamiseks saadud rahaliste vahendite kogusummaga.

(304) Nimetatud juhtudel ei ole siiski välistatud, et riigi osalusega äriühing laiendas leviala osaliselt ise ja ülejäänud osa kohta sõlmis hanke tulemusel lepingu mõne võrguoperaatoriga. Sel juhul kanti ebaseaduslik abi tegelikult hanke võitnud ettevõtjale, kellest sai – ehkki kaudselt – tegelik abisaaja. Selleks et vältida abi topelttagasinõudmist, tuleks ebaseaduslik abi seega tagasi nõuda tegelikult abisaajalt, st a) nõuda riigi osalusega äriühingult tagasi leviala laiendamiseks saadud summa, millest on maha arvatud rahalised vahendid, mis kanti pärast leviala laiendamiseks korraldatud tehnoloogiliselt mitteneutraalseid hankeid üle võrguoperaatoritele, ja b) nõuda võrguoperaatoritelt tagasi summad, mille kohta sõlmiti leping pärast tehnoloogiliselt mitteneutraalset hanget, mille korraldas leviala laiendamiseks asjaomane riigi osalusega äriühing.

Ettevõtjad, kellelt abi tagasi nõutakse	Tagasinõutav abi	Abi andmise meetod	Asjaomane autonoomne piirkond / asjaomane riigi osalusega äriühing / riigi osalusega äriühingule leviala laiendamiseks antud ligikaudne summa
Otsesed abisaajad Riigi osalusega äriühing JA vajaduse korral	Ametiasutustelt leviala laiendamiseks saadud abi kogusumma (millest on vajaduse korral maha arvatud rahalised vahendid, mis kanti pärast leviala laiendamiseks korraldatud tehnoloogiliselt mitteneutraalseid hankeid üle võrguoperaatoritele)	Ametiasutustelt rahaliste vahendite ülekandmise aeg	— Aragón (Aragón Telecom, 9 miljonit eurot) — Astuuria (Gestión de Infraestructuras Públicas de Telecomunicaciones del Principado de Asturias SA, 14 miljonit eurot) — Baleaari saared (Multimedia de Illes Balears SA, 4 miljonit eurot) — Kanaari saared (Instituto Tecnológico de Canarias, 3,7 miljonit eurot)

Kaudsed abisaajad Riigi osalusega äriühingu poolt leviala laiendamiseks korraldatud tehnoloogiliselt mitteneutraalsete hangete võitja(d)	Leviala laiendamiseks korraldatud tehnoloogiliselt mitteneutraalsete hangete tulemusel saadud abi kogusumma	Rahaliste vahendite ülekandmine hankemenetluse käigus välja valitud abisaajale	— Kantaabria (Idican; CTL, 3 miljonit eurot) — Castilla-León (Provilsa, 44 miljonit eurot) — Kataloonia (CTTI, 52 miljonit eurot) — Galicia ([207]) (Retegal, 17 miljonit eurot) — Madrid (AICCM, 3,6 miljonit eurot) — Navarra (Opnatel, 7 miljonit eurot) — Baskimaa (Itelazpi, 10 miljonit eurot)

Näide

(305) Madridis, mille puhul komisjon tõi leviala laiendamiseks korraldatud tehnoloogiliselt mitteneutraalse hanke näitena riigi osalusega äriühingu AICCMi poolt korraldatud hankemenetluse (vt põhjendus (294)), tuleb lepingu sõlminud äriühingule Retevisión S.A. antud 3 622 744 eurot Retevisiónilt kui mitteneutraalse hankemenetluse võitjalt täies ulatuses tagasi nõuda ja arvata see maha riigi osalusega äriühingult AICCM kui otseselt abisaajalt tagasi nõutavast summast ([208]).

(306) Maapealse digitelevisiooni võrkude hooldamiseks ja käitamiseks antava abiga seoses leiab komisjon, et nende võrkude operaatorid on hooldus- ja käitamisabi saajad. Seepärast tuleb abi tagasi nõuda nendelt võrguoperaatoritelt.

(307) Kui üksikud abisaajad said toetust, mis ei ületanud määruses (EÜ) nr 1998/2006 ([209]) sätestatud künniseid, ei käsitata sellist toetust riigiabina, kui kõik käesolevas määruses sätestatud tingimused on täidetud, ning seda ei nõuta tagasi.

(308) Abi tuleks tagasi nõuda alates ajast, mil abisaaja sai eelise, st ajast, mil abi anti abisaaja käsutusse, ning sellelt tuleks nõuda intressi kuni abi tegeliku tagasimaksmiseni.

(309) Tuleb märkida, et nagu on mainitud põhjenduses (9), andis komisjon pärast 2013. aasta otsuse vastuvõtmist Hispaaniale aega kuni 31. oktoobrini 2014, et korraldada tehnoloogiliselt neutraalseid hankeid, tingimusel et kõik autonoomsed piirkonnad korraldasid sellised hanked nimetatud tähtaja jooksul. See tingimus ei ole aga täidetud ja seetõttu ei ole eespool nimetatud üleminekuperiood sissenõudmise seisukohast oluline: Hispaania peab tagasi nõudma ajavahemikus 19. juunist 2013 kuni 31. oktoobrini 2014 antud ebaseadusliku abi.

([207]) Kuigi Galicias olid omavalitsusüksused võrguoperaatoritena registreeritud, oli Retegal ettevõtja, kes ostis seadmed ja laiendas võrgu leviala. Seetõttu tuleks Retegali käsitada abisaajana.

([208]) Teised hankemenetlused, mis komisjoni hinnangul kuuluvad samasse kategooriasse, on muu hulgas kaks hankemenetlust, mille Provilsa korraldas 2009. aasta märtsis ja mille võitsid Retevisión SA ja Telvent Energía S.A.; hange SE/CTTI/06/08, mille korraldas CTTI ja võitis Abertis S.A., hange Contratación del suministro de la fase II y III para la extensión de la TDT en Aragón, mille korraldas 2009. aasta juunis Aragón Telecom ja võitis Abertis.

([209]) Määrus (EÜ) nr 1998/2006 on asendatud määrusega (EL) nr 1407/2013, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (edaspidi „2013. aasta vähese tähtsusega abi määrus“). 2013. aasta vähese tähtsusega abi määrust kohaldatakse enne selle jõustumist antud abi suhtes, kui abi vastab kõigile kõnealuses määruses sätestatud tingimustele. Vastavalt 2013. aasta vähese tähtsusega abi määruse artikli 7 lõikele 3 ei peeta 1. jaanuarist 2007 kuni 30. juunini 2014 antud vähese tähtsusega üksikabi, mis vastab määruse (EÜ) nr 1998/2006 tingimustele, aluslepingu artikli 107 lõike 1 kõikidele tingimustele vastavaks ning seetõttu vabastatakse see aluslepingu artikli 108 lõike 3 kohasest teatamiskohustusest.

8. **JÄRELDUS**

(310) Komisjon on seisukohal, et Hispaania Kuningriik on andnud ebaseaduslikult abi maapealse televisiooniplatvormi operaatoritele maapealse digitelevisiooni leviala laiendamiseks Hispaania äärealadel ja vähem linnastunud piirkondades, rikkudes sellega Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 lõiget 3. Abi, sealhulgas käitamiseks ja hooldamiseks (jooksvalt) antud abi, tuleb tagasi nõuda platvormioperaatoritelt, kes on otsesed või kaudsed abisaajad. Nende hulka kuuluvad kohalikud omavalitsused, kui nad tegutsevad platvormioperaatorina,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Maapealse televisiooniplatvormi operaatoritele maapealse digitelevisiooni võrgu kasutuselevõtuks, hooldamiseks ja käitamiseks II piirkonnas ebaseaduslikult antud riigiabi, millega Hispaania rikkus Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 108 lõiget 3, on siseturuga kokkusobimatu, välja arvatud abi, mida anti kooskõlas tehnoloogilise neutraalsuse kriteeriumiga.

Artikkel 2

Artiklis 1 osutatud kava alusel antud üksikabi ei peeta riigiabiks, kui see vastab abi andmise ajal nõukogu määruse (EÜ) nr 994/98 ([210]) artikli 2 alusel vastu võetud ja abi andmise ajal kehtinud määruses sätestatud tingimustele.

Artikkel 3

1. Hispaania nõuab artiklis 1 osutatud kava alusel antud kokkusobimatu abi abisaajatelt tagasi.

2. Tagasinõutavatelt summadelt arvestatakse intressi alates kuupäevast, mil need anti abisaajate käsutusse, kuni nende tegeliku tagasimaksmiseni.

3. Intress arvutatakse liitintressina vastavalt komisjoni määruse (EÜ) nr 794/2004 V peatükile.

4. Hispaania tühistab alates käesoleva otsuse teatavakstegemise kuupäevast kõik artiklis 1 osutatud kava kohased väljamaksmata jäänud abimaksed.

Artikkel 4

1. Artiklis 1 osutatud abikava alusel antud abi nõutakse tagasi viivitamata ja tulemuslikult.

2. Hispaania tagab käesoleva otsuse täitmise nelja kuu jooksul pärast otsuse teatavakstegemise kuupäeva.

Artikkel 5

1. Hispaania esitab komisjonile kahe kuu jooksul pärast käesoleva otsuse teatavakstegemist järgmise teabe:

a) artiklis 1 osutatud kava alusel abi saanud abisaajate nimekiri ja igale abisaajale kava alusel antud abi kogusumma järgmiste kategooriate kaupa: i) autonoomsete piirkondade ja kohalike omavalitsuste poolt leviala laiendamiseks korraldatud tehnoloogiliselt mitteneutraalsete hangete võitjad; ii) võrguoperaatoritena tegutsevad kohalikud omavalitsused; iii) võrguoperaatoritena tegutsevad riigi osalusega äriühingud; iv) riigi osalusega äriühingu poolt leviala laiendamiseks korraldatud tehnoloogiliselt mitteneutraalsete hangete võitjad;

([210]) Nõukogu 7. mai 1998. aasta määrus (EÜ) nr 994/98, milles käsitletakse Euroopa Ühenduse asutamislepingu artiklite 92 ja 93 kohaldamist teatavate horisontaalse riigiabi liikide suhtes (EÜT L 142, 14.5.1998, lk 1). See määrus on asendatud nõukogu 13. juuli 2015. aasta määrusega (EL) 2015/1588, milles käsitletakse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamist teatavate horisontaalse riigiabi liikide suhtes (ELT L 248, 24.9.2015, lk 1).

b) igalt abisaajalt tagasi nõutava abi kogusumma (põhisumma ja intressid);

c) käesoleva otsuse täitmiseks juba võetud ja kavandatud meetmete üksikasjalik kirjeldus;

d) dokumendid, mis tõendavad, et abisaajatele on antud korraldus abi tagasi maksta.

2. Hispaania teavitab komisjoni käesoleva otsuse täitmiseks võetud riiklike meetmete edenemisest seni, kuni artiklis 1 osutatud kava alusel antud abi on täielikult tagasi makstud. Ta esitab komisjoni taotlusel viivitamata teabe käesoleva otsuse täitmiseks juba võetud ja kavandatavate meetmete kohta. Ta esitab ka üksikasjaliku teabe abisaajatelt juba tagasi saadud abisummade ja intressi kohta.

Artikkel 6

Käesolev otsus on adresseeritud Hispaania Kuningriigile.

Brüssel, 10. juuni 2021

Komisjoni nimel
komisjoni liige
Margrethe VESTAGER

LISA

Hispaania (autonoomsete piirkondade, välja arvatud Castilla-La Mancha) avaliku sektori kulutused maapealse digitaaltelevisiooni kasutuselevõtuks II piirkonnas

EELARVE (eurodes)								
Piirkond (autonoomne piirkond)	Tööstus-, turismi- ja kaubandusministeerium Otsesed subsiidiumid (1)	Tööstus-, turismi- ja kaubandusministeerium Sooduslaenud (1)	Piirkondlikud vahendid (1)	Kohalikud vahendid (1)	Korduvkulud (2009–2011) (1)	Vahendid kokku	Korraldatud hanked kokku (2)	Avaliku sektori kulutused kokku (3)
ANDALUUSIA	4 668 500,00	1 220 690,00	8 712 873,00	491 203,00	2 250 479,00	15 093 266,00	3 678 242,17	15 093 266,00
ARAGON	5 900 000,00	8 700 000,00	5 400 000,00	-	5 000 000,00	20 000 000,00	16 281 754,30	20 000 000,00
ASTUURIA	-	13 430 787,00	353 535,00	-	2 129 698,00	13 784 322,00	13 784 322,00	13 784 322,00
BALEAARID	-	-	913 034,00	-	763 034,00	913 034,00	3 294 429,02	3 294 429,02
KANAARI SAARED	2 905 766,26	1 130 595,85	1 792 402,57	-	-	5 828 764,68	5 284 331,67	5 828 764,68
KANTAABRIA	3 229 500,00	3 851 949,80	622 449,00	-	860 850,00	7 703 898,80	6 355 613,68	7 703 898,80
CASTILLA-LEON	13 830 850,00	20 316 585,73	10 324 906,71	-	6 716 000,00	37 756 342,44	37 756 342,44	37 756 342,44
KATALOONIA	13 838 368,00	26 024 223,00	ANDMED PUUDUVAD	ANDMED PUUDUVAD	-	39 862 591,00	52 316 794,34	52 316 794,34
CEUTA	54 000,00	91 786,17	10 000,00	-	ANDMED PUUDUVAD	155 786,17	50 000,00	155 786,17
EXTREMADURA	2 238 250,00	7 800 000,00	18 718,00	-	-	10 056 968,00	9 549 379,74	10 056 968,00
GALIITSIA	6 083 300,00	5 000 000,00	6 003 336,00	-	873 000,00	17 086 636,00	12 644 112,98	17 086 636,00
MADRID	554 200,00	-	3 068 444,00	-	-	3 622 644,00	3 622 744,00	3 622 644,00
MELILLA	254 000,00	ANDMED PUUDUVAD	2 000,00	ANDMED PUUDUVAD	ANDMED PUUDUVAD	256 000,00	-	256 000,00
MURCIA	135 750,00	-	2 478 700,00	40 188,00	212 371,00	2 654 638,00	2 788 407,32	2 788 407,32
NAVARRA	316 850,00	-	6 675 028,00	-	4 256 508,39	6 991 878,00	6 991 878,00	6 991 878,00
RIOJA	1 229 350,00	3 000 000,00	3 737 425,00	-	944 000,00	7 966 775,00	5 766 775,00	7 966 775,00

BASKIMAA	2 487 800,00	-	9 802 703,00	2 425 000,00	1 508 308,00	14 715 503,00	179 000,00	14 715 503,00
VALENCIA AUTONOOMNE PIIRKOND	1 822 250,00	13 384 248,94	818 280,30	586 234,17	679 500,00	16 611 013,41	15 412 499,00	16 611 013,41

([1]) Summad, mille teatasid Hispaania keskasutused ja piirkondlikud omavalitsused uurimise ajal. Ajavahemiku 2012–2018 korduvkulude kohta esitasid teavet üksnes vähesed piirkondlikud omavalitsused: Galiitsia teatas, et kulusid ei tekkinud, Andaluusia 6 422 670,89 eurot, Astuuria 3 943 818,48 eurot, Kataloonia 22 879 421,63 eurot, Murcia 521 968,10 eurot ning La Rioja 5 223 287,03 eurot.

([2]) Komisjonile teatavaks tehtud hangete võitjatele üle kantud vahendid.

([3]) Ainult nelja piirkonna andmed (rohelisel taustal) võimaldavad kindlaks määrata riigiabi täpse summa, sest i) ametiasutuste antud vahendite deklareeritud summa ja ii) komisjonile teatavaks tehtud hangete alusel üle kantud vahendite kogusumma on samad. Kuna teistest piirkondadest on täpseid andmeid keeruline saada, käsitatakse konkreetses piirkonnas antud riigiabina kahest järgmisest deklareeritud summast **suuremat**: i) ametiasutuste eraldatud vahendite kogusumma või ii) komisjonile teatavaks tehtud hangete alusel üle kantud vahendite kogusumma.